

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

ŠVIETIMO,
MOKSLO
IR SPORTO
MINISTERIJA

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Projektas „Tęsk“

Nr. 09.2.1-ESFA-V-727-01-0001

PRADEDANČIŲJŲ PEDAGOGŲ STAŽUOTĖS MODELIS IR STAŽUOTĖS STEBĖSENA

VšĮ Šiuolaikinių didaktikų centras

2021

APIE PROJEKTĄ „TĘSK“

Projektą „Tęsk“ (Nr. 09.2.1-ESFA-V-727-01-0001) 2018–2022 m. įgyvendina Nacionalinė švietimo agentūra (toliau – projektas). Projektas finansuojamas iš Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų pagal Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. rugpjūčio 25 įsakymu V-646 patvirtinto 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas 09.2.1-ESFA-V-727 priemonę „Mokytojų ir kitų švietimo sistemos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas“.

Pagrindinis projekto tikslas – pagerinti mokinių ugdymo pasiekimus, skatinant veiksmingus pokyčius švietimo įstaigų veikloje.

Sprendžiant jaunų mokytojų trūkumo mokyklose bei praktinio pasirengimo profesinei veiklai kokybės, sėkmingos integracijos į profesiją problemą, buvo išbandomos pradedančiųjų mokytojų pedagoginės stažuotės (toliau – stažuotės). Projekto metu sukurtas stažuotės įgyvendinimo modelis ir stažuotės įgyvendinimui reikalingi instrumentai. Stažuotę įgyvendino 7 projekto partneriai: Vilniaus universitetas, Vilniaus universiteto Šiaulių akademija, Vytauto Didžiojo universitetas, Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademija, Kauno technologijos universitetas, Mykolo Romerio universitetas, Vilniaus kolegija.

Numatomas sprendžiamos problemos rezultatas yra sisteminio pokyčio – stažuotė įgyvendinimo modelis projektui pasibaigus bus įdiegtas visoje šalyje, o aukštosios mokyklos turės sustiprėjusius gebėjimus vykdyti pradedančiųjų mokytojų stažuotes bei užtikrins veiklos tęstinumą. Taikoma priemonė buvo pasirinkta atsižvelgiant į 2017 m. rugsėjo 14 d. patvirtintą Pedagogų rengimo modelį, kuriame numatyta privaloma pedagoginė stažuotė kaip būtina sąlyga pasirengti savarankiškam mokytojo darbui, o už jos organizavimą ir vykdymą atsakingos aukštosios mokyklos.

TURINYS

ĮVADAS.....	5
I. PEDAGOGINĖS STAŽUOTĖS MODELIS	8
1. Bendrosios pedagoginių stažuotčių nuostatos	8
1.1. Pagrindinės sąvokos	8
1.2. Pedagoginės stažuotės modelio bendrieji principai ir organizavimas	9
2. Pedagoginių stažuotčių organizavimas	10
2.1. Bendroji pedagoginių stažuotčių organizavimo schema	10
2.2. Pedagoginės stažuotės organizavimo etapai ir turinys	11
2.3. Pedagoginių stažuotčių įgyvendinimo planas	13
3. Pedagoginės stažuotės dalyviai, jų funkcijos ir atsakomybės	17
3.1. Pedagoginės stažuotės proceso dalyvių funkcijos ir atsakomybės bei komunikacinė schema	17
3.2. Reikalavimai stažuotojų ir mentorių atrankai	20
4. Individualus stažuotės planas ir Nacionalinė pedagoginių stažuotčių programa	21
4.1. Reikalavimai (gairės) individualiam stažuotės planui	21
4.2. Reikalavimai Nacionalinei pedagoginių stažuotčių programai	22
5. Pedagoginės stažuotės vertinimas, pripažinimas ir sklaida	24
5.1. Reikalavimai pedagoginių stažuotčių proceso vertinimui ir kokybės kriterijai	24
5.2. Pedagoginių stažuotčių rezultatų vertinimo ir pripažinimo tvarka	26
5.3. Pedagoginių stažuotčių rezultatų sklaida	27
Apibendrinimas	29
II. STAŽUOTĖS STEBĖSENA	30
Įvadas	30
1. Bendrosios nuostatos.....	32
1.1. Pedagoginės stažuotės stebėsenos modelis ir pagrindimas.....	32
1.2. Pedagoginės stažuotės stebėseną pagal lygmenis	33
2. Pedagoginės stažuotės stebėsenos organizavimas ir vykdymas	35
2.1. Stebėsenos organizaciniai aspektai.....	35
2.2. Pedagoginės stažuotės dalyviai	37
2.3. Pedagoginės stažuotės stebėsenos etapai, sritys ir kokybiniai aspektai.	40
Apibendrinimas	41
LITERATŪRA	42
REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA	44
PRIEDAI	51
1 priedas. Trišalė pedagoginės stažuotės sutartis.....	52

2 priedas. Individualus pedagoginės stažuotės planas.....	56
3 priedas. Dvišalė Nacionalinės pedagoginių stažuotėlių programos įgyvendinimo sutartis.....	62
4 priedas. Pedagoginės stažuotės proceso dalyvių funkcijos ir atsakomybės.....	65
5 priedas. Nacionalinės pedagoginių stažuotėlių mokymų programos temų pavyzdžiai	67
6 priedas. Nacionalinės pedagoginių stažuotėlių mokymų programų forma.....	70
7 priedas. Pedagoginių stažuotėlių rezultatų sklaida.....	72
8 priedas. Pedagoginės stažuotės įgyvendinimo pažyma	73
9 priedas. Dalyvavimo Nacionalinėje pedagoginių stažuotėlių programoje pažymėjimas	74
10 priedas. Metodiniai aspektai asmeninei stažuotojo stebėsenai organizuoti ir vykdyti.....	75
11 priedas. Profesinės veiklos tobulinimo aplanko sudėtinės dalys	78
12 priedas. Metodiniai aspektai stažuotojo stebėsenai organizuoti ir įgyvendinti instituciniu lygmeniu	79
13 priedas. Pamokos / užsiėmimo stebėjimo forma.....	82
14 priedas. Aktualūs aspektai grįžtamojo ryšio teikimui	86
15 priedas. Organizacinių-procesinių veiklų stebėsenos ir vertinimas	89
16 priedas. Pedagogų veiklos stebėsenos praktika kai kuriose Lietuvos švietimo įstaigose.....	90
17 priedas. Metodiniai aspektai stažuotojo stebėsenai organizuoti ir įgyvendinti nacionaliniu lygmeniu	91
18 priedas. Pedagoginės stažuotės stebėsenos planas	92
19 priedas. Pedagoginės stažuotės dalyvių bendradarbiavimas bei besimokanti švietimo įstaiga	93
SUMMARY	95

IVADAS

Pedagoginė stažuotė, kaip tęstinio profesinio tobulėjimo forma, yra įtvirtinta Pedagogų rengimo reglamente (2018). Ja siekiama sklandaus perėjimo iš studijų aplinkos į darbinę, teikiant tikslingą pagalbą integruojantis į švietimo įstaigos bendruomenę bei gilinant ir plėtojant profesines kompetencijas. Pirmaisiais profesinės karjeros metais profesionali pagalba yra labai svarbi. Nuo to, kokį palaikymą, paramą gauna pradedantieji pedagogai, didžia dalimi priklauso jų tolesnis profesinis kelias (Simmie et al., 2017).

Lietuvoje pedagoginė stažuotė – naujas reiškinys, tačiau dauguma Europos valstybių ją turi ganėtinai seniai. Bendroji stažuotė paskirtis yra visur vienoda – ja siekiama pritraukti į mokyklas pedagogus ir užtikrinti pradedantiesiems pedagogams mentorių ir švietimo bendruomenės paramą. Tačiau jos įgyvendinimo modeliai, formos ir trukmė skiriasi. Pedagoginės stažuotės yra įgyvendinamos arba kaip pedagoginių studijų dalis, arba kaip profesinis tobulėjimas darbo vietoje. Pirmuoju atveju aukštosios mokyklos, bendradarbiaudamos su mokyklomis, kitomis ugdymo įstaigomis, rūpinasi būsimų pedagogų kompetencijų tobulinimu ir įtvirtinimu, stebi ir vertina jų praktinę veiklą. Šiuo atveju stažuotojas yra dar aukštosios mokyklos studentas. Antruoju – pradedantieji mokytojai jau yra baigę studijas. Jų globos imasi pačios mokyklos. Dažniausiai stažuotės įgyvendinamos per vienerius metus, tačiau keliose šalyse (Airijoje, Liuksemburge, Lichtenšteine) stažuotės trunka net 36 mėnesius (Pedagoginės stažuotės modelio Lietuvoje įgyvendinimo galimybių vertinimo tyrimas, 2021) .

Lietuva, siekdama išsigryninti pedagoginės stažuotės modelį, projekto „Tęsk“ metu jį išbandė. Projektinis modelio variantas buvo grįstas Pedagogų rengimo reglamente (2018) įtvirtintu pedagoginės stažuotės sampratos, įgyvendinimo būdo ir pagrindinių veikėjų aprašymu. Pedagoginė stažuotė buvo suplanuota kaip vienerių metų pradedančiųjų pedagogų profesinė veikla darbo vietoje, gaunant tikslingą aukštųjų mokyklų ir ugdymo įstaigų pedagogų pagalbą. Aukštąsias mokyklas atstovavo ekspertai, atsakingi už stažuotės veiklą įgyvendinimą aukštojoje mokykloje ir už modelio kūrimą, ir stažuotės vadovai, koordinavę pedagogines stažuotes švietimo įstaigose ir teikę konsultacijas pedagogams-stažuotojams. Švietimo įstaigose pagrindinis vaidmuo buvo paskirtas mentoriams, teikusiems konsultacinę, didaktinę ir (ar) dalykinę pagalbą.

Projektas atskleidė, kad pedagoginės stažuotės metu teikiama profesinė pagalba yra labai reikšminga pradedantiesiems pedagogams. Jie jaučiasi palaikomi profesinėje veikloje, greičiau ir sėkmingiau integruojasi į profesinę bendruomenę. Ypač sėkmingais atvejais laikytini tie, kai mentoriai ir stažuotės vadovai dirbo kaip darni komanda, o mokyklos administracija prisiėmė aktyvų vaidmenį sudarant kuo geriausias sąlygas integruotis į profesinę bendruomenę. Stažuotojai mokėsi ne tik iš savo bendradarbių, tačiau ir iš kolegų kitose švietimo įstaigose – stebėjo pamokas,

ugdomasias veiklas, konsultavosi. Projekto metu organizuoti mokymai, refleksijos, supervizijos taip pat prisidėjo prie profesinio tobulėjimo, o galimybė susitikti ir pasidalinti profesine praktika su kolegomis iš įvairių Lietuvos mokyklų sudarė galimybę pasijusti vieno didelio tinklo nariais.

Tačiau projekto metu išaiškėjo ir tobulinti modelio aspektai. Visų pirma – paties stažuotojo apibrėžtis. Pedagogų rengimo reglamente (2018) jis traktuojamas kaip pirmus metus švietimo įstaigoje pagal pedagoginės stažuotės programą dirbantis pedagogo kvalifikaciją turintis asmuo. Projekto metu pastebėta, kad tai riboja naujų pedagogų atėjimą į ugdymo įstaigas. Pradedančiais pedagogais dirba ir studijuojantys, ir kažkada studijas baigę, bet kurį laiką pedagogais nedirbę, arba dirbę trumpą laiką, o paskui nutraukę pedagoginę karjerą, asmenys. Todėl galutiniame modelio variante yra siūloma šią apibrėžtį praplėsti, sudarant stažuotės galimybes platesniam pradedančiųjų pedagogų ratui. Antrasis aspektas yra susijęs su stažuotės trukme. Reglamente numatyta vienerių metų stažuotė, tačiau projekto metu paaiškėjo, kad dirbantiems pedagogams per vienerius mokslo metus yra sudėtinga įgyvendinti visą tiek individualaus, tiek nacionalinio lygmens programą. Todėl pateikiamame modelyje siūloma stažuotės programą pratęsti dar vieneriems metams, kad per dvejus metus būtų galima nuosekliai ir pilnai įgyvendinti individualų stažuotės planą ir Nacionalinę pedagoginių stažuotėlių programą. Trečiasis aspektas yra susijęs su stažuotės vadovo funkcijomis. Projektas atskleidė, kad dažnu atveju stažuotės vadovas ir mentorius atliko tuos pačius konsultanto vaidmenis – padėjo pasirengti individualų stažuotės planą, stebėjo pamokas, teikė grįžtamąjį ryšį, vertino stažuotės procesą ir galutinius rezultatus. Projekto metu toks vaidmenų dubliavimas buvo grindžiamas projektine logika, tačiau projektui pasibaigus, stažuotės vadovo, kaip stažuotę koordinuojančio asmens, vaidmenį siūloma suteikti švietimo įstaigos vadovui ar jo deleguotam asmeniui. Aukštosios mokyklos dėstytojų vaidmuo matomas ne instituciniame, bet nacionaliniame lygmenyje – kaip mentorių rengėjų ir konsultantų, kaip mokymų, refleksijų ir supervizijų vadovų. Kitose Europos šalyse, kuomet pedagoginė stažuotė jau nebėra pedagoginių studijų integralia dalimi, dėstytojai taip pat atlieka panašų vaidmenį (Pedagoginės stažuotės modelio Lietuvoje įgyvendinimo galimybių vertinimo tyrimas, 2021; OECD, 2019) – įgyvendina stažuotę kaip nacionalinės programos dalį, vesdami mokymus, teikdami konsultacijas arba tobulindami studijų procesą. Projekto „Tęsk“ metu sukurtos mokymų, refleksijų bei supervizijų programos galėtų tapti Nacionalinės pedagoginių stažuotėlių programos pagrindu, kaip ir siūloma šiame dokumente. Nacionalinės programos įgyvendintojais dvišalės sutarties pagrindu taptų du veikėjai – nacionalinis pedagoginių stažuotėlių koordinatorius ir aukštosios mokyklos. Nacionalinio lygmens koordinatoriaus vaidmuo aktualizuojamas poreikiu užtikrinti sėkmingą stažuotėlių organizavimą visos šalies mastu, visiems vienodai kokybiškų paslaugų teikimą, stažuotės procesų stebėseną ir vertinimą. Nacionalinės pedagoginių stažuotėlių programos įgyvendinimas patikimas aukštosioms mokykloms, kurių kompetencijos apima naujaisiais moksliniais tyrimais grįstą profesinę

informaciją, mokslinio ir praktinio pedagoginio darbo dermę, konsultavimo ir mokymų vedimo patirtį. Pedagoginių stažuotių koordinavimas nacionaliniu lygmeniu yra stebėtas stažuotės užsienyje metu Škotijoje. Projekto „Tęsk“ ekspertai, stažuotių vadovai laikė Lietuvai tinkamu Škotijos bendrojo ugdymo tarybos pavyzdį, nes ši nepriklausoma organizacija koordinuoja pedagogines stažuotes įgyvendinamas tokiu pačiu būdu kaip ir Lietuvoje – kaip pradedančiųjų pedagogų tęstinį profesinį tobulėjimą darbo vietoje.

Šiame dokumente nacionalinio pedagoginių stažuotių koordinatoriaus vaidmenį siūloma patikėti Nacionalinei švietimo agentūrai (NŠA), vykdyusiai projektą „Tęsk“. Nors dabartiniuose NŠA nuostatos tokios funkcijos nėra, tačiau iš esmės ji galėtų rasti, nes NŠA yra atsakinga už švietimo įstaigų kokybės gerinimą, pedagogų kompetencijų tobulinimą, metodinių konsultacijų teikimą, mokymų priemonių vertinimą.

Apibendrinant galima teigti, kad siūloma pedagoginėms stažuotėms suteikti nacionalinį statusą, įgyvendinant jas kaip individualų profesinį tobulėjimą instituciniame ir nacionaliniame lygmenyse. Instituciniame lygmenyje stažuotojui teikiama parama įgyvendinti individualų stažuotės planą, o nacionaliniame lygmenyje sudaromos galimybės pedagoginę patirtį reflektuoti, ją aptarti platesnėje bendruomenėje, mokytis naujų dalykų ir (ar) gilintis į specifinius klausimus.

Šiame modelyje pristatomas projekto patirtimi grįstas ir konceptualizuotas pedagoginės stažuotės modelis, jo įgyvendinimo ir stebėsenos procesas. Apibrėžiamos pagrindinės sąvokos, pedagoginės stažuotės principai, aprašomi organizavimo etapai, dalyvių funkcijos ir atsakomybės, komunikaciniai ryšiai, pristatomos gairės pedagoginių stažuotių turiniui.

I. PEDAGOGINĖS STAŽUOTĖS MODELIS

1. Bendrosios pedagoginių stažuočių nuostatos

1.1. Pagrindinės sąvokos

Individualus pedagoginės stažuotės planas (toliau – stažuotės planas) – dokumentas, nurodantis gaires, veiklos būdus, planuojamas profesinės pagalbos bei palaikymo priemonės užsibrėžtam profesinio tobulėjimo tikslui pasiekti.

Nacionalinė pedagoginių stažuočių programa – tikslinga nacionalinio lygmens pradedančiųjų pedagogų-stažuotojų profesinio palaikymo ir profesinių kompetencijų tobulinimo programa, apimanti mokymus, konsultacijas, refleksijas ir supervizijas.

Nacionalinis pedagoginių stažuočių programos koordinatorius (toliau – nacionalinis koordinatorius) – institucija koordinuojanti pedagoginės stažuotės modelio bei Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos įgyvendinimą.

Mentorius – pedagogas, turintis ne mažiau nei 5 metų pedagoginio darbo bei mentorystės ar kitos profesionalios / kolegialios pagalbos teikimo patirties, teikiantis stažuotojui savalaikes ir tikslingas konsultacijas bei profesinį palaikymą.

Pedagoginė stažuotė – du pirmieji pedagoginio darbo švietimo įstaigoje metai, skirti plėtoti ir gilinti studijų metu įgytas kompetencijas darbo vietoje, sklandžiai integruotis į švietimo bendruomenę gaunant tikslingą pagalbą.

Pradedantysis mokytojas-stažuotojas (toliau – stažuotojas) – pedagogas, dalyvaujantis nacionalinėje pedagoginių stažuočių programoje

Profesinės veiklos tobulinimo aplankas – įrodymų rinkinys, atspindintis stažuotojo profesinį tobulėjimą, siekiant individualiame pedagoginės stažuotės plane užsibrėžto tikslo.

Stażuotės vadovas – švietimo įstaigos vadovas ar jo deleguotas asmuo, atsakingas už pedagoginės stažuotės įgyvendinimą instituciniame lygmenyje bei komunikaciją su nacionaliniu koordinatoriumi bei savivaldybės (savininko) įgaliota institucija stažuotės įgyvendinimo, plėtos ir sklaidos klausimais.

Savivaldybės įgaliota institucija – įstaiga, turinti teisę įgyvendinti pedagogų kompetencijų tobulinimo programas teisės aktų nustatyta tvarka (Pedagogų rengimo modelio aprašas, 2017).

Švietimo įstaiga – mokykla arba švietimo pagalbos įstaiga (LR Švietimo įstatymas, 1991), kurioje įsidarbina pradedantysis pedagogas.

1.2. Pedagoginės stažuotės modelio bendrieji principai ir organizavimas

Pedagoginės stažuotės modelio tikslas – konceptualizuoti pedagoginės stažuotės įgyvendinimo ir stebėsenos procesą.

Uždaviniai:

1. Apibrėžti pedagoginės stažuotės principus.
2. Aprašyti pedagoginės stažuotės organizavimo etapus.
3. Apibūdinti pedagoginės stažuotės dalyvių funkcijas ir atsakomybes.
4. Aprašyti pedagoginės stažuotės dalyvių komunikacinius ryšius.
5. Pristatyti reikalavimus pedagoginės stažuotės turiniui.
6. Aprašyti pedagoginės stažuotės proceso vertinimo ir stebėsenos procesus.

Tikslinės grupės:

Tiesioginės tikslinės grupės – pradedantieji pedagogai, mentoriai, stažuotės vadovai, švietimo įstaigų pedagoginės bendruomenės.

Netiesioginės tikslinės grupės – nacionalinio ir savivaldybių lygmens švietimo politikos atstovai, pedagogų kvalifikacijos tobulinimo institucijų specialistai ir pedagogus rengiančių aukštųjų mokyklų dėstytojai.

Modelis apima:

- reikalavimų pedagoginių stažuotėjų dalyviams aprašymą;
- pedagoginių stažuotėjų proceso organizavimo ir vertinimo aprašymą;
- pedagoginių stažuotėjų procesų stebėseną.

Pedagoginių stažuotėjų modelis grindžiamas Geros mokyklos koncepcijos (2015) nuostatomis ir šiais principais:

Isivertinimo – stažuotojas supranta, kas jo veikloje yra tobulintina, kokių žinių, gebėjimų, įgūdžių stokojama bei kokios nuostatos ir požiūriai tai lemia.

Geriausios praktikos – stažuotojas perima geriausias ugdymo praktikas, kurios daugeliu atvejų randasi ir tinkamai suvokiamos autentiškoje pedagoginės veiklos aplinkoje (švietimo įstaigoje ir kitose vietose, kur organizuojamas ugdymo procesas), todėl joje sutelktina didelė profesinio tobulinimo veiklų dalis.

Motyvacijos – stažuotojas turi vidinę vertybinę nuostatą ir yra išoriškai motyvuojamas nuolatos tobulinti savo veiklą.

Subsidiarumo – stažuotojas ir švietimo įstaiga yra pagrindiniai subjektai, kartu pasirenkantys profesinio tobulinimosi sritis ir formas.

Kontekstualumo – t. y. konkretaus konteksto paisymas, atsižvelgiant į konkrečią mokytojo darbo vietą, aplinką (klasę, mokyklą ir pan.), šalies socialines-ekonomines tendencijas.

Tarpusavio sąveikos – t. y. sąveika paremta bendradarbiavimu tarp besimokančiųjų, ugdytojų, švietimo vadybininkų, švietimo politikų ir kitų suinteresuotųjų grupių.

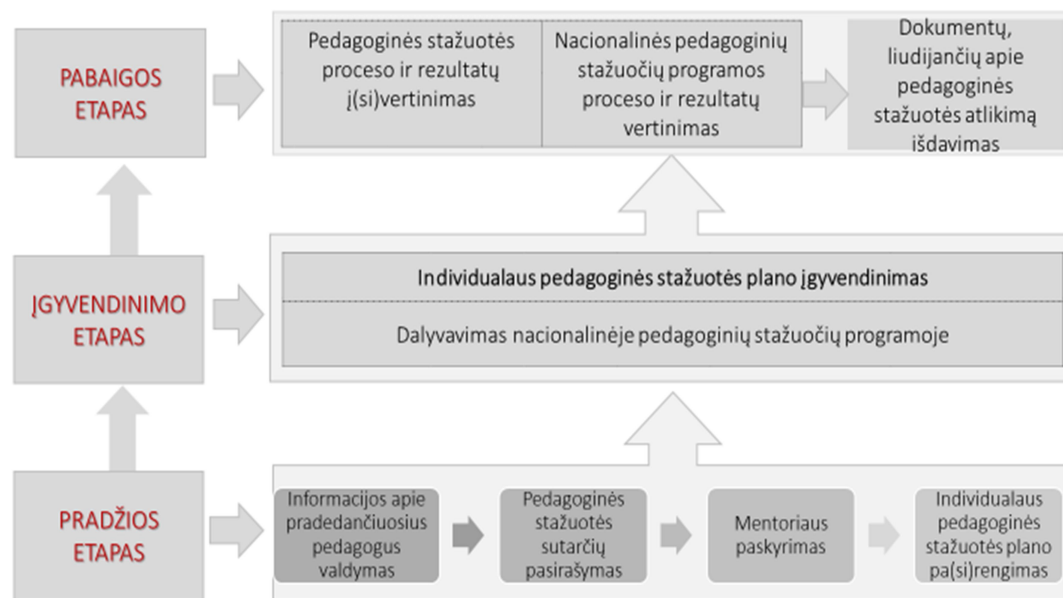
Holistiškumo – į stažuotę žiūrima kaip į nuolatinio profesinio tobulinimo(-si) ir karjeros visumą.

Aktyvus besimokančiojo vaidmens – t. y. aktyvus, sąmoningas, motyvuotas mokymasis.

2. Pedagoginių stažuočių organizavimas

2.1. Bendroji pedagoginių stažuočių organizavimo schema

Pateiktasis pedagoginių stažuočių organizavimo modeliavimo tipas yra funkcinis (1 pav.). Numatomi šie pedagoginių stažuočių įgyvendinimo etapai: pradžios, įgyvendinimo, pabaigos. *Pradžios etapą* sudaro informacijos apie stažuotoją kaupimas ir valdymas, pedagoginės stažuotės sutarčių pasirašymas, mentorių skyrimas, individualaus pedagoginės stažuotės plano rengimas. *Įgyvendinimo etapą* sudaro kryptingas, tikslingas ir etapiškas individualaus pedagoginės stažuotės plano įgyvendinimas bei dalyvavimas Nacionalinėje pedagoginių stažuočių programoje, nuolatinis profesinis palaikymas ir stebėseną. *Pabaigos etapas* apima pedagoginės stažuotės procesų ir rezultatų (įsi)vertinimą bei pedagoginės stažuotės pripažinimą.

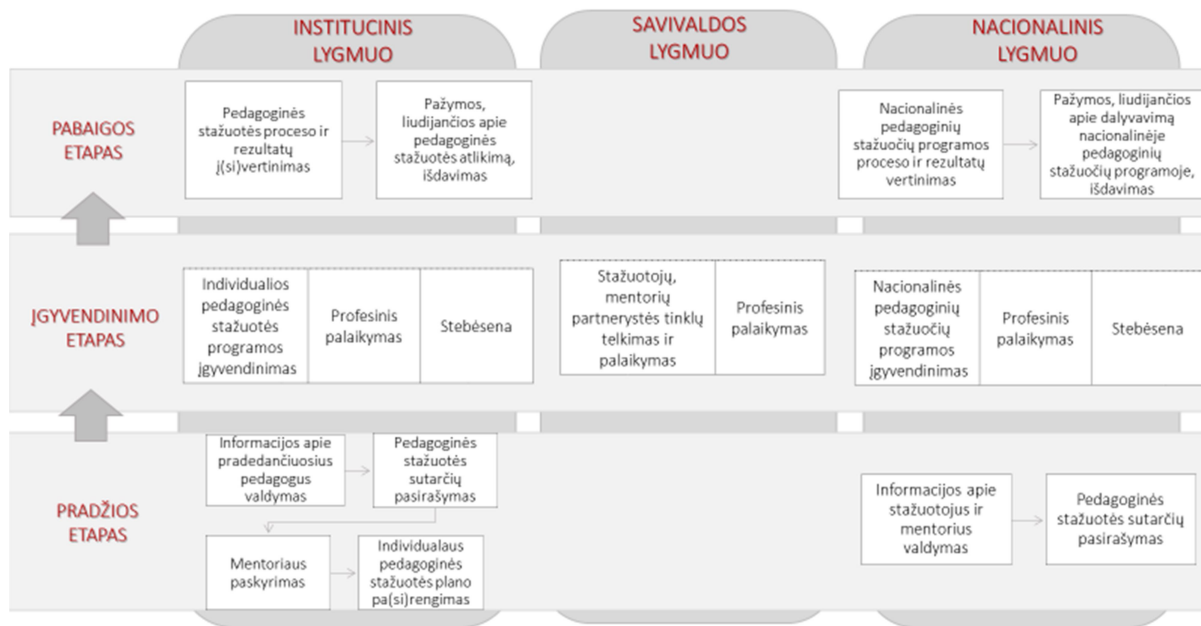

1 pav. Pedagoginių stažuočių organizavimo procesas

Pedagginė stažuotė organizuojama instituciniu, savivaldos ir nacionaliniu lygmenimis ir skiriama pradedančiųjų pedagogų profesiniam tobulėjimui bei palaikymui jų profesinės karjeros pradžioje. Instituciniame lygmenyje įgyvendinamas individualus pedagoginės stažuotės planas. Savivaldos lygmenyje organizuojamas stažuotojų, mentorių partnerystės tinklų telkimas ir profesinis palaikymas. Nacionaliniame lygmenyje įgyvendinama Nacionalinė pedagoginių stažuotė programa. Pedagoginių stažuotė organizavimo ir valdymo procesuose pagal savo atsakomybių sritis dalyvauja visų trijų lygmenų – nacionalinio, savivaldos bei institucinio – veikėjai.

2.2. Pedagoginės stažuotės organizavimo etapai ir turinys

Pedagoginės stažuotės organizavimo procesas, atsakomybės ir turinys pateikiami antrame paveiksle (2 pav.)

2 pav. Pedagoginės stažuotės organizavimo procesas, atsakomybės ir turinys

Pradžios etape švietimo įstaigos, atliepdamos institucijos poreikius pedagoginiam personalui, pakviečia pradedančiuosius pedagogus darbui švietimo įstaigoje. Pedagoginės stažuotės įgyvendinimo vieta yra laikytina švietimo įstaiga, kuri priima į darbą pradedantįjį pedagogą. Švietimo įstaiga pateikia informaciją apie stažuotoją ir jam priskirtą mentorių nacionaliniam

koordinatoriui, surenkančiam ir valdančiam informaciją apie šalies švietimo įstaigose stažuotę atliekančius pedagogus.

Šiame etape pasirašomos trišalės sutartys tarp stažuotojo, švietimo įstaigos ir nacionalinio koordinatoriaus (1 priedas). Sutarties pasirašymo data laikoma pedagoginės stažuotės pradžia. Pedagoginės stažuotės trukmė – dveji mokslo metai.

Švietimo įstaiga, atsižvelgdama į stažuotėje dalyvaujančio pedagogo veiklos sritį ir poreikius, skiria stažuotojui mentorių, kuris turi mentorystės ir (ar) kitos profesionalios / kolegialios pagalbos teikimo patirties ir geba teikti:

- konstruktyvų grįžtamąjį ryšį;
- savalaikes ir tikslingas pedagogines konsultacijas.

Taip pat numato atsakingą asmenį už pedagoginės stažuotės tikslo įgyvendinimą instituciniame lygmenyje bei komunikaciją su savivaldybės įgaliota institucija bei nacionaliniu koordinatoriumi.

Pradžios etape stažuotojas, bendradarbiaudamas su paskirtuoju mentoriumi, pasirenčia individualų pedagoginės stažuotės planą visam pedagoginės stažuotės laikotarpiui (2 priedas).

Įgyvendinimo etapas. Šiame etape stažuotojas, padedant mentoriui, stažuotės vadovui ir visai švietimo įstaigos bendruomenei, įgyvendina individualų pedagoginės stažuotės planą ir realizuoja pedagoginės stažuotės tikslus. Šiame procese stažuotojui yra teikiamas nuolatinis profesinis palaikymas švietimo įstaigoje, o esant poreikiui, ir tos pačios savivaldybės platesnėje švietimo bendruomenėje, teikiant tikslines konsultavimo (pvz.: specialiųjų pedagogų, psichologų) paslaugas.

Stazuotojas taip pat dalyvauja Nacionalinės pedagoginių stažuotėlių programos įgyvendinime. Nacionalinė pedagoginių stažuotėlių programa apima mokymus mentoriams ir stažuotojams bei mokyklų bendruomenėms, taip pat profesinį palaikymą mentoriams ir stažuotojams.

Už Nacionalinės pedagoginių stažuotėlių programos turinio parengimą, įgyvendinimą atsakingas nacionalinis koordinatorius partnerystėje su pedagogus rengiančiomis aukštosiomis mokyklomis (dvišalė sutartis – 3 priedas).

Mokymų mentoriams ir stažuotojams bei mokyklų bendruomenėms trukmė – po 40 akad. val.

Siekiant teikti profesinį palaikymą pedagoginės stažuotės laikotarpiu, nacionalinis koordinatorius organizuoja:

- grupines supervizijas stažuotojams, mentoriams (ne mažiau kaip po 16 val. per pedagoginės stažuotės laikotarpį);
- grupines refleksijas stažuotojams, mentoriams (ne mažiau kaip po 2 refleksijas per stažuotės laikotarpį).

Stażuotojo veiklos stebėseną vykdoma švietimo įstaigos lygmeniu. Mentorius ir kiti bendruomenės nariai nuolat teikia reikalingą pagalbą stažuotojui. Profesinis palaikymas gali vykti savivaldos ir nacionaliniu lygmenimis. Savivaldos lygmenyje savivaldybės deleguota institucija telkia savivaldybės švietimo įstaigose dirbančius stažuotojus ir mentorius bei teikia jiems reikalingą profesinę pagalbą, nacionaliniame lygmenyje – profesinis palaikymas gali būti teikiamas aukštosios mokyklos. Nacionalinis koordinatorius ir aukštoji mokykla atsakingi už Nacionalinės pedagoginių stažuotųjų programos įgyvendinimo stebėseną, turinio atnaujinimą.

Pabaigos etapas skirtas pedagoginės stažuotės rezultatų ir procesų įsivertinimui bei pedagoginės stažuotės rezultatų pripažinimui. Pedagoginės stažuotės procesų ir rezultatų įsivertinimas vykdomas individualiu, instituciniu ir nacionaliniu lygmenimis. Stažuotojas įsivertina individualaus pedagoginės stažuotės plano įgyvendinimo procesą ir rezultatus, aptaria juos su mentoriumi ir su stažuotės vadovu, kuris apie pedagoginės stažuotės įvykdymą / neįvykdymą informuoja nacionalinį koordinatorių. Švietimo įstaiga išduoda stažuotės atlikimą liudijančią pažymą (8 priedas). Nacionalinis koordinatorius, bendradarbiaudamas su pedagogus rengiančiomis aukštosiomis mokyklomis, atlieka Nacionalinės pedagoginių stažuotųjų programos turinio, įgyvendinimo proceso ir rezultatų vertinimą. Nacionalinis koordinatorius kaupia duomenis apie pedagoginę stažuotę baigusiuosius bei išduoda pažymėjimą (9 priedas), liudijantį apie dalyvavimą Nacionalinėje pedagoginių stažuotųjų programoje.

2.3. Pedagoginių stažuotųjų įgyvendinimo planas

1 lentelėje pateikiamas pedagoginių stažuotųjų įgyvendinimo planas. Jame nurodomi etapai, laikas, veiklos ir už jas atsakingi asmenys bei institucijos, o taip pat ir galimos patvirtinančios procedūros bei naudotinos dokumentų formos.

1 lentelė. Pedagoginių stažuotčių įgyvendinimo planas

Etapas	Laikas iki arba nuo sutarties pasirašymo	Veikla	Atsakingas(-i)	Patvirtinančios procedūros / dokumentų formos
I. Pradžios etapas				
1.1. Pradedančiųjų pedagogų priėmimas į ugdymo instituciją	Iki sutarties pasirašymo	Pradedančiųjų pedagogų registracija	Nacionalinis koordinatorius	Stazuotojų sąvadas
	Iki sutarties pasirašymo	Stazuotojų atranka į švietimo įstaigas	Švietimo įstaiga	Informacijos apie pasirinktą stazuotoją pateikimas nacionaliniam koordinatoriui
1.2. Pasirengimas pedagoginės stažuotės įgyvendinimui	1–3 mėn.	Trišalių sutarčių pasirašymas	Švietimo įstaiga	Pasirašyta trišalė pedagoginės stažuotės sutartis (<i>1 priedas</i>)
		Mentoriaus paskyrimas	Švietimo įstaiga	Informacijos apie stazuotojui paskirtą mentorių ir mentorystei numatytų valandų skaičių pateikimas nacionaliniam koordinatoriui
		Stazuotės vadovo paskyrimas	Švietimo įstaiga	Informacijos apie paskirtą stazuotės vadovą pateikimas nacionaliniam koordinatoriui ir savivaldybės įgaliotai institucijai
		Individualaus pedagoginės stažuotės plano rengimas	Stazuotojas ir mentorius	Patvirtintas individualus pedagoginės stažuotės planas (<i>2 priedas</i>)
II. Įgyvendinimo etapas				
2.1. Pedagoginės stažuotės įgyvendinimas instituciniame lygmenyje	Visos pedagoginės stažuotės metu	Ugdymo proceso planavimas ir įgyvendinimas	Stazuotojas ir mentorius	Stazuotojo aplanko medžiaga
		Stazuotojo konsultavimas	Mentorius	Konsultacijų planas
		Stazuotojo profesinis palaikymas	Švietimo įstaiga, savivaldybės įgaliota institucija	Susitikimų, konsultacijų planai, mokymų programos
		Pedagoginės stažuotės stebėseną	Mentorius	Stazuotojo pamokos / užsiėmimo stebėsenos formos (<i>13 priedas</i>)

		Savo veiklos savistaba ir refleksija	Stazuotojai	Pedagoginės stažuotės stebėsenos planas (18 priedas) Stazuotojo aplanko medžiaga
	Kiekvieną mėnesį visos pedagoginės stažuotės laikotarpiu	Mentoriaus susitikimai su stazuotoju (5 val. per mėnesį)	Mentorius	Stazuotojo aplanko medžiaga Konsultacijų planas
		Stazuotojo veiklos stebėsenos įgyvendinimas	Mentorius	Stazuotojo pamokos / užsiėmimo stebėsenos formos (13 priedas) Konsultacijų planas
	Ne rečiau kaip kartą per metus	Pedagoginės stažuotės eigos vertinimas / stebėseną	Stazuotės vadovas	Teikia duomenis nacionaliniam koordinatoriui apie stažuotės eigą
2.2. Pedagoginės stažuotės įgyvendinimas nacionaliniame lygmenyje	1–3 mėn.	Dvišalių sutarčių su aukštosiomis mokyklomis pasirašymas	Nacionalinis koordinatorius	Pasirašyta dvišalė pedagoginės stažuotės sutartis (3 priedas)
	Visos pedagoginės stažuotės metu	Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos įgyvendinimo stebėseną	Nacionalinis koordinatorius	Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos dalyvių vertinimo lapai
	4–16 mėn.	Mokymai stazuotojams, mentoriams ir švietimo įstaigų bendruomenėms	Nacionalinis koordinatorius partnerystėje su aukštosiomis mokyklomis	Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos formos, mokymų darbotvarkės, dalyvių sąrašai
	2–3 mėn. 8–9 mėn. 14–15 mėn. 20–21 mėn.	Ne mažiau kaip 2 grupinės refleksijos stazuotojams Ne mažiau kaip 2 grupinės refleksijos mentoriams		Dalyvių sąrašai ir refleksijų apibendrinimai
	4–6 mėn. 9–11 mėn. 15–16 mėn. 21–22 mėn.	Ne mažiau kaip 16 val. grupinių supervizijų stazuotojams Ne mažiau kaip 16 val. grupinių supervizijų mentoriams		Dalyvių sąrašai
III. Pabaigos etapas				
3.1. Pedagoginės stažuotės proceso (įsi)vertinimas	Visos pedagoginės stažuotės laikotarpiu	Pedagoginės stažuotės planavimo ir įgyvendinimo refleksijos	Stazuotojas	Stazuotojo aplanko medžiaga

	Vieną kartą į pusmetį	Stažuotojo veiklos ir profesinės ūgties įsivertinimas	Stažuotojas	Stažuotojo aplanko medžiaga
	Vieną kartą į metus	Stažuotojo veiklos ir profesinės ūgties vertinimas	Mentorius ir stažuotės vadovas	Laisvos formos ataskaita
	Pasibaigus pedagoginės stažuotės procesui	Pedagoginės stažuotės rezultatų vertinimas	Stažuotės vadovas	Informacijos apie pedagoginės stažuotės eigą pateikimas nacionaliniam koordinatoriui
			Mentorius ir stažuotės vadovas	Mentoriaus rekomendacija, stažuotės vadovo vertinimas
			Stažuotės vadovas	Informacijos apie pedagoginės stažuotės įvykdymą / neįvykdymą pateikimas nacionaliniam koordinatoriui Stažuotojo pedagoginės stažuotės įgyvendinimo pažyma (8 priedas)
3.2. Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos įgyvendinimo vertinimas	Visą pedagoginių stažuočių laikotarpį	Organizacinių-procesinių veiklų stebėseną ir vertinimas	Nacionalinis koordinatorius	Organizacinių-procesinių veiklų stebėseną ir vertinimas (15 priedas)
	Įgyvendinus Nacionalinę pedagoginių stažuočių programą	Stažuotojo dalyvavimo Nacionalinėje pedagoginių stažuočių programoje vertinimas		Pažymėjimas apie stažuotojo dalyvavimą Nacionalinėje pedagoginių stažuočių programoje (9 priedas)
	Per 2 mėn. po kiekvienos pedagoginių stažuočių dalyvių laidos	Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos vertinimų analizė ir apibendrinimas		Apibendrinančios išvados ir rekomendacijos mokymų programai
3.3. Pedagoginių stažuočių rezultatų sklaida	Visą pedagoginės stažuotės laikotarpį	Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos ir pedagoginės stažuotės rezultatų pristatymas mokyklos, savivaldybės ir nacionaliniu lygmeniu	Nacionalinis koordinatorius, stažuotės vadovas, mentorius, savivaldybės įgaliota institucija	Rezultatų sklaidą pagrindžiantys įrodymai

3. Pedagoginės stažuotės dalyviai, jų funkcijos ir atsakomybės

3.1. Pedagoginės stažuotės proceso dalyvių funkcijos ir atsakomybės bei komunikacinė schema

Pedagoginės stažuotės proceso dalyvių funkcijos ir atsakomybės (4 priedas):

Stazuotojas:

- Pasirašo trišalę pedagoginės stažuotės sutartį.
- Bendradarbiaudamas su mentoriumi pa(si)renkia individualų pedagoginės stažuotės planą.
- Įgyvendina individualų pedagoginės stažuotės planą ir atlieka numatytas užduotis.
- Kaupia profesinės veiklos tobulinimo aplanką, liudijantį apie profesinį augimą ir kryptingą bei nuoseklų išsikeltų tikslų siekimą.
- Konsultuojasi su mentoriumi, drauge sprendžia iškilusias profesinės veiklos problemas ir aktualius klausimus.
- Dalyvauja Nacionalinėje pedagoginių stažuotėlių programoje, kurios metu įsitraukia į tikslinius mokymus, refleksijas, supervizijos procesą.
- Reflektuoja ir įsivertina savo profesinį tobulėjimą, planuoja tolimesnes profesinio tobulėjimo kryptis bei žingsnius.

Švietimo įstaiga:

- Įdarbina pedagogą ir sudaro sąlygas jam dalyvauti Nacionalinėje pedagoginių stažuotėlių programoje bei įgyvendinti individualų pedagoginės stažuotės planą¹.
- Skiria stazuotojui mentorių ir pagal galiojančius teisės aktus įtraukia mentorystės veiklą į pedagoginio darbo krūvį.
- Skiria / deleguoja stažuotės vadovą.
- Pasirašo trišalę pedagoginės stažuotės sutartį.
- Sudaro sąlygas mentoriumi ir mokyklos bendruomenei dalyvauti Nacionalinėje pedagoginių stažuotėlių programoje.
- Išduoda stazuotojui pažymą apie pedagoginės stažuotės įvykdymą.

Stazuotės vadovas (švietimo įstaigos vadovas ar jo deleguotas asmuo):

- Pateikia duomenis nacionaliniam koordinatoriui apie stazuotoją ir jam priskirtą mentorių.
- Teikia duomenis nacionaliniam koordinatoriui apie stažuotės eigą.

---

¹ Rekomenduojama, kad stazuotojo kontaktinis darbo krūvis neviršytų 18 val. per savaitę.

- Bendrauja ir bendradarbiauja su savivaldybės (savininko) įgaliota institucija stažuotės įgyvendinimo / plėtojimo / sklaidos klausimais savivaldos lygmenyje.
- Vertina pedagoginės stažuotės rezultatus atsižvelgiant į mentoriaus rekomendacijas.
- Informuoja nacionalinį koordinatorių apie pedagoginės stažuotės įvykdymą / neįvykdymą

Mentorius:

- Teikia konsultacinę / metodinę pagalbą ir profesinį palaikymą stažuotojui.
- Tobulina savo kompetencijas mentoriams skirtuose mokymuose, stažuotėse ir profesinio palaikymo veiklose.
- Dalyvauja pedagoginės stažuotės stebėsenos procesuose: stebi ir reflektuoja stažuotojo veiklą institucijoje ir teikia grįžtamąjį ryšį.
- Teikia stažuotės vadovui rekomendacijas dėl pedagoginės stažuotės rezultatų pripažinimo.

Pedagogus rengianti aukštoji mokykla:

- Pasirašo dvišalę sutartį su nacionaliniu koordinatoriumi dėl Nacionalinės pedagoginių stažuotėlių programos įgyvendinimo.
- Dalyvauja Nacionalinės pedagoginių stažuotėlių programos kūrimo bei įgyvendinime: vykdo mokymus ir profesinį palaikymą (grupines refleksijas ir supervizijas) mentoriams, stažuotojams ir mokyklos bendruomenei.
- Pagal poreikį teikia stažuotojui ir mentoriams tikslines konsultacijas.
- Vykdo Nacionalinės pedagoginių stažuotėlių programos įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą bei atnaujina Nacionalinę pedagoginių stažuotėlių programą.
- Rengia ir įgyvendina mentorių rengimo ir jų kompetencijų tobulinimo programas.
- Vykdo programos sklaidą.

Nacionalinis koordinatorius:

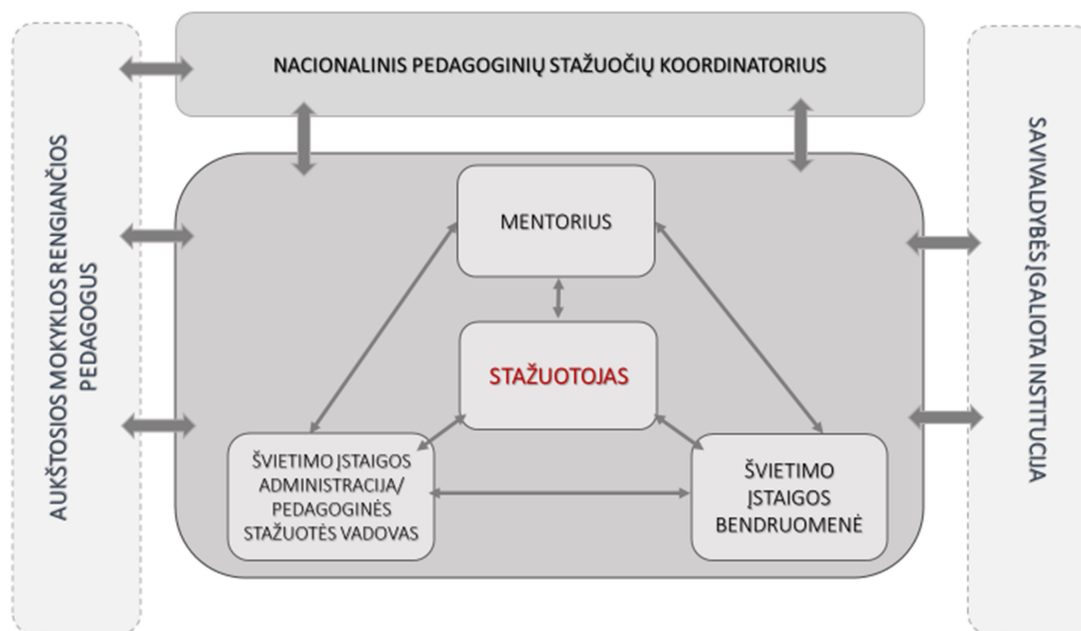
- Kaupia duomenis iš švietimo įstaigų apie stažuotojus ir mentorius.
- Pasirašo trišalę pedagoginės stažuotės sutartį.
- Pasirašo dvišalę sutartį su aukštosiomis mokyklomis rengiančiomis pedagogus dėl Nacionalinės pedagoginių stažuotėlių programos įgyvendinimo.
- Įgyvendina Nacionalinę pedagoginių stažuotėlių programą: organizuoja mokymus ir profesinį palaikymą (grupines refleksijas ir supervizijas) mentoriams, stažuotojams ir mokyklos bendruomenei.

- Vykdo Nacionalinės pedagoginių stažuocių programos įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą bei atnaujina Nacionalinę pedagoginių stažuocių programą.
- Kaupia informaciją apie įvykdžiusius pedagoginę stažotę stažuotojus ir išduoda patvirtinantį dokumentą apie dalyvavimą Nacionalinėje pedagoginių stažuocių programoje.
- Vykdo pedagoginės stažotės rezultatų sklaidą.

Savivaldybės įgaliota institucija:

- Telkia stažuotojus ir kuria bei palaiko savivaldybėje dirbančių stažuotojų, mentorių partnerystės tinklus.
- Pagal poreikį teikia stažuotojui tikslines konsultacijas.

Pedagoginių stažuocių dalyvių tarpusavio komunikacija grindžiama G. Moorhead ir R. W. Griffin (1990) išskirtais komunikavimo organizacijoje tikslais: veiksmų koordinavimas; dalijimasis informacija (stažuotojo ir stažotės institucijos tikslai, stažotės užduotys, stažotės rezultatai, sprendimų procesas), jausmais ir emocijomis. Taigi, komunikacijos procesai tarp pedagoginės stažotės dalyvių apima ne tik informaciją, susijusią su visų pedagoginės stažotės dalyvių veikla, bet, keičiantis informacija, koordinuojami įvairūs organizaciniai veiksmai, siekiama konkrečių rezultatų, priimami sprendimai (3 pav.).

3 pav. Pedagoginės stažotės dalyvių komunikacijos schema

Komunikacijos procesas sietinas su *švietimo įstaiga (vidumi)* ir su *kitais dalyviais (išore)*. Pedagoginės stažuotės metu švietimo įstaigos, kurioje dirba stažuotojas, lygmeniu vyksta vidinė komunikacija tarp stažuotojo, mentoriaus, stažuotės vadovo / švietimo įstaigos administracijos bei švietimo įstaigos bendruomenės.

Pagal savo atsakomybių ribas į išorinės komunikacijos procesą įsijungia nacionalinis koordinatorius. Jis atsakingas už Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos koordinavimą ir stebėseną; už programos turinį ir turinio įgyvendinimą atsakingos aukštosios mokyklos, rengiančios pedagogus. Į pedagoginės stažuotės dalyvių išorinės komunikacijos procesą, pagal aukščiau aprašytas atsakomybes, įsijungia savivaldybės įgaliota institucija.

Komunikacija vyksta formaliu ir neformaliu būdu. Formaliajai komunikacijai priskirtinos refleksijos, susitikimai tarp visų pedagoginės stažuotės procese dalyvaujančių institucijų ir pan.; neformalioji komunikacija gali būti plėtojama virtualiose bendruomenėse ir pan.

3.2. Reikalavimai stažuotojų ir mentorių atrankai

Pagrindiniai stažuotojo atrankos kriterijai

Pradedantieji pedagogai, įdarbinti ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas įgyvendinančiose švietimo įstaigose, įsipareigoja įgyvendinti individualų profesinio tobulėjimo planą ir dalyvauti Nacionalinėje pedagoginių stažuočių programoje.

Pedagogas gali dalyvauti Nacionalinėje pedagoginių stažuočių programoje, jeigu patenka į vieną iš šių kategorijų:

1. Dirba pirmus metus po pedagogo kvalifikacijos įgijimo.
2. Turi mažiau negu 12 mėn. ankstesnės pedagoginio darbo patirties.
3. Turi pedagogo kvalifikaciją, bet 5 ar daugiau metų nedirbo pedagoginio darbo.

Pagrindiniai mentoriaus atrankos kriterijai

Mentoriaus atranką organizuoja ir vykdo švietimo įstaiga, kurioje atliekama stažuotė. Mentorius turi atitikti šiuos pagrindinius kriterijus:

1. Turėti ne mažesnę nei 5 metų pedagoginio darbo patirtį.
2. Dirbti toje pačioje kaip ir stažuotojas švietimo įstaigoje, išskyrus atvejus, kai tokio specialisto švietimo įstaigoje nėra.
3. Turėti mentorystės ir (ar) konsultavimo, kolegialaus atgalinio ryšio teikimo patirties.
4. Įsipareigoti dalyvauti Nacionalinėje pedagoginių stažuočių programoje – mentoriams organizuojamuose mokymuose, refleksijose.

4. Individualus stažuotės planas ir Nacionalinė pedagoginių stažuočių programa

4.1. Reikalavimai (gairės) individualiam stažuotės planui

Individualus stažuotės planas sudaromas kiekvieno stažuotojo atskirai, konsultuojantis su jam priskirtu mentoriumi. Individualaus stažuotės plano įgyvendinimo stebėseną vykdo mentorius, stažuotės vadovas – švietimo įstaigos vadovas ar jo deleguotas asmuo, savistebėseną – pats stažuotojas. Stažuotės tikslas yra bendras visiems stažuotojams – gilinti ir plėtoti profesines kompetencijas bei sėkmingai integruotis į švietimo bendruomenę. Šis tikslas atsispindi ir trišalėje stažuotės sutartyje. Tačiau plano uždaviniai yra unikalūs, atspindintys kiekvieno stažuotojo individualius poreikius, tobulintinas sritis. Šio dokumento prieduose pateikiami keli individualaus plano galimos struktūros pavyzdžiai (2 priedas). Tačiau jie tik iliustracinio pobūdžio. Kiekvienas stažuotojas gali pasirinkti ar susikurti jam patogų plano šabloną.

Galimi du požiūriai į individualus plano rengimą – perspektyvinis ir detalusis. Pirmuoju atveju kuriamos bendro pobūdžio tobulėjimo gairės, nusimatant pagrindinius siektinus uždavinius ir jų siekimo etapus bei tarpinius rezultatus. Antruoju atveju kuriamas detalus veiksmų planas, numatant konkrečius veiksmus, jų atlikimo datas, įsivertinimą, atsiskaitymą ir pan.

Dvejų metų laikotarpyje rekomenduotina derinti abu šiuos požiūrius – turėti platų perspektyvinį planą dvejiems metams ir smulkujį (detalųjį) vieneriems metams. Tiek vienas, tiek kitas gali būti koreguojamas bet kuriuo stažuotės įgyvendinimo metu, jei kyla pagrįstas poreikis jį keisti, tobulinti.

Kiekviename plane turėtų rasti aiškiai įvardintos tobulinamos kompetencijos ir (ar) specifiniai gebėjimai, jų svarbos pagrindimas, numatomi tobulinimo būdai ir (ar) veiklos formos.

Individualus planas sudaromas pradžios – pasirengimo etape, yra aptarimas su mentoriumi.

Rekomendacijos detalaus stažuotojo stažuotės plano parengimui bei koregavimui:

- Planas turi turėti konkrečius uždavinius, orientuotus į profesinių kompetencijų gilinimą ir plėtojimą
- Planas turi būti kuriamas remiantis kompetencijomis grįstų programų kūrimo principais, t. y. apibrėžus, kokias kompetencijas stažuotojas nori įgyti / gilinti / plėtoti.
- Plane turi būti numatyta, koks bus pasirinktas turinys bei kaip planuojami taikyti mokymo(-si) metodai gali padėti šias kompetencijas įgyti, gilinti arba plėtoti.
- Planas turi būti koreguojamas pagal įsivertinimo, savistebėsenos bei mentoriaus stebėsenos ir vertinimo rezultatus.

Galimos stažuotės plano struktūrinės dalys:

1. Stažuotės uždaviniai, orientuoti į siekiamą rezultatą, kuris turi būti konkretus, aiškus, įgyvendinamas.
2. Gilinamos / plėtojamose kompetencijos.
3. Numatomos veiklos.
4. Rezultatai, įšivertinimo kriterijai, formos / būdai ir kt. (2 priedas).

4.2. Reikalavimai Nacionalinei pedagoginių stažuočių programai

Nacionalinę pedagoginių stažuočių programą sudaro mokymai, refleksijos, supervizijos ir konsultacijos. Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos paskirtis – siekti kokybiško pedagoginės stažuotės įgyvendinimo, suteikiant vienodas profesinio tobulinimo ir palaikymo galimybes visiems jos dalyviams.

Mokymų programos yra skirtos trims tikslinėms grupėms – stažuotojams, mentoriams ir švietimo įstaigų bendruomenėms. Mokymų paskirtis – tobulinti profesines ir bendrąsias kompetencijas, siekiant pedagoginės stažuotės tikslo įgyvendinimo.

Mokymų temos parenkamos taip, kad atlieptų bendruosius stažuotės tikslus ir specifinius kiekvienos grupės poreikius, kylančius iš apsibrėžtų atsakomybių ir įsipareigojimų, taip pat atlieptų laikmečio iššūkius, aktualius ugdymo klausimus, remtųsi pažangiomis ugdymo teorijomis bei naujausiais tyrimais. Mokymai turi labai būti gerai apgalvoti ir diferencijuoti pagal kiekvienos specifinės grupės poreikius.

Mokymų temų *stažuotojams* pavyzdžiai: Individualaus stažuotės plano rengimas; Profesinės pažangos aplanko formavimas ir pildymas; Profesinio augimo įšivertinimas; Ugdymo proceso individualizavimas ir diferencijavimas; Kolegialus bendravimas ir bendradarbiavimas sprendžiant pedagogines problemas; Bendrabūvis ir mokyklos kultūros kūrimas; Bendravimas ir bendradarbiavimas su tėvais ir pan.

Mokymų temų *mentoriams* pavyzdžiai: Mentorius vaidmuo pradedančiojo pedagogo identiteto formavimui; Mentorius – mediatorius: padedu įsitraukti į mokyklos bendruomenės gyvenimą; Profesinės veiklos modeliavimas asmeniniu pavyzdžiu; Pedagoginės veiklos stebėjimo būdai ir profesinio tobulėjimo fiksavimas; Efektyvūs atgalinio ryšio teikimo būdai ir priemonės ir pan.

Mokymų temų *pedagoginėms bendruomenėms* pavyzdžiai: Bendravimas ir bendradarbiavimas profesinio tobulėjimo kelyje; Pedagoginės veiklos stebėjimo ir atgalinio ryšio teikimo būdai bei priemonės ir pan.

Siūloma per stažuotės įgyvendinimo laikotarpį visoms trimis dalyvių grupėms suplanuoti ne trumpesnius nei 5 dienų (40 val.) mokymus organizuojant juos pagal tokią schema: 2 dienos + 2 dienos + 1 diena. Tačiau nesant galimybių taikyti tokią schemą, galima programai skirtą laiką sudėlioti pagal aktualius poreikius. Po kiekvienų mokymų rekomenduojama dalyviams skirti individualias ar grupines užduotis mokymų medžiagai išbandyti ir įtvirtinti, o kito susitikimo metu reflektuoti savo praktiką ir teikti atgalinį ryšį savo kolegoms. Viena iš 5 dienų turėtų būti skirta bendriems mentorių ir stažuotojų mokymams. Tai galėtų būti įvadinė stažuotės programos įgyvendinimo dalis, skirta išsigryninti stažuotės esminius aspektus, išsiaiškinti individualaus stažuotės plano bei profesinio tobulinimo aplanko sudarymo principus.

Rekomenduojama iki 10 proc. Nacionalinės pedagoginių stažuotėjų mokymų programos laiko skirti tikslinių grupių konsultavimui.

Mokymų programų pavyzdžiai mentoriams, stažuotojams ir švietimo įstaigų pedagoginėms bendruomenėms pateikiami 5 priede, programos forma – 6 priede.

Refleksijos skirtos stažuotojams ir mentoriams. Refleksijų paskirtis – padėti apmąstyti stažuotės metu įgytą patirtį, įvardinti stipriąsias ir tobulintinas puses, numatyti tolimesnius / galimus naujus ar kitus tobulėjimo kelius. Kiekvienai grupei rekomenduojama surengti ne mažiau kaip 4 refleksijas per stažuotės laikotarpį. Vienos refleksijos trukmė – 4 akad. val. Preliminariai vienoje grupėje turėtų būti ne daugiau 20 dalyvių. Refleksijų moderatoriais turėtų būti švietimo ar ugdymo mokslo srities atstovai, turintys patirties organizuojant refleksijas ir (ar) kuriant stažuotės modelį ir (ar) turint patirties stažuotės įgyvendinime.

Supervizijos skirtos stažuotojams ir mentoriams. Supervizijos skirtos asmeniniam pastiprinimui, profesiniam palaikymui ir savirefleksijos stiprinimui. Siūloma organizuoti supervizijas (ne mažiau 16 akad. val.) atskirai stažuotojų ir mentorių grupėms. Kiekvienos supervizijos trukmė galėtų būti 4 akad. val. Preliminariai vienoje grupėje galėtų būti nuo 2 iki 9 asmenų. Supervizoriams rekomenduotina temas parinkti pagal dalyvių profesinių klausimų aktualumą supervizijų metu. Stažuotojams ir mentoriams tikslinga organizuoti ir individualias supervizijas. Individualias supervizijas rekomenduojama organizuoti grupinės supervizijos dienomis. Individualios supervizijos trukmė – 1 akad. val.

Specifinėms grupėms (ikimokyklinio ugdymo specialistams, pradinio ugdymo specialistams ir pan.) rekomenduotina supervizijas organizuoti atskirai.

Stazuotojų ir mentorių grupėms (kiekvienai atskirai) siūloma organizuoti 2 supervizijas – stažuotės viduryje ir pabaigoje. Supervizijos skirtos asmeniniam pastiprinimui, profesiniam

palaikymui ir savirefleksijos stiprinimui. Dalyvavimas mokymuose ir supervizijose turėtų būti privalomas.

Siektini mokymų, konsultacijų, refleksijų ir supervizijų rezultatai:

1. Įgyta naujų žinių aktualiais stažuotės įgyvendinimo ir (ar) profesinio tobulėjimo klausimais.
2. Pasidalyta patirtimi ir pasimokyta iš kitų.
3. Gauta patarimų / išvalgų apie stažuotės įgyvendinimą ir (ar) profesinį tobulėjimą.
4. Mokymų, konsultacijų turinys taikomas profesinėje veikloje.

5. Pedagoginės stažuotės vertinimas, pripažinimas ir sklaida

5.1. Reikalavimai pedagoginių stažuotėjų proceso vertinimui ir kokybės kriterijai

Modeliuojant pedagoginės stažuotės proceso vertinimą, siekiama atsiriboti nuo konkrečių institucijų ir asmenų vertinimo. Vertinamas tik pats pedagoginės stažuotės procesas, siekiant, kad stažuotė vyktų sklandžiai ir duotų daugiausiai naudos stažuotojui. Pedagoginės stažuotės proceso vertinimas parengtas atsižvelgiant į stažuotės organizavimo ir atsakomybių schemą.

Pedagoginės stažuotės proceso vertinimas užtikrinamas turimais įprastais vidinio ir išorinio vertinimo įrankiais bei pagal poreikį kuriant naujus. Pedagoginės stažuotės proceso vertinimas atliekamas kolegialiai – dalyvaujant stažuotojui ir mentoriumi, stažuotės vadovui, švietimo įstaigos bendruomenės nariams, steigėjo atstovams, nacionaliniam koordinatoriui. Kolegialus vertinimas suprantamas kaip pedagoginės stažuotės vertinimas atsiremiant į bendruosius (stažuotės tikslo ir uždavinių) bei specifinius (unikalaus konteksto) atskaitos taškus. Idealiu atveju jis vyksta visoms pusėms susitinkant kontaktiniu ar nuotoliniu būdu. Tačiau galimi ir keli skirtingi susitikimai įvairiu metu. Vertinimo metu sistemingai apmąstomas ir įvertinamas visų stažuotės proceso dalyvių darbo indėlis į stažuotės procesus ir stažuotojo profesinį augimą / pažangą bei integravimąsi į profesinę bendruomenę.

Pedagoginės stažuotės proceso vertinimas atliekamas du kartus: pirmųjų (tarpinis vertinimas) ir antrųjų (baigiamasis vertinimas) stažuotės metų pabaigoje. Atliekant vertinimą, remiamasi šiais vertinimo kriterijais:

1. *Bendravimo ir bendradarbiavimo kriterijus* apima komunikacijos procesą tarp stažuotės proceso veikėjų, jų įsitraukimą į pedagoginės stažuotės procesą ir savitarpio paramos teikimą.

2. *Laiko vertinimo kriterijus* apima pedagoginės stažuotės proceso įgyvendinimo vertinimą laiko aspektu: veiklų grafikas / planas ir jo kryptingas, nuoseklus laikymasis; lankstus grafiko adaptavimas / koregavimas.
3. *Veiklos / apimčių vertinimo kriterijus* apima visų pedagoginės stažuotės veiklų vertinimą (pvz.: jų tikslingumas, eiliškumas, kokybė, apimtis / proporcijos ir pan.).

Kokybės kriterijų turinio išskleidimas:

1. Stažuotojas, konsultuodamasis ir bendradarbiaudamas su mentoriumi, sėkmingai organizuoja ugdymo procesą ugdytiniams (*bendravimo ir bendradarbiavimo kriterijus*).
2. Stažuotojui sudaromos galimybės profesiniam tobulėjimui – mokymams, refleksijoms, supervizijoms bei vizitams į kitas ugdymo įstaigas / mokyklas (*bendravimo ir bendradarbiavimo kriterijus*).
3. Stažuotojas, esant poreikiui, gauna paramą iš konkrečioje savivaldybėje dirbančių švietimo pagalbos specialistų (*bendravimo ir bendradarbiavimo kriterijus*).
4. Stažuotojas kaupia profesinės veiklos tobulinimo aplanką, liudijantį apie profesinį augimą ir kryptingą bei nuoseklų išsikeltų tikslų siekimą (*veiklos / apimčių kriterijus*).
5. Stažuotojas sėkmingai įsilieja į mokyklos bendruomenę (*bendravimo ir bendradarbiavimo kriterijus*).
6. Mentorius laiku ir tikslingai konsultuoja stažuotoją, konstruktyviai, pozityviai ir nukreipiančiai pateikia grįžtamąjį ryšį stažuotojui, padeda spręsti kylančias problemas (*bendravimo ir bendradarbiavimo kriterijus*).
7. Mentoriui sudaromos sąlygos dalyvauti mokymuose, refleksijose, supervizijose (*bendravimo ir bendradarbiavimo kriterijus*).
8. Nacionalinis koordinatorius iš anksto informuoja apie mokymus, refleksijas, supervizijas (*laiko valdymo kriterijus*).
9. Mokymai, refleksijos ir supervizijos organizuojamos numatytu laiku (*laiko valdymo kriterijus*).
10. Nacionalinės pedagoginių stažuotčių programos mokymų programa įgyvendinama pagal numatytas bendras temas, tačiau lanksčiai adaptuojama prie kiekvienos konkrečios grupės poreikių (*veiklos / apimčių kriterijai*).
11. Nacionalinės pedagoginių stažuotčių programos mokymus veda pedagoginės stažuotės procesus išmanantys ir į stažuotės klausimus įsigilinę specialistai (*veiklos / apimčių kriterijai*).

12. Supervizijose aptariami grupių dalyviams aktualūs klausimai, stažuočių dalyviams (mentoriams ir stažuotojams) suteikiamos ir individualių supervizijų paslaugos (*veiklos / apimčių kriterijai*).
13. Visos sutarties šalys vykdo sutartyje numatytus įsipareigojimus (*bendravimo ir bendradarbiavimo, laiko ir veiklos / apimčių kriterijai*).

5.2. Pedagoginių stažuočių rezultatų vertinimo ir pripažinimo tvarka

Nacionalinis koordinatorius yra atsakingas už Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą. Stažuotojas yra atsakingas už individualaus stažuotės plano įgyvendinimą, o švietimo įstaiga – už jo vertinimą. Pedagoginės stažuotės procesų ir rezultatų įsivertinimas vykdomas individualiu, instituciniu ir nacionaliniu lygmenimis.

Individualus lygmuo:

- Pedagoginės stažuotės rezultatų vertinimui stažuotojas parengia profesinės veiklos tobulinimo aplanką, kuriame pagal stažuotės pradžioje parengtą ir jos metu tikslintą planą, pateikia plėtotų kompetencijų sąrašą, pagrindžiančius tiesioginius ir netiesioginius įrodymus, savirefleksijas.
- Stažuotojas įsivertina stažuotės plano įgyvendinimo procesą ir tarpinius rezultatus bei numato profesinio tobulėjimo kryptis;

Institucinis lygmuo:

- Stažuotojas su mentoriumi aptaria profesinės veiklos tobulinimo aplanką, liudijantį apie profesinį augimą ir kryptingą bei nuoseklų išsikeltų uždavinių siekimą bei jį pristato stažuotės vadovui.
- Stažuotojas pristato įgyvendintos pedagoginės stažuotės rezultatus švietimo įstaigos ir (arba) stažuotės vadovui, pedagoginei bendruomenei.
- Stažuotės ir švietimo įstaigos vadovas susipažįsta su stažuotojo profesinės veiklos tobulinimo aplanku, išklauso jo refleksiją, grįstą profesinės veiklos tobulinimo aplanke sukauptais įrodymais, bei mentoriaus atsiliepimą. Aptariami stažuotės metu gilintų ir plėtotų kompetencijų rezultatai, stažuotės uždavinių įgyvendinimas ir tolesnis pedagogo profesinio tobulinimo poreikis.
- Stažuotės ir švietimo įstaigos vadovas kolegialiai su mentoriumi priima sprendimą dėl tolesnio stažuotojo darbo ir parengia pažymą, liudijančią pedagoginės stažuotės plano įgyvendinimą (8 priedas).

- Stažuotės vadovas apie pedagoginės stažuotės įvykdymą / neįvykdymą informuoja nacionalinį koordinatorių.

Individualaus pedagoginės stažuotės plano įgyvendinimo pripažinimo kriterijai:

- Stažuotojas profesinės veiklos tobulinimo aplanke tiesioginiais ir netiesioginiais įrodymais pagrindė stažuotės tikslo ir uždavinių įgyvendinimą.
- Pedagoginės stažuotės laikotarpiu stažuotojas atliko nuolatinį pedagoginės stažuotės tarpinių rezultatų įsivertinimą.
- Pedagoginės stažuotės laikotarpiu stažuotojas nuolat reflektavo ir savo refleksijomis dalijosi su mentoriumi.
- Stažuotojas tikslingai ir adekvačiai numatė tolesnio profesinio tobulėjimo perspektyvas.

Nacionalinis lygmuo:

- Nacionalinis koordinatorius vykdo Nacionalinės pedagoginių stažuotėlių programos, proceso ir rezultatų stebėseną bei vertinimą.
- Kaupia duomenis apie pedagoginę stažuotę baigusius pedagogus.
- Išduoda stažuotojui dalyvavimo Nacionalinėje pedagoginių stažuotėlių programoje pažymėjimą (9 priedas).

5.3. Pedagoginių stažuotėlių rezultatų sklaida

Pedagoginių stažuotėlių rezultatų sklaida vykdoma trimis lygmenimis: instituciniu (švietimo įstaigos), savivaldybės (steigėjo) ir nacionaliniu (nacionalinio koordinatoriaus) (7 priedas).

Instituciniame lygmenyje pedagoginės stažuotės procesai ir rezultatai aptariami švietimo įstaigos bendruomenėje – dalijamasi pedagoginėje stažuotėje įgytomis žiniomis, ugdymo patirtimi metodinėse grupėse. Pedagoginės stažuotės procesas švietimo įstaigos lygmenyje pristatomas ir aptariamas ne mažiau kaip du kartus per metus. Stažuotės rezultatai pristatomi pasibaigus mokslo metams. Už pedagoginių stažuotėlių proceso ir rezultatų aptarimą instituciniu lygmeniu atsakingas stažuotės vadovas ir mentorius.

Savivaldybės (savininko) lygmenyje kuriami ir palaikomi savivaldybėje dirbančių stažuotojų ir mentorių partnerystės tinklai; savivaldybės metodiniuose būreliuose ir (arba) su stažuotojais, dirbančiais kitose švietimo įstaigose, aptariama stažuotojų patirtis, bendravimo iššūkiai, tobulėjimo galimybės; stažuotės rezultatais dalijamasi profesinio tobulinimosi (augimo)

renginiuose ne rečiau nei kartą per mokslo metus (esant poreikiui – ir dažniau). Už pedagoginės stažuotės proceso aptarimą ir rezultatų sklaidą savivaldybės lygmeniu atsakingas konkretaus (pagal stažuotojo mokomąjį dalyką) metodinio būrelio pirmininkas.

Nacionaliniame lygmenyje sistemingai rengiami pedagoginių stažuočių gerosios praktikos sklaidos renginiai (konferencijos, forumai ir kt.), skirti pasidalinti mentorių bei stažuotojų praktikos patirtimi. Pedagoginių stažuočių rezultatai pristatomi švietimo bendruomenei, socialiniams partneriams, mokslininkams. Nacionaliniame lygmenyje stažuočių rezultatų sklaidą organizuoja ir už ją atsakingas yra nacionalinis koordinatorius.

Apibendrinimas

Pradedančiųjų pedagogų stažuotės modelio tikslas – konceptualizuoti pedagoginės stažuotės įgyvendinimo procesą, grindžiamą projektine patirtimi, aktualiais pradedančiųjų pedagogų poreikiais ir realiomis pedagoginės stažuotės įgyvendinimo galimybėmis po projektiniu laikotarpiu.

Pradedančiųjų pedagogų stažuotės modelio tiesioginės tikslinės grupės – pradedantieji pedagogai, mentoriai, švietimo įstaigų pedagoginės bendruomenės; netiesioginės tikslinės grupės – nacionalinio ir savivaldybių lygmens švietimo politikos atstovai, pedagogų kvalifikacijos tobulinimo institucijų specialistai ir pedagogus rengiančių aukštųjų mokyklų dėstytojai.

Pedagoginės stažuotės modeliavimas yra nukreiptas vieningo tikslo link – sėkmingos pradedančiųjų pedagogų profesinės karjeros pradžios, suteikiant tikslingo profesinio tobulinimosi galimybes bei profesinį palaikymą visos pedagoginės stažuotės metu, paramą integruojantis į profesinę bendruomenę. Profesinis tobulėjimas ir palaikymas organizuojamas instituciniu, savivaldos ir nacionaliniu lygmenimis. Instituciniame lygmenyje veikia stažuotojas, mentorius, švietimo įstaigos administracija ir visa švietimo įstaigos profesinė bendruomenė; savivaldos lygmenyje – švietimo įstaigos savininko įgaliota institucija; nacionaliniame lygmenyje – nacionalinis koordinatorius ir pedagogus rengiančios aukštosios mokyklos.

Pradedančiųjų pedagogų stažuotės modelio turinyje atsispindi jo organizavimo, įgyvendinimo ir komunikacinės schemos, reikalavimai dalyviams ir programoms, pedagoginių stažuotėjų įgyvendinimo kokybės parametrai ir vertinimas.

II. STAŽUOTĖS STEBĖSENA

Įvadas

Vykdamt pedagoginę stažuotę, didelę reikšmę pačios stažuotės bei pedagogo veiklos kokybei turi gerai organizuojama stebėseną. Jos paskirtį, uždavinius, principus, stebėsenos organizavimą, vykdymą bei disponavimą stebėsenos informacija nustato pedagoginės stažuotės stebėsenos aprašas.

Pedagoginės stažuotės stebėsenos aprašas parengtas vadovaujantis Valstybės švietimo ir mokslo stebėsenos tvarkos aprašu (2019), Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (1991), Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu (2009), Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos įstatymu (1993), Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių įstaigų įstatymu (2000), Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu (2018) ir kitais teisės aktais.

Pedagoginės stažuotės stebėseną – tai nuolatinė jos dalyvių vykdoma šios stažuotės būklės analizė, reflektavimas, į(si)vertinimas ir tam reikalingų duomenų rinkimas (Valstybės švietimo ir mokslo stebėsenos tvarkos aprašas, 2019). Pedagoginės stažuotės stebėseną yra nuoseklus, gerai suplanuotas ir ilgalaikis procesas, vykdomas siekiant teikti savalaikę ir kryptingą profesinę pagalbą, įgyvendinat bei koreguojant individualų stažuotės planą.

Stebėseną sudaro galimybę visiems su jos įgyvendinimu susijusiems asmenims išsigrvyninti savo vaidmenis bei prisiimti atsakomybę už kokybišką stažuotės proceso įgyvendinimą bei užsibrėžto tikslo ir uždavinių pasiekimą.

Stebėseną – vertinga pedagoginės stažuotės dalis, tai galimybė laiku ir tinkamai gauti profesinę pagalbą įgyvendinat ir koreguojant individualų pedagoginės stažuotės planą bei tobulinant profesinės veiklos kompetencijas. Pedagoginės stažuotės stebėsenos metu sudaromos sąlygos pedagoginės stažuotės dalyviams komunikuoti tarpusavyje skirtinguose lygmenyse, o stažuotojui įgyti darbui būtinos patirties bei pasitikėjimo savo jėgomis. Pedagoginės stažuotės stebėseną sudaro prielaidas teikti aktualią ir patikimą informaciją apie pedagoginių stažuotėių įgyvendinimą suinteresuotoms pusėms bei nacionaliniu lygmeniu tobulinti pedagoginių stažuotėių organizavimą ir įgyvendinimą.

Stebėsenos uždaviniai:

1. Į(si)vertinti, kaip stažuotojo vykdomos veiklos sudaro prielaidas / galimybes pasiekti užsibrėžtą tikslą bei uždavinius.

2. Stebėti, kaip vyksta stažuotojo profesinis tobulėjimas, kaip ir kokiais būdais atsiskleidžia gebėjimas įsivertinti, reflektuoti bei tobulinti pedagoginę veiklą.
3. Sudaryti sąlygas stažuotojų profesiniam tobulėjimui.
4. Įsitraukti į regiono ir (ar) šalies pedagoginės bendruomenės veiklą, profesinius tinklus.
5. Stebėti stažuotojo bendravimą ir bendradarbiavimą su švietimo įstaigos bendruomene ir jo integraciją į profesinę bendruomenę.
6. Apibendrintus stebėsenos duomenis teikti nacionaliniam koordinatoriui.

Bendrieji pedagoginės stažuotės principai:

1. Tikslingumas – renkami tik tie duomenys ir informacija, kurie yra reikalingi ir tinkami pedagoginės stažuotės būklei vertinti.
2. Sistemiškumas – visa pedagoginė stažuotė stebima planingai, suderintai ir laikantis tęstinumo.
3. Nešališkumas – stebėseną vykdoma be išankstinio nusistatymo, laikantis profesinės etikos principų.
4. Patikimumas – duomenys renkami laikantis duomenų rinkimo etikos, skelbiama tikrovę atitinkanti informacija.
5. Konfidencialumas – viešai skelbiama tik tokia informacija, kuri garantuoja fizinio asmens duomenų anonimiškumą, išskyrus teisės aktuose numatytus atvejus.
6. Saikingumas – siekiama maksimaliai sumažinti duomenų teikimo našta ir suvaržyti besaikį duomenų rinkimą. Duomenis surinkus vieną kartą, pakartotinai jie neberenkami.

Šie principai remiasi Valstybės švietimo ir mokslo stebėsenos tvarkos aprašu (2019). Kiekviena švietimo įstaiga atlikdama pedagoginės stažuotės stebėseną gali šiuos principus praplėsti ar įsivesti naujus, papildančius bendruosius principus.

1. Bendrosios nuostatos

1.1. Pedagoginės stažuotės stebėsenos modelis ir pagrindimas

Valstybės švietimo ir mokslo stebėsenos tvarkos apraše (2019) švietimo ir mokslo stebėseną apibrėžiama kaip švietimo ir mokslo stebėsenos subjektų vykdoma nuolatinė švietimo ir mokslo būklės bei kaitos analizė, vertinimas, prognozavimas, tam reikalingų duomenų rinkimas, apimantis ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą, profesinį mokymą, aukštąjį mokslą, suaugusiųjų mokymą, neformalųjį vaikų švietimą, mokslo veiklą.

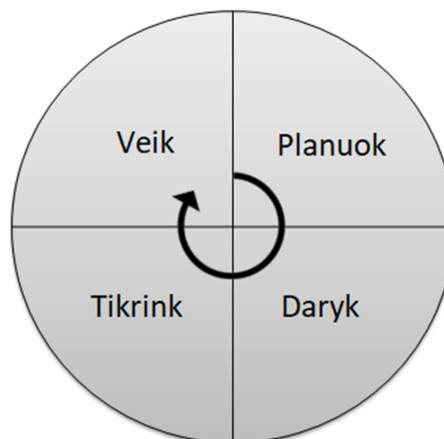
Pedagoginių stažuotė stebėseną siekiama nustatyti, ar tarpinės veiklos, jų rezultatai rodo (sudaro prielaidas manyti), kad bus pasiekti numatyti galutiniai, laukiami pedagoginės stažuotės rezultatai. Stebėsenos sistemos taikymas sukuria sąlygas stebėti vykdomas veiklas – jų eigą, nuoseklumą, adekvatumą sudarytam stažuotės planui. Periodiškai ir įvairiais lygmenimis vykdoma stebėseną leis operatyviai pašalinti priežastis, sukeliančias nepageidaujamas pasekmes kokybiškai veiklai ir rezultatui.

Dažniausiai išskiriami du stebėsenos sistemos modeliai:

1. Įgyvendinimo (*veiklos proceso*) stebėsenos ir vertinimo;
2. Veiklos rezultatų (*tikslų įgyvendinimo ir poveikio*) stebėsenos ir vertinimo.

Įgyvendinimo stebėsenos ir vertinimo modelis yra orientuotas į indėlio, proceso ir rezultato (angl. *input, process, output*) požymių stebėseną, o veiklos rezultatų stebėsenos modelis yra orientuotas į rezultatų pasiekimo stebėseną. Atsižvelgiant į pedagoginės stažuotės specifiką, tikslinga integruoti abiejų modelių stebėsenos ir vertinimo esminius bruožus.

Pedagoginės stažuotės stebėsenos modeliai grįsti D. Hopkins ir D. H. Hargreaves (1989) kokybės užtikrinimo ciklu (4 pav.).

4 pav. D. Hopkins ir D. H. Hargreaves (1989) kokybės užtikrinimo ciklas

Siekiant užtikrinti stažuoočių stebėsenos sistemos funkcionavimą, rekomenduojama išlaikyti ši konstruktyvų pamatą, kai organizacinių-procesinių veiklų stebėseną ir vertinimą vykdomas remiantis D. Hopkins ir D. H. Hargreaves (1989) kokybės užtikrinimo ciklu. Tai atitinka pedagoginės stažuotės stebėsenos organizacinių-procesinių veiklų stebėsenos ir vertinimo etapus:

1. Pasirengimas.
2. Planavimas ir organizavimas.
3. Į(si)vertinimas.

Pasirengimo (*planuok*) etapas. Dokumentų ar kt. priedų, aktualių pedagoginės stažuotės stebėsenos vykdymui, parengimas, pedagoginės stažuotės stebėsenos dalyvių susipažinimas su šiais dokumentais, jų analizė ir aptarimas, stebėsenos dalyvių funkcijų, pedagoginės stažuotės stebėsenos vertės, poveikio stažuotojui ir kitiems pedagoginės stažuotės dalyviams išsiaiškinimas.

Planavimo ir organizavimo (*daryk*) etapas. Planavimo etape suderinamas pedagoginės stažuotės stebėsenos planas, stebėsenos veiklų periodiškumas, stebėsenos objektai, stebėsenos formos ir pan. Sėkmingai suplanavus pedagoginės stažuotės stebėseną, sudaromos prielaidos kokybiškam stebėsenos organizavimui.

Į(si)vertinimo (*tikrink ir veik*) etapas. Pedagoginės stažuotės stebėsenos dalyvių kolegialus bendradarbiavimas įsivertinant ir įvertinant pedagoginės stažuotės stebėsenos veiklas bei kokybę sudaro sąlygas tobulinti stažuotės stebėsenos procesus bei pačią pedagoginę stažuotę, sukurti palankesnes sąlygas stažuotojo kompetencijų tobulinimui.

1.2. Pedagoginės stažuotės stebėseną pagal lygmenis

Pedagoginės stažuotės stebėsenos sistemos modeliai – 1) *įgyvendinimo (veiklos proceso) stebėsenos ir vertinimo*; 2) *veiklos rezultatų (tikslų įgyvendinimo ir poveikio) stebėsenos ir vertinimo* – gali būti įgyvendinami trimis lygmenimis:

1. asmeniniu;
2. instituciniu;
3. nacionaliniu.

Asmeninis stažuotojo savistabos lygmuo apima stažuotojo profesinį tobulėjimą siekiant išsikelti tikslo bei uždavinių. Periodiškas įsivertinimas, refleksijos po bendravimo su mentoriumi padeda ieškoti atsakymo į klausimus „kodėl?“ ir „kaip?“. Pagrindiniai elementai kuriant rezultatais pagrįstą stažuotojo stebėsenos sistemą yra:

- apibrėžti tikslą / uždavinius;
- nustatyti konkrečius terminus jų įgyvendinimui;

- rinkti duomenis siekiant reflektuoti ir įvertinti būklę;
- kaupti duomenis profesinės veiklos tobulinimo aplanke;
- analizuoti ir informuoti apie rezultatus;
- susipažinti su švietimo bendruomenės tradicijomis ir tapti aktyviu jos nariu.

Institucinis lygmuo apima švietimo įstaigos bendruomenės narių (pvz. mentoriaus, administracijos atstovo, metodinės grupės narių, profesinės bendruomenės atstovų ar kt.) atliekamą pedagoginės stažuotės įgyvendinimo stebėseną bei vertinimą, nuolatinį bendravimą ir palaikymą. Siekiant užtikrinti nuolatinę reikiamą pagalbą, apimami šie stebėsenos aspektai:

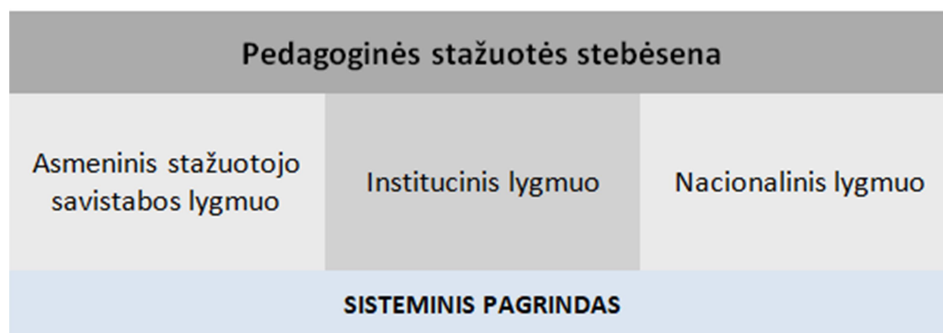
- išsikeltas tikslas bei jo tobulinimas / kaita;
- stažuotės rezultatai;
- numatyti siekti konkrečios veiklos rezultatai;
- įsitraukimas į pedagoginės bendruomenės gyvenimą.

Stebėseną siūloma organizuoti ir vadovaujantis konkrečioje švietimo įstaigoje patvirtinta tvarka, pagal poreikį, remiantis pateiktais priedais (10–18 priedai).

Nacionalinis lygmuo – nacionaliniu lygmeniu vykdoma stažuotės stebėseną, apimanti:

- vieningo stažuotojų sąvado / registro sudarymą;
- stažuotės metu išsikelto tikslo, nusimatytų siekti rezultatų stebėseną;
- profesinio tobulinimo ir palaikymo renginių organizavimą;
- kylančių problemų sprendimą;
- pedagoginių stažuotėjų analizę ir apibendrinimą,
- pedagoginių stažuotėjų kuriamos pridėtinės vertės stažuotojui įvertinimą nacionaliniu lygmeniu.

Šių trijų pedagoginės stažuotės stebėsenos lygmenų bendras funkcionavimas sukuria sisteminių pagrindą, kuris apima visų organizacinių-procesinių veiklų ir visų suinteresuotų pusių įsitraukimą į stebėseną (5 pav.).

5 pav. Pedagoginės stažuotės stebėsenos lygmenys

Visi pedagoginės stažuotės stebėsenos lygmenys susiję su stažuotės tobulinimu, modeliavimu, veikia kiekvieno stažuotojo veiklą individualiai ir bendrą pedagoginės stažuotės organizavimą.

2. Pedagoginės stažuotės stebėsenos organizavimas ir vykdymas

2.1. Stebėsenos organizaciniai aspektai

Pedagoginės stažuotės stebėsenos organizavimas ir vykdymas turi apimti šiuos aspektus:

1. Stebėsenos duomenų rinkimą, kaupimą, analizavimą, reflektavimą ir įsivertinimą.
2. Stebėsenos duomenų ir analitinės informacijos teikimą nacionaliniam koordinatoriui.

Pedagoginės stažuotės stebėseną tikslinga vykdyti skirtinguose pedagoginės stažuotės stebėsenos lygmenyse, kuriuose veikia skirtingi dalyviai (2 lentelė).

2 lentelė. Pedagoginės stažuotės lygmenys ir dalyviai

Pedagoginės stažuotės stebėsenos lygmuo	Pedagoginės stažuotės stebėsenos dalyviai
<i>Asmeninis stažuotojo savistabos lygmuo</i>	Stazuotojas
<i>Institucinis lygmuo</i>	Mentorius, stažuotės vadovas, švietimo įstaigos administracija ar įgaliotas asmuo
<i>Nacionalinis lygmuo</i>	Nacionalinis koordinatorius

Asmeninis stažuotojo savistabos lygmuo. Stažuotojas savarankiškai nusistatytu periodiškumu stebi, kaip pavyksta atliepti pedagoginės stažuotės tikslą bei nusimatytus uždavinius, stebi nusimatyto ir įvykusių veiklų atitiktį susidarytam metiniam planui, esant poreikiui jį koreguoja. Stažuotojas tai daryti gali ne tik analizuodamas savo veiklą, bet, esant galimybei, stebėdamas kitų pedagogų vedamas veiklas, mokyklos veiklas, įvairiais būdais bendradarbiaudamas su kitais stažuotojais. Taip sukuriama sąlyga stažuotojui įgyti daugiau patirties, sėkmingai įsiliesti į

švietimo įstaigos bendruomenės gyvenimą. Labai naudinga, kai stažuotojas savo veiklą analizuoja taikydamas pasirinktą stebėsenos formą, kad vėliau galėtų palyginti savo rezultatus, užrašus ir matytų ūgtį arba taisytinus aspektus. Suderinus su mentoriumi ir ne rečiau kaip kartą per mėnesį stažuotojas sistemingai peržvelgia ir įsivertina profesinę pažangą, aptaria kylančias problemas arba sėkmes, aktyvina išitraukimą į pedagoginės bendruomenės gyvenimą, pagal numatytą planą dalyvauja mokymuose, refleksijose, supervizijose. Rekomenduojama remtis šio dokumento 10 priede nurodytais metodiniais aspektais asmeninei stažuotojo stebėsenai organizuoti ir įgyvendinti. Asmeniniai pastebėjimai, refleksijos, įvairūs profesinę veiklą ir jos tobulinimą liudijantys įrodymai, pvz. dokumentai, planai, mokinių darbai, stebėtos pamokos ir kt. kaupiami profesinės veiklos tobulinimo aplanke (11 priedas). Šio aplanke sudėtinės dalys gali būti įvairios, pvz. asmeninės veiklos planas kitiems metams, kurio reguliari peržiūra yra esminė dalis pedagoginės stažuotės stebėsenos asmeniniame lygmenyje; pedagoginės stažuotės stebėsenos dalis (tikslas, požymiai, reguliarumas ir pan.); pamokų planai, refleksijos, stebėtų pamokų refleksijos bei kita aktuali informacija arba stažuotojo susikurta asmeninė informacijos kaupimo sistema.

Institucinis lygmuo. Mokykloje stebėseną įgyvendina mentorius (pagal poreikį ir stažuotės vadovas). Mentorius – tai asmuo, su kuriuo stažuotojas bendrauja nuolat ir įvairiais klausimais. Labai svarbu, kad tarp mentoriaus ir stažuotojo susiklostytų draugiški, pasitikėjimu grįsti santykiai ir stažuotojas gautų profesinį bei psichologinį palaikymą. Mentorius stažuotės būkle aptaria su stažuotės vadovu ir (ar) švietimo įstaigos vadovu. Rekomenduojama remtis metodiniais aspektais stažuotojo stebėsenai organizuoti ir įgyvendinti instituciniu lygmeniu (12 priedas). Mentorius, siekdamas laiku suteikti pagalbą, nuosekliai ir sistemingai švietimo įstaigoje stebi stažuotojo veiklas ugdymo procese. Kiekvienoje švietimo įstaigoje pedagoginės stažuotės stebėsenos dalyviams, pagal poreikį, galiojančią tvarką, rekomenduojama apsitarti, kokie stebėsenos aspektai fiksuojami raštu, kokie aptariami žodžiu. Pvz. ne visas mentoriaus ir stažuotojo bendravimas turi būti aprašomas, didžioji dalis skubių, aktualių klausimų gali būti aptariama žodžiu. Tačiau, siekiant susidaryti objektyvią nuomonę apie stažuotojo pasiekimus ir ūgtį, būtų naudinga pasirinktu periodiškumu pildyti stebėsenos formas, kurios suteiktų informacijos pačiam stažuotojui, tuo pačiu ir mentoriumi padėtų išsigryninti pagalbos sritis, bet netaptų vertinimo įrankiu. Stažuotojo veiklos stebėsenai pamokoje mentorius gali naudoti švietimo įstaigoje numatytas pamokos stebėjimo formas arba savarankiškai pasirinkti tinkamiausią pamokos stebėjimo formą (13 priedas). Mentoriumi būtina reguliariai stebėti ir teikti laisvos formos žodinį ir (ar) rašytinį grįžtamąjį ryšį stažuotojui (14 priedas). Mentorius apibendrina savo metinius stebėjimo duomenis ir pedagoginės stažuotės pabaigoje supažindina su jais stažuotoją, stažuotės vadovą, švietimo įstaigos administraciją ir (ar) įgaliotą asmenį.

Stažuotės vadovas ir švietimo įstaigos administracija analizuoja pedagoginės stažuotės stebėsenos rezultatus, juos aptaria su stažuotoju ir priima sprendimus dėl rizikų valdymo ar pagalbos suteikimo (15 priedas). Jei švietimo įstaigoje jau yra įdiegta švietimo įstaigos pedagogų veiklos stebėsenos praktika, įvertinus tinkamumą, galima ją taikyti stažuotojo veiklos stebėsenai, derinant su rekomenduojamomis pagrindinėmis pedagoginės stažuotės stebėsenos sritimis – stažuotojo asmenybinė ūgtis; profesinių kompetencijų demonstravimas pamokoje / veikloje; darbas bendruomenėje ir bendruomenei (16 priedas).

Švietimo įstaigos administracija gali dalyvauti organizuojant dalykines konsultacijas su aukštųjų mokyklų dėstytojais, siekiant spręsti kilusias problemas, kai aktualu, pasitelkti naujausią mokslinę informaciją.

Nacionalinis lygmuo. Nacionalinis koordinatorius sistemina ir analizuoja iš įvairių regionų švietimo įstaigų surinktus pedagoginės stažuotės stebėsenos duomenis, remiantis jais priima sprendimus dėl metodinės paramos ar kt. veiksmų, aktualių stažuotojų profesiniam tobulėjimui ir pedagoginės stažuotės veiksmingumui. Rekomenduojama remtis šio dokumento priede (17 priedas) įvardintais metodiniais aspektais stažuotojo stebėsenai organizuoti ir įgyvendinti nacionaliniu lygmeniu.

2.2. Pedagoginės stažuotės dalyviai

Pedagoginės stažuotės metu stažuotojas ir kiti šio proceso dalyviai bei atsakingi asmenys atlieka skirtingas funkcijas, todėl jų veiklos bei atsakomybės stebint pedagoginę stažuotę skiriasi (3 lentelė).

3 lentelė. Pedagoginės stažuotės vykdytojai.

Modelio etapas	Veikla	Trukmė / laikotarpis	Vykdytojas	Veiklos aprašymas ir pagrindimas
Pradžios	Pasirengimas stebėsenai	2 mėn.	Stažuotojas, mentorius ir švietimo įstaigos administracija	Rengiama pedagoginės stažuotės stebėjimo tvarka ir stebėjimo sritys, rodikliai. Sudaromas pedagoginės stažuotės planas.
Įgyvendinimo	Stažuotojo veiklų stebėsenos įgyvendinimas	Reguliariai – pagal poreikį	Mentorius	Mentorius nuosekliai ir sistemingai stebi stažuotojo įvairias veiklas ugdymo procese, švietimo įstaigoje, fiksuoja situaciją pagal stebėsenos rodiklius ir teikia laisvos formos grįžtamąjį ryšį

				<p>stažuotojui (žodžiu arba raštu). Mentorius dirbdamas su stažuotoju²:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Supažindina su švietimo įstaigos kultūra ir tradicijomis. 2. Supažindina bei padeda užmegzti glaudesnę ryšį su švietimo įstaigos bendruomene. 3. Supažindina su švietimo įstaigos dokumentacija ir aktualia metodine literatūra. 4. Padeda planuoti ugdomąją veiklą. 5. Stebi ir analizuoja stažuotojo vykdomą veiklą. 6. Sistemingai teikia grįžtamąjį ryšį ir konsultuoja. 7. Padeda spręsti kylančias problemas.
		Reguliariai visos pedagoginės stažotės metu	Stažuotojas	<p>Sistemingai bendradarbiauja su mentoriumi. Stebi ir analizuoja mentoriaus, kitų pedagogų veiklą. Esant poreikiui, kreipiasi pagalbos į mentorių. Sistemingai konsultuojasi su mentoriumi. Bendradarbiauja su švietimo įstaigos bendruomene. Sistemingai, įvairiomis formomis reflektuoja savo veiklą. Bendradarbiauja su kitais stažuotojais. Dalyvauja nacionalinio koordinatoriaus rengiamuose kvalifikacijos tobulinimo renginiuose. Analizuoja ir reflektuoja vykdomas veiklas.</p>
	Analizuoja pedagoginės stažotės stebėsenos rezultatus ir aptaria su stažuotoju	I-ųjų ir II-ųjų metų pabaigoje bei pagal poreikį.	Stažotės vadovas	<p>Stažotės vadovas analizuoja pedagoginės stažotės stebėsenos rezultatus, juos aptaria su mentoriumi ir stažuotoju, priima sprendimus dėl rizikų valdymo ar pagalbos suteikimo. Teikia duomenis nacionaliniam</p>

² *Pagrindimas.* Mentorius yra šalia stažuotojo švietimo įstaigoje. Konsultuoja kasdieniniuose procesuose ir aptaria įvairius klausimus, kasdinių darbinių problemų / situacijų sprendimą ir reflektavimą.

				koordinatoriui.
	Rengia mokymus, analizuoja, tarpinius pedagoginės stažuotės duomenis.	Pagal numatytą pedagoginės stažuotės reglamentą	Nacionalinis koordinatorius	Analizuoja iš įvairių regionų švietimo įstaigų surinktus tarpinius pedagoginės stažuotės stebėsenos duomenis, remiantis jais priima sprendimus dėl metodinės paramos ar kt. veiksmų, aktualių stažuotojų profesiniam tobulėjimui ir pedagoginės stažuotės veiksmingumui.
I(si)vertinimo	Pedagoginės stažuotės dokumentacijos pildymas	I-ųjų ir II-ųjų pedagoginės stažuotės metų pabaigoje. (gali būti tarpiniai į(si)vertinimai)	Stazuotojas ir mentorius	Stazuotojas pildo pedagoginės stažuotės dokumentus konsultuodamasis su mentoriumi bei dalyvauja refleksijose, supervizijose.
	Pedagoginių stažuotėjų stebėjimo analizė ir apibendrinimas	Pedagoginės stažuotės pabaigoje	Mentorius	Mentorius parengia stebėjimo analizę, ją apibendrina, pateikia išvadas ir rekomendacijas stažuotės vadovui ir švietimo įstaigos administracijai.
	Pedagoginės stažuotės stebėsenos dokumentų analizė.	Pedagoginės stažuotės pabaigoje	Stazuotės vadovas	Analizuoja stebėsenos išvadas, rekomendacijas ir informuoja nacionalinį koordinatorių apie pedagoginės stažuotės įvykdymą.
	Pedagoginės stažuotės stebėsenos dokumentų apibendrinimas	Pedagoginės stažuotės pabaigoje	Nacionalinis koordinatorius	Pedagoginės stažuotės stebėsenos dokumentų analizė, apibendrinimas bei pedagoginės stažuotės organizavimo tobulinimas pagal poreikį.

Pedagoginės stažuotės dalyviams (stazuotojas, mentorius, stažuotės vadovas, švietimo įstaigos administracija, nacionalinis koordinatorius, pagal poreikį – aukštosios mokyklos atstovas – jei reikalinga konsultacija sprendžiant problemas) rekomenduojama turėti suderintą pedagoginės stažuotės stebėsenos planą (18 priedas). Pedagoginės stažuotės planas sudaro sąlygas visų dalyvių funkcijų aiškumui, suplanuotam stebėsenos laiko paskirstymui ir nuolatiniam bei nepertekliniam stažuotojo palaikymui.

2.3. Pedagoginės stažuotės stebėsenos etapai, sritys ir kokybiniai aspektai

Skirtinguose pedagoginės stažuotės etapuose išskiriami atitinkami kriterijai, kuriais remiantis stebimas pedagoginės stažuotės organizavimas.

Pedagoginės stažuotės pradžios etape išskiriami kriterijai siejami su šiais rodikliais: komunikacija, įsitraukimu, parama, veiklų planavimu, pasirengimu veikloms, veiklų apimčių valdymu.

Įgyvendinimo etape išskiriami kriterijai siejami su šiais aspektais: komunikacija, įsitraukimu, parama, dalyvavimu suplanuotuose veiklose.

Į(si)vertinimo etape išskiriami kriterijai siejami su šiais aspektais: komunikacija, įsitraukimu, parama, visos pedagoginės stažuotės veiklų plano vertinimu laiko aspektu, visų stažuotės veiklų vertinimu bei įsivertinimu (15 priedas). Rekomenduojama stažuotės vadovui (pagal švietimo įstaigos tvarką, praktiką) užtikrinti pedagoginės stažuotės stebėseną visuose jos etapuose.

Pedagoginės stažuotės stebėseną, orientuojantis į veiklos rezultatų stebėseną ir vertinimą, gali būti atliekama atsižvelgiant į 3 pagrindines sritis:

- stažuotojo asmenybinę ūgtį;
- profesinių kompetencijų demonstravimą pamokoje / ugdomojoje / pedagoginės pagalbos teikimo veikloje;
- darbą profesinėje bendruomenėje ir profesinei bendruomenei.

Pedagoginės stažuotės stebėjimo rezultatus stažuotės dalyviai fiksuoja skirtingu intervalu (pvz. stažuotojas – vienokiu periodiškumu, o mentorius – bent kartą per mėnesį). Svarbu, kad pedagoginės stažuotės stebėjimo sritis(-ys) būtų suderintos su individualiu pedagoginės stažuotės planu, kurį stažuotojas rengia su mentoriumi.

Rekomenduojama stažuotojui ir mentoriumi susitarti, kokia forma, kaip, koku būdu bus renkami, analizuojami, reflektuojami pedagoginės stažuotės stebėsenos duomenys. Siūloma skirti laiko rašytinei laisvos formos refleksijai.

Pedagoginės stažuotės stebėsenos rezultatai naudojami įvertinant stažuotojo profesinę veiklą.

Stazuotojui nesutinkant su kitų stažuotės dalyvių pristatytais pedagoginės stažuotės stebėsenos rezultatais, rekomenduojama kreiptis į stažuotės vadovą ar švietimo įstaigos vadovą ir (ar) nacionalinį koordinatorių.

Pamokos / veiklos savistabai ir stebėjimui praktikoje yra taikomos įvairios ir skirtingos stebėsenos fiksavimo formos. Jos gali būti kuriamos, koreguojamos, adaptuojamos ir pasirenkamos pagal švietimo įstaigos poreikį.

Pedagoginės stažuotės stebėsenos kokybei būtina:

- tikslingai, nuosekliai sisteminti įvairius duomenis;

- giliai analizuoti duomenis, reflektuoti ir įsivertinti;
- teikti savalaikį konstruktyvų grįžtamąjį ryšį;
- visiems pedagoginės stažuotės dalyviams tarpusavyje bendradarbiauti bei drauge kurti besimokančios švietimo įstaigos aplinką (19 priedas).

Apibendrinimas

Pedagoginės stažuotės stebėsenos paskirtis – užtikrinti stažuotės organizacinių procesų sklandumą ir stebėti bei įvertinti stažuotojų profesinį tobulėjimą visos pedagoginės stažuotės metu. Pedagoginės stažuotės stebėseną įgyvendinama trimis lygiais.

Asmeninis stažuotojo savistabos lygmuo apima konkretaus stažuotojo veiklos stebėseną ir vertinimą, siekiant teikti savalaikę ir tikslingą pagalbą profesinio tobulėjimo kelio pradžioje. Stebimos ir vertinamos konkrečios kompetencijų sritys ir uždaviniai, išsikelti individualiame plane, pasiremiant tiesioginio stebėjimo ir profesinės veiklos tobulinimo aplanko duomenimis, stažuotojo refleksija.

Institucinis lygmuo apima stebėseną, kurią įgyvendina mentorius ir aptaria su stažuotės vadovu ir (ar) švietimo įstaigos vadovu.

Nacionalinis lygmuo pasireiškia, kuomet nacionalinis koordinatorius sistemina ir analizuoja iš įvairių institucijų, regionų surinktus pedagoginės stažuotės stebėsenos duomenis, remiantis jais priima sprendimus dėl metodinės paramos ar kt. veiksmų, aktualių stažuotojų profesiniam tobulėjimui ir pedagoginės stažuotės veiksmingumui.

Pedagoginės stažuotės procesų stebėjime dalyvauja visos suinteresuotosios pusės, vienu ar kitu būdu atsakingos už pedagoginės stažuotės įgyvendinimą. Profesinio tobulėjimo stebėsenos proceso pagrindiniai dalyviai yra stažuotojas ir mentorius.

Stebėjimas įgyvendinamas remiantis tikslingumo, sistemiškumo, nešališkumo, patikimumo, konfidencialumo ir saikingumo principais. Stebėsenos rezultatai analizuojami ir aptariami kolegialiai visų šiame procese dalyvaujančiųjų bei fiksuojami sutartos formos dokumentu. Pedagoginės stažuotės stebėsenos rezultatai naudojami savęs pažinimui, profesinės pažangos (įsi)vertinimui ir tolimesniam profesinio tobulėjimo planavimui.

LITERATŪRA

1. Enns, E., Rüegg, R., Schindler, B., & Strahm, P. (2002). *Lehren und Lernen im Tandem. Porträt eines partnerschaftlichen Fortbildungssystems*. Zentralstelle für Lehrerinnen und Lehrerfortbildung Kanton Bern (liet. Mokymo ir mokymosi tandemas. Partneryste paremto kvalifikacijos tobulinimo paveikslas).
2. Garber, P. R. (2014). *Giving and receiving performance feedback*. Amherst: HRD Press.
3. *Geros mokyklos koncepcija (2015)*. TAR, 20048. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/f2f65120a7bb11e5be7fbe3f919a1ebe> .
4. Helmke, A. (2012). *Pamokos kokybė ir mokytojo profesionalumas: diagnostika, vertinimas, tobulinimas*. Vilnius.
5. Indrašienė, V. ir Žibėnienė, G. (2014). *Pasiekimų vertinimas ir įsivertinimas: vadovėlis*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
6. Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas (2018). *TAR*, 11733.
7. Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas (2009), *Valstybės žinios*, 54-2140.
8. Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos įstatymas (1993). *Valstybės žinios*, 54-1048.
9. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (1991). *Valstybės žinios*, 23-593.
10. Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių įstaigų įstatymas (2000). *Valstybės žinios*, 10-236.
11. Martin, C., & Drew, P. (2016). *Handbook of research on teacher education and professional development*. USA: Information Science Reference.
12. Mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų (išskyrus psichologus) atestacijos nuostatai. 5 priedas (2008). *Valstybės žinios*, 142-5669.
13. Moorhead, G., & Griffin, R. W. (1990). *Organizational behavior: managing people and organizations*. Singapore: Thomson Learning.
14. OECD. (2019). *TALIS 2018 Results (Volume I): Teachers and school leaders as lifelong learners*. Paris: OECD Publishing. Prieiga per internetą: https://read.oecd-ilibrary.org/education/talis-2018-results-volume-i_1d0bc92a-en#page1
15. *Pedagginės stažuotės modelio Lietuvoje įgyvendinimo galimybių vertinimo tyrimas (2021)*. Vilnius: Smart Continent.
16. Pedagogų rengimo modelio aprašas (2017). *TAR*, 14646.
17. Pedagogų rengimo reglamentas (2018). *Valstybės žinios*, 9-425.
18. *Pradedančiųjų pedagogų kvalifikacijos tobulinimo rekomendacijų ir reikalavimų modelis (2014)*. Prieiga per internetą:

https://www.upc.smm.lt/projektai/pkt/rezultatai/Pradedanciuju_pedagogu_kvalifikacijos_tobulinimo_rekomendaciju_ir_reikalavimu_modelio_projektas.pdf

19. Simmie, G. et al. (2017). Discursive positioning of beginning teachers' professional learning during induction: A critical literature review from 2004 to 2014. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 45(5), 505–519. Prieiga per internetą: <http://dx.doi.org/10.1080/1359866X.2017.1280598>
20. Susan, M. (2008). *How to give to your students effective feedback*. Alexandria Va.: ASCD.
21. Žibėnienė, G. ir Indrašienė, V. (2017). *Šiuolaikinė didaktika: vadovėlis*. Vilnius: VĮ Registru centras.
22. Valstybės švietimo ir mokslo stebėsenos tvarkos aprašas (2019). *TAR*, 10286.

REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA

1. 21st Century Learning Academy. (2011). *The 40 reflection questions*. Prieiga per internetą: <https://www.edutopia.org/sites/default/files/resources/edutopia-stw-replicatingpbl-21stacad-reflection-questions.pdf>
2. Adiguzel, O. C., & Ergunay, O. (2019). The first year in teaching: changes in beginning teachers' visions and their challenges. *Qualitative Research in Education*, 8(3), 276–314. doi: 10.17583/qre.2019.4016
3. Andrew, P. (2008). *Refleksyvusis mokymas*. Vilnius: Garnelis.
4. Antinienė, D., Almonaitienė, J. S., Lekavičienė, R. ir Vasiliauskaitė, Z. (2010). *Bendravimo psichologija šiuolaikiškai*. Vilnius: Alma littera.
5. ASCD (n.d.). *Free resources to support new and returning teachers*. Prieiga per internetą: http://www.ascd.org/membership/new-teacher-resources.aspx?utm_source=Memberhip&utm_medium=DisplayAd&utm_campaign=Retarget-FB&utm_content=600x315&fbclid=IwAR1P97p9ju97JU0YOkSY50sHEh3vmvuh1Zr1xIEABR5mZkQP_EAc7H12YPk
6. Autukevičienė, B. (2012). *Mentoriaus profesinės kompetencijos ir jų raiška vadovaujant studentų praktikai ikimokyklinėje ugdymo institucijoje*. Daktaro disertacija. Vilnius: Leidykla „Edukologija“.
7. Barkauskaitė, M. ir Meškauskienė, A. (2017). Problems and support needs of beginning teachers during the first years in the profession. *European Journal of Social Sciences*, 4 (3), 89–95.
8. Berard, M. (2005). Coaching and mentoring: enhancing education. *Chief Learning Officer*, 4(11), 30–35.
9. Block, P. (2013). *Nepriekaištingas konsultavimas*. Vilnius: Eugrimas.
10. Bukantienė, J. (2009). Mentoriaus vaidmuo Lietuvos mokykloje: teorinės ir praktinės dimensijos. *Pasaulis vaikui: ugdymo realijos ir perspektyvos*, 1, 183–198.
11. *Career entry and development profile*. (2018). University of Bedfordshire. Prieiga per internetą: https://bbcdevwebfiles.blob.core.windows.net/webfiles/Education%20and%20Learning/Teachers%20and%20Education%20Staff/Career%20Entry%20and%20Development%20Profile%20QTS%20201819%20FINAL%208%20Nov%2018%20_002_.pdf

12. Clifford, E. F. (1999). A descriptive study of mentorprotégé relationships, mentors' emotional empathetic tendency, and protégés' teacher self-efficacy belief. *Early Child Development and Care*, 156, 143–154.
13. Cooze, A. (2009). *100 patarimų pradedančiajam mokytojui*. Vilnius: Tyto Alba.
14. Cowan, J. (1998). *On becoming an innovative university teacher*. Buckingham: Open University.
15. Department of Education. (2015, June 15). *Career entry profile*. Prieiga per internetą: <https://www.education-ni.gov.uk/sites/default/files/publications/de/career-entry-profile.pdf>
16. European Commission. (2013-a.). *Supporting teacher competence development for better learning outcomes*. Prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/assets/eac/education/policy/school/doc/teachercomp_en.pdf
17. European Commission. (2013-b). *Supporting teacher educators for better leaning outcomes*. (2013). Prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/assets/eac/education/policy/school/doc/support-teacher-educators_en.pdf
18. Gaikhorst, L., Beishuizen, J., Roosenboom, B., & Volman, M. (2017). The challenges of beginning teachers in urban primary schools. *European Journal of Teacher Education*, 40, 1–9. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.1080/02619768.2016.1251900>
19. Garber, P. R. (2014). *Giving and receiving performance feedback*. Amherst: HRD Press.
20. Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence*. New York: Bantam Books.
21. Good, T. L. ir Brophy J. E. (2014). *Kas vyksta klasėse*. Vilnius: UAB „Miranda design solutions“.
22. Gordijn, F., Eernstman, N., Helder, J., & Brouwer, H. (2018). *Reflection methods: practical guide for trainers and facilitators: Tools to make learning more meaningful*. Wageningen Centre for Development Innovation. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.18174/439461>
23. Gordon, S. P. (1991). *How to help beginning teachers succeed*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
24. Gordon, S. P., & Maxey, S. (2000). *How to help beginning teachers succeed*. Alexandria Va.: ASCD.
25. Gotberg, K., Grudienė, S., Pranckūnienė, E. ir Vildžiūnienė, M. (2015). *Partneriškas konsultavimas mokyklų tobulinimui*. Vilnius: ŠAC.

26. Guskey, T. R. (2002). Professional Development and teacher change. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 8(3/4), 381–391.
27. Halford, J. (1998). Easing the way for new teachers. *Educational Leadership*, 55(5), 33–36.
28. Helmke A. (2012). *Pamokos kokybė ir mokytojo profesionalumas: diagnostika, vertinimas, tobulinimas*. Vilnius: Vaistų žinios.
29. Hewson, D., & Carroll M. (2016). *Sample of the reflective supervision toolkit*. Prieiga per internetą:
<https://reflectivesupervision.com/Old%20Website/resources/TOOLKIT%20SAMPLE.pdf>
30. Hobson, A. J. (2002). Student teachers' perceptions of school-based mentoring in initial teacher training (ITT). *Mentoring and Tutoring-Partnership in Learning*, 10(1), 5–20.
31. Ingersoll, R., & Strong, M. (2011). The impact of induction and mentoring programs for beginning teachers: A critical review of the research. *Review of Educational Research*, 81(2), 201–233. Prieiga per internetą: <http://dx.doi.org/10.3102/0034654311403323>
32. Jatkauskasienė, B. ir Jovarauskaitė, A. (2011). *Tutoriaus veikla paramos, pagalbos studentui aspektu*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
33. Jonson, K. F. (2002). *Being an effective mentor. How to help beginning teachers succeed*. California, Corwin Press.
34. Kang, S., & Berlinger, D. C. (2016). Characteristics of teacher induction programs and turnover rates of beginning teachers. *The Teacher Educator*, 74(4), 268–282.
35. Katz, L. G. (1995). *The developmental stages of teachers*. Early Childhood and Parenting (ECAP) Collaborative. Prieiga per internetą: <http://ecap.crc.illinois.edu/pubs/katz-dev-stages/>
36. Kenedy, A. (2015). *Models of continuing professional development: A framework for analysis*. ResearchGate. Prieiga per internetą:
https://www.researchgate.net/publication/232902672_Models_of_Continuing_Professional_Development_A_framework_for_analysis
37. Khoshnevisan, B. (2017, September). *Developmental stages of preservice teachers: A critical analysis*. TEIS News. Prieiga per internetą:
<http://newsmanager.commpartners.com/tesolteis/issues/2017-09-25/2.html>
38. Khoshnevisan, B. (2018, June). *The developmental stages of ITAs: An introspection*. ITAIS Newsletter. Prieiga per internetą:
<http://newsmanager.commpartners.com/tesolitis/issues/2018-06-26/4.html>

39. Kilner, A., & Drew, R. (2021). *Learner self-assessment toolkit*. ELSA Net project. Prieiga per internetą: <https://listn.tutela.ca/wp-content/uploads/Learner-Self-Assessment-Toolkit-Complete-Package-Nov-20122.pdf>
40. King, T. (2002). *Development of student skills in reflective writing*. Prieiga per internetą: <https://nursing-midwifery.tcd.ie/assets/director-staff-edu-dev/pdf/Development-of-Student-Skills-in-Reflective-Writing-TerryKing.pdf>
41. Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning. Experience as the source of learning and development*. Prentice-Hall, Englewood Cliffs, New Jersey.
42. Korenkienė, R. (2019, rugpjūčio 5). *Profesinio tobulėjimo planavimas mokykloje: mokyklų išorinio vertinimo duomenų apžvalga*. Švietimo naujienos. Prieiga per internetą: <https://www.svietimonaujienos.lt/profesinio-tobulejimo-planavimas-mokykloje-mokyklu-isorinio-vertinimo-duomenu-apzvalga/>
43. Loughran, J. (1996). *Developing reflective practice: Learning about teaching and learning through modelling*. London: Falmer Press.
44. Loughran, J. (2007). *Developing a pedagogy of teacher education. Understanding teaching and learning about teaching*. London and New York: Routledge.
45. MacCallum, J., & Beltman, S. (1999). International year of older persons. *Mentoring research project*. Canberra: Dept. of Education, Training and Youth Affairs.
46. *Mentoriaus veikla ir kompetencijos. Mentorius rengimo vadovėlis*. (2008). Kaunas: Technologija.
47. Moir, E. (2000). The new teacher project: Support of educators during their first years. Prieiga per internetą: <https://www.edutopia.org/supporting-new-teachers>
48. Mokyklų, įgyvendinančių bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodika (2016). *TAR*, 6439. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/4ee6e9e0fc9911e5bf4ee4a6d3cdb874>
49. Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, veiklos išorinio vertinimo organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas. (2007). Valstybės žinios, 41-1550. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.295453/asr>
50. Mokymo / studijų programų kokybė. (2008). Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas.
51. Monkevičienė, O. ir Autukevičienė, B. (2008). Pradedančiojo pedagogo profesinės raidos etapai, patiriami sunkumai ir mentorius paramos ypatumai. *Pedagogika*, 91, 27–34.

52. Moon, J. A. (2004). *A handbook of reflective and experiential learning. Theory and practice*. London and New York: Routledge Falmer.
53. *Pedagoginės stažuotės mentorių ir tutorių rengimo metodika*. (2007). Vilnius: Versus aureus.
54. *Pedagoginės stažuotės mentorių ir tutorių rengimo metodika*. (2007). Vilnius: Versus aureus.
55. *Pedagoginės stažuotės organizavimo metodikos projektas*. (2007). Vilnius : Versus aureus.
56. *Pedagogo kompetencijos: Mentorius rengimo vadovėlis*. (2008). Kaunas: Technologija.
57. *Pedagogo raidos stadijos*. (2013). Lietuvių kalba ir literatūra. Prieiga per internetą: <https://lietuviukalbairliteratura.lt/pedagogo-mokejimai-ir-igudziai-bei-raidos-stadijos/>
58. *Pedagogų rengimo kokybė Lietuvos aukštosiose mokyklose ir jų įsidarbinimo galimybės*. (2002). Vilnius: UAB „Tyliaus grafika“.
59. Petty, G. (2007). *Šiuolaikinis mokymas*. Vilnius: Tyto alba.
60. Petty, G. (2008). *Įrodymais grįstas mokymas*. Vilnius: Tyto alba.
61. Reflection toolkit. (2020, November 2). *The University of Edinburgh*. Prieiga per internetą: <https://www.ed.ac.uk/reflection>
62. *Reflection toolkit*. (n.d.). Northwest Service Academy. Prieiga per internetą: <https://forumea.org/wp-content/uploads/2018/04/ST-Reflection-Toolkit.pdf>
63. *Reflective practice student toolkit*. (n.d.). Providence College. Prieiga per internetą: <https://cpb-us-e1.wpmucdn.com/sites.providence.edu/dist/6/32/files/2019/08/REFLECTIVE-PRACTICE-Student.pdf>
64. Reynolds, R., & Grushka, K. (2007). *Mentoring in a university / senior high school collegiate. A study of the learning environment and the mentor / mentee relationship*. The University of Newcastle. Prieiga per internetą: <https://nova.newcastle.edu.au/vital/access/services/Download/uon:3811/ATTACHMENT01?view=true>
65. Rosenberg, M. (2012, May 21). *Beyond competence: It's the journey to mastery that counts*. Learning solutions. Prieiga per internetą: <https://learningsolutionsmag.com/articles/930/beyond-competence-its-the-journey-to-mastery-that-counts#.T70g0HomXII.twitter>

66. Rudney, G. L., & Guillaume, A. M. (2003). *Maximum Mentoring: An action guide for teacher trainers and cooperating teachers*. California, London, New Delfi: Corwing press, inc.
67. Rumelhart, D., & Norman, D. (1981). Analogical processes in learning. In J. R. Anderson (ed.), *Cognitive skills and their acquisition* (pp. 350–356). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
68. Schön, D. (1991). *The reflective practitioner. How professionals think in action*. London: Maurice Temple Smith Ltd.
69. Society for Education & Training (n.d.). *Self-assessment tool*. Prieiga per internetą: <https://set.et-foundation.co.uk/digital-assets/self-assessment/>
70. Stern, D. (1997). The continuing promise of work-based learning. *Centerfocus 18*, 1–7. Prieiga per internetą: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED413471.pdf>
71. Stoll, L. (2014). *Stimulating learning conversations*. Prieiga per internetą: <https://gsa.uk.com/wp-content/uploads/2015/12/Stoll-L.-Stimulating-Learning-Conversations.pdf>
72. Stroot, S., Keil, V., Stedman, P., Lohr, L., Faust, R., Schincariol-Randall, L., Sullivan, A., Czerniak, G., Kuchcinski, J., Orel, N., & Richter, M. (1998). Developmental stages of teacher. In *Peer assistance and review guidebook*. Columbus, OH: Ohio Department of Education. Prieiga per internetą: https://gtlcenter.org/sites/default/files/docs/pa/3_PDPartnershipsandStandards/TeacherDevelopmentalStages.pdf
73. Susan. M. (2008). *How to give to your students effective feedback*. Alexandria Va.: ASCD.
74. Thorpe, K. (2004). Reflective learning journals: From concept to practice. *Reflective Practice*, 5(3), 327–343.
75. Ukrop, M., Švabensky. V., & Nehyba, J. (2019). *Reflective diary for professional development of novice teachers*. ResearchGate. Prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/publication/328828464_Reflective_Diary_for_Professional_Development_of_Novice_Teachers
76. Union County Public Schools. (n.d.). *Beginning teacher support program*. Prieiga per internetą: <https://www.ucps.k12.nc.us/Page/6971>.

77. University of Waterloo. (n.d.). *Tools for reflecting on your teaching*. Prieiga per internetą: <https://uwaterloo.ca/centre-for-teaching-excellence/teaching-resources/teaching-tips/professional-development/enhancing-your-teaching/tools-reflecting-teaching>
78. Valstybinė švietimo 2013–2022 metų strategija. (2013). *Valstybės žinios*, 140-7095 Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.463390>
79. Valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimo nuostatai. (2007). *Valstybės žinios*, 39-1462. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.295263/asr>
80. Westberg, J. (2001). Helping learners become reflective practitioners. *Education for Health: Change in Learning and Practice*, 14(2), 313–321.
81. Westberg, J., & Jason, H. (2001). *Fostering reflection and providing feedback: helping others learn from experience*. New York: Springer.
82. White, E. (Ed.). (2017). *Life and work of teacher educators*. Prieiga per internetą: https://researchprofiles.herts.ac.uk/portal/files/10026158/Life_and_work_of_teacher_educators.pdf
83. Zhukova, O., Fjodorova, I., & Yliško, D. (2020). Novice teachers' beliefs and knowledge about education for sustainable development ergunay, onur. *Acta Paedagogica Vilnensia*, 44, 34–44.

PRIEDAI

TRIŠALĖ PEDAGOGINĖS STAŽUOTĖS SUTARTIS

20 m. d. Nr.

_____
(sudarymo vieta)

Nacionalinis pedagoginių stažuočių programos koordinatorius (toliau – nacionalinis koordinatorius) _____ ,

(nacionalinio koordinatoriaus pavadinimas)

atstovaujamas _____ ,

(vardas, pavardė, pareigos)

veikiantis pagal _____ ,

_____ (toliau – stažuotojo darbdavys),
(pedagogą priėmusios dirbti švietimo įstaigos pavadinimas)

atstovaujamas _____ ,

(vardas, pavardė, pareigos)

veikiantis pagal _____ ,

ir

stažuotojas _____

(mokomo dalyko arba pedagoginės specializacijos pavadinimas; vardas, pavardė, asmens kodas

_____ ,
arba gimimo metai, nuolatinės gyvenamosios vietos adresas)

(toliau kartu vadinami šalimis) vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos teisės aktais, sudaro šią sutartį:

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Ši sutartis sudaroma visam pradedančiojo pedagogo (toliau – stažuotojo) stažuotės laikotarpiui.

1.2. Stažuotojas atlieka stažuotę pagal patvirtintą individualų planą.

1.3. Vadovaujantis planu šioje sutartyje nurodoma:

1.3.1. stažuotės tikslas – plėtoti ir gilinti studijų metu įgytas kompetencijas darbo vietoje, sklandžiai integruotis į švietimo įstaigos bendruomenę gaunant tikslingą pagalbą;

1.3.2. numatomi stažuotės rezultatai: 1) pagilintos ir išplėtos profesinės kompetencijos; 2) pagilintos ir išplėtos bendradarbiavimo su mokyklos bendruomene kompetencijos.

1.3.3. stažuotės trukmė – stažuotė prasideda _____
(metai, mėnuo, diena)

ir baigiasi _____ ,
(metai, mėnuo, diena)

stažuotės apimtis _____ .

II. ŠALIŲ ĮSIPAREIGOJIMAI

2.1. Nacionalinis koordinatorius įsipareigoja:

- 2.1.1. Organizuoti Nacionalinę pedagoginių stažuočių programą – mokymus, refleksijas ir supervizijas;
  - 2.1.2. Vykdyti Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą;
  - 2.1.3. Išduoti Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos baigimo pažymėjimą;
  - 2.1.4. Vykdyti Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos rezultatų sklaidą.
  - 2.1.5. Papildomi nacionalinio koordinatoriaus įsipareigojimai – _____
-

2.2. Švietimo įstaiga įsipareigoja:

- 2.2.1. ĮdARBINTI pradedantį pedagogą ir sudaryti sąlygas įgyvendinti individualų stažuotės planą bei dalyvauti Nacionalinėje pedagoginių stažuočių programoje.
  - 2.2.2. Skirti stažuotės vadovą, atsakingą už pedagoginės stažuotės įgyvendinimą instituciniame lygmenyje bei komunikaciją su nacionaliniu koordinatoriumi bei švietimo įstaigos savininko įgaliota institucija stažuotės įgyvendinimo, plėtros ir sklaidos klausimais.
  - 2.2.3. Pateikti duomenis nacionaliniam koordinatoriui apie stažuotoją.
  - 2.2.4. Aprūpinti stažuotės plano įgyvendinimui reikalingomis priemonėmis bei dokumentais, teikti aktualią ir savalaikę informaciją, kurti palaikančią aplinką ir santykius;
  - 2.2.5. Skirti stažuotojui mentorių;
  - 2.2.6. Užtikrinti mentoriaus, švietimo pagalbos specialistų, administracijos paramą ir konsultacijas stažuotojui įgyvendinant stažuotės planą;
  - 2.2.7. Sudaryti sąlygas mentoriui ir pedagoginei bendruomenei tobulinti profesines kompetencijas dalyvaujant Nacionalinėje pedagoginių stažuočių programoje.
  - 2.2.8. Operatyviai informuoti nacionalinį koordinatorių apie nenumatytą stažuotės eigos, stažuotojo funkcijų ir užduočių pakeitimą, iškilusias problemas, stažuotės drausmės pažeidimus ir (ar) stažuotės programos nevykdymą bei to priežastis.
  - 2.2.9. Vertinti (pripažinti / nepripažinti) stažuotės rezultatus atsižvelgiant į mentoriaus rekomendacijas.
  - 2.2.10. Informuoti nacionalinį koordinatorių apie stažuotės įvykdymą / neįvykdymą.
  - 2.2.11. Papildomi stažuotoją priimančios organizacijos įsipareigojimai – _____
-

2.3. Stažuotojas įsipareigoja:

- 2.3.1. Parengti stažuotės planą ir jį suderinti su paskirtu mentoriumi.

- 2.3.2. Įgyvendinti individualų stažuotės planą ir atlikti numatytas užduotis.
- 2.3.3. Kaupti profesinės veiklos tobulinimo aplanką, liudijantį apie profesinį tobulėjimą ir kryptingą bei nuoseklų išsikeltų uždavinių siekimą, remiantis patvirtintu stažuotės planu.
- 2.3.4. Bendradarbiauti su mentoriumi bei stažuotės vadovu sprendžiant iškilusias profesinės veiklos problemas ir aktualius klausimus.
- 2.3.5. Bendradarbiauti su mentoriumi rengiantis stažuotės rezultatų įvertinimui.
- 2.3.6. Dalyvauti mokymuose, refleksijose, supervizijose susijusiuose su Nacionalinės pedagoginių stažuotėlių programos įgyvendinimu ir stažuotojo kompetencijų tobulinimu.
- 2.3.7. Nedelsiant pranešti stažuotės vadovui apie negalėjimą dalyvauti Nacionalinės pedagoginių stažuotėlių programos renginiuose nurodant priežastį, o ligos atveju – pateikti nedarbingumą patvirtinančius dokumentus.
- 2.3.8. Papildomi stažuotojo įsipareigojimai – _____.

2.4. Stažuotojas turi teisę:

- 2.4.1. Gauti iš nacionalinio koordinatoriaus ir darbdavio visą informaciją, susijusią su stažuote.
- 2.4.2. Gauti iš nacionalinio koordinatoriaus ir darbdavio paramą ir palaikymą sprendžiant aktualius stažuotės įgyvendinimo klausimus;
- 2.4.3. Nutraukti stažuotę, jei dėl pasikeitusių reikšmingų aplinkybių (liga ar sveikatos būklė, nėštumas, gimdymas ar vaiko priežiūros atostogos, artimųjų mirtis ir pan.) stažuotė taptų negalima.

III. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 3.1 Ši sutartis gali būti pakeista ar papildyta tik raštišku visų šalių susitarimu. Sutarties pakeitimai yra neatsiejama šios sutarties dalis.
- 3.2. Ši sutartis gali būti nutraukiama:
  - 3.2.1. jei stažuotojas pašalinamas iš jį priėmusios dirbti švietimo įstaigos, nutraukia darbo sutartį ar laikinai sustabdo stažuotę (įskaitant stažuotojus, kuriems suteiktos nėštumo ir vaiko priežiūros atostogos);
  - 3.2.2. jei viena iš šalių pažeidžia šioje sutartyje nustatytus įsipareigojimus;
  - 3.2.3. šalių susitarimu, jei tokį susitarimą sąlygoja nenumatytos, objektyvios ir motyvuotos priežastys.
- 3.3. Sutarties šalis praneša kitoms sutarties šalims apie sutarties nutraukimą ne vėliau kaip prieš _____ dienų.
- 3.4. Visi ginčai, kurių sutarties šalys negali išspręsti geranoriškai ir susitarus, sprendžiami Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

3.5. Ši sutartis įsigalioja nuo tos dienos, kai paskutinioji iš šalių ją pasirašo, ir galioja iki stažuotės atlikimo ir visų kitų įsipareigojimų pagal šią sutartį įvykdymo.

3.6. Ši sutartis sudaryta trimis egzemplioriais, turinčiais vienodą teisinę galią, po vieną kiekvienai sutarties šaliai.

ŠALIŲ REKVIZITAI

Nacionalinis koordinatorius:

Papildomai nurodoma – nacionalinio stažuotės koordinatoriaus kontaktinio asmens vardas, pavardė, telefono numeris

Švietimo įstaiga – darbdavys:

Papildomai nurodoma – stažuotoją priėmusios organizacijos paskirto mentoriaus vardas, pavardė, telefono numeris

Stazuotojas:

Papildomai nurodomas stažuotojo telefono numeris, el. paštas

ŠALIŲ PARAŠAI

(Nacionalinis koordinatorius)

(Švietimo įstaiga)

(Stazuotojas)

INDIVIDUALUS PEDAGOGINĖS STAŽUOTĖS PLANAS (1 variantas)

Vardas, pavardė		Stažuotės pradžia	
Švietimo įstaiga, mokomasis dalykas		Stažuotės pabaiga	

Stažuotės uždaviniai:

Numatomi rezultatai:

Mano stipriosios pusės. Kaip jos padės siekti užsibrėžtų uždavinių:

Mano tobulintinos pusės. Kokios pagalbos norėčiau / reikėtų:

Mano pasiekimų įrodymai bus:

Planuojami pasiekimų vertinimo būdai:

Kalendorinis stažuotės grafikas

Veikla ⁴	Mėnesiai ³									
	1	2	3	4	5	6	...	...	19	20
Stažuotės plano sudarymas ir suderinimas										
Konsultaciniai susitikimai su mentoriumi										
Stažuotės plano tikslinimas / tobulinimas										
Mokymai, kiti profesinio tobulėjimo renginiai										
Vizitai į kitas mokyklas										
Grupinės refleksijos										

³ Galima nusimatyti konkrečias dienas / savaites, susitikimų dažnumą⁴ Įrašomos bendros veiklos numatytos projekte ir individualios veiklos, suplanuotos drauge su mentoriumi

Individualios ir grupinės supervizijos										
Aplanko pildymas										
Kita										

Plano sudarymo vieta ir laikas

_____

Stażuotojas

_____

(vardas, pavardė)

_____

(parašas)

Mentorius

_____

(vardas, pavardė)

_____

(parašas)

INDIVIDUALUS PEDAGOGINĖS STAŽUOTĖS PLANAS (2 variantas)

Plano rengėjas(-ai): vardas ir pavardė, užimamos pareigos, mokomasis dalykas, kontaktiniai duomenys (el. paštas, tel.)

--

Stažuotės trukmė:

--

Stažuotės tikslas:

--

Stažuotės uždaviniai:

--

Plėtojamos kompetencijos:

--

Stažuotės turinys:

Uždaviniai	Veiklos (pobūdis, forma)	Pagalbą teikiantis asmuo	Rezultatai	Laikotarpis

Kalendorinis stažuotės grafikas

Veikla	Mėnesiai									
	1	2	3	4	5	6	...	...	19	20
Stažuotės plano sudarymas ir suderinimas										
Konsultaciniai susitikimai su mentoriumi										
Stažuotės plano tikslinimas / tobulinimas										
Mokymai / kiti profesinio tobulėjimo renginiai										
Vizitai į kitas mokyklas										
Grupinės refleksijos										
Grupinės supervizijos										
Aplanko pildymas										
Kita										

Pasiekimų įrodymai:

Pasiekimų vertinimo būdai:

Plano sudarymo vieta ir laikas

_____

Stażuotojas

_____

(vardas, pavardė)

_____

(parašas)

Mentorius

_____

(vardas, pavardė)

_____

(parašas)

INDIVIDUALUS PEDAGOGINĖS STAŽUOTĖS PLANAS (3 variantas)

Stažuotojas:

Pedagoginės stažuotės plano trukmė:

Uždaviniai:

Laukiami rezultatai: (pateikiamos detalizuota informacija kokias profesines kompetencijas, gebėjimus siekiama pagilinti / patobulinti)

Siekiamos patobulinti kompetencijos, gebėjimai	Pagrindimas kodėl stažuotojui svarbu	Numatomi būdai, formos, veiklos kaip bus tobulinama	Kieno bus prašoma pagalbos

Siekiamos patobulinti kompetencijos, gebėjimai	Laukiami rezultatai	Stažuotojo įsivertinimo, stebėsenos požymiai (rodikliai)	Stažuotojo įsivertinimo, stebėsenos priemonės, metodai ir pan.

Stažuotės įgyvendinimo vykdymo planas.

Veikla	Mėnesiai ⁵									
	1	2	3	4	5	6	...	...	19	20
Stažuotės plano sudarymas ir suderinimas	+									
Profesinės veiklos aplanko struktūros pasirengimas ir suderinimas su mentoriumi	+	+								
Profesinės veiklos aplanko pildymas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konsultaciniai susitikimai su mentoriumi.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Stažuotės plano tobulinimas			+							
Mokymai / kiti profesinio tobulėjimo renginiai			+			+			+	
Grupinės refleksijos: stažuotojams, mentoriams.			+			+				
Vizitas į mokyklas: vyksta stažuotojas, mentorius					+					

⁵ Mėnesių eiliškumas skaičiuojamas pagal pedagoginės stažuotės pradžią.

Individualios ir grupinės supervizijos					+			+		
Savirefleksija ir reflektavimas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Stažuotojas

_____ (vardas, pavardė) _____ (parašas) _____ (data)

Mentorius

_____ (vardas, pavardė) _____ (parašas) _____ (data)

DVIŠALĖ NACIONALINĖS PEDAGOGINIŲ STAŽUOČIŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO SUTARTIS

20   m.   d. Nr.

_____ (sudarymo vieta)

Nacionalinis pedagoginių stažuočių programos koordinatorius (toliau – nacionalinis koordinatorius) _____

(nacionalinio koordinatoriaus pavadinimas)

atstovaujamas _____ ,

(vardas, pavardė, pareigos)

veikiantis pagal _____ ,

Nacionalinis pedagoginių stažuočių programos įgyvendintojas

_____ (toliau – nacionalinės programos įgyvendintojas),

(aukštosios mokyklos pavadinimas)

atstovaujamas _____ ,

(vardas, pavardė, pareigos)

veikiantis pagal _____ ,

(toliau kartu vadinami šalimis) vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos teisės aktais, sudaro šią sutartį:

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Ši sutartis sudaroma dvejiems metams, per kuriuos įgyvendinamas Nacionalinis pedagoginių stažuočių programos ciklas.

1.2. Nacionalinis pedagoginių stažuočių programa įgyvendinama pagal numatytą ir patvirtintą grafiką.

1.3. Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos tikslas – tobulinti pradedančiųjų pedagogų-stažuotojų profesines kompetencijas bei teikti kryptingą ir profesinį palaikymą.

1.4. Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos apimtis – _____ akad. val.

II. ŠALIŲ ĮSIPAREIGOJIMAI

2. 1. Nacionalinis koordinatorius įsipareigoja:

2.1.1. Organizuoti Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos įgyvendinimą – sudaryti darbotvarkę, numatyti programos įgyvendinimo laiką, vietą ir būdą, kviesti bei surinkti dalyvius.

2.1.2. Vykdyti Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą

2.1.3. Atnaujinti Nacionalinę pedagoginių stažuočių programą.

2.1.4. Kaupti informaciją apie įvykdžiusius pedagoginę stažuotę stažuotojus

2.1.5. Išduoti dalyviams pažymėjimus, liudijančius dalyvavimą Nacionalinėje pedagoginių stažuočių programoje.

2.1.6. Vykdyti pedagoginės stažuotės rezultatų sklaidą.

2.1.7. Papildomi nacionalinio koordinatoriaus įsipareigojimai – _____.

2.2. Nacionalinės programos įgyvendintojas įsipareigoja:

2.2.1. Dalyvauti Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos kūrimo bei įgyvendinime: vykdyti mokymus ir profesinį palaikymą (grupines refleksijas ir supervizijas) mentoriams, stažuotojams ir mokyklos bendruomenėms.

2.2.2. Pagal poreikį teikti stažuotojams ir mentoriams tikslines konsultacijas.

2.2.3. Vykdyti Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą bei atnaujinti Nacionalinę pedagoginių stažuočių programą.

2.2.4. Vykdyti pedagoginės stažuotės rezultatų sklaidą.

2.2.5. Papildomi nacionalinės programos įgyvendintojo įsipareigojimai – _____.

III. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

3.1 Ši sutartis gali būti pakeista ar papildyta tik raštišku visų šalių susitarimu. Sutarties pakeitimai yra neatsiejama šios sutarties dalis.

3.2. Ši sutartis gali būti nutraukiama:

3.2.1. jei viena iš šalių pažeidžia šioje sutartyje nustatytus įsipareigojimus;

3.2.2. šalių susitarimu, jei tokį susitarimą sąlygoja nenumatytos, objektyvios ir motyvuotos priežastys.

3.3. Sutarties šalis praneša kitoms sutarties šalims apie sutarties nutraukimą ne vėliau kaip prieš _____ dienų.

3.4. Visi ginčai, kurių sutarties šalys negali išspręsti geranoriškai ir susitarus, sprendžiami Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

3.5. Ši sutartis įsigalioja nuo tos dienos, kai paskutinioji iš šalių ją pasirašo, ir galioja iki Nacionalinės pedagoginių stažuočių programos ciklo pabaigos ir visų kitų įsipareigojimų pagal šią sutartį įvykdymo.

3.6. Ši sutartis sudaryta dviem egzemplioriais, turinčiais vienodą teisinę galią, po vieną kiekvienai sutarties šaliai.

ŠALIŲ REKVIZITAI

Nacionalinis koordinatorius:

Papildomai nurodoma – nacionalinio koordinatoriaus kontaktinio asmens vardas, pavardė, tel.

Nacionalinės programos įgyvendintojas:

Papildomai nurodoma – nacionalinės programos įgyvendintojo kontaktinio asmens vardas, pavardė, tel.

ŠALIŲ PARAŠAI

Nacionalinis koordinatorius _____

Nacionalinės programos įgyvendintojas _____.

PEDAGOGINĖS STAŽUOTĖS PROCESO DALYVIŲ FUNKCIJOS IR ATSAKOMYBĖS

Dalyviai	Atsakomybės
Stazuotojas	<ul style="list-style-type: none"> • Pasirašo trišalę pedagoginės stažuotės sutartį. • Bendradarbiaudamas su mentoriumi pa(si)rengia individualų pedagoginės stažuotės planą. • Įgyvendina individualų pedagoginės stažuotės planą ir atlieka numatytas užduotis. • Kaupia profesinės veiklos tobulinimo aplanką, liudijantį apie profesinį augimą ir kryptingą bei nuoseklų išsikeltų tikslų siekimą. • Konsultuojasi su mentoriumi, drauge sprendžia iškilusias profesinės veiklos problemas ir aktualius klausimus. • Dalyvauja Nacionalinėje pedagoginių stažuotių programoje, kurios metu įsitraukia į tikslinius mokymus, refleksijas, supervizijos procesą. • Reflektuoja ir įsivertina savo profesinį tobulėjimą, planuoja tolimesnes profesinio tobulėjimo kryptis bei žingsnius.
Švietimo įstaiga	<ul style="list-style-type: none"> • Įdarbina pedagogą ir sudaro sąlygas jam dalyvauti Nacionalinėje pedagoginių stažuotių programoje bei įgyvendinti individualų pedagoginės stažuotės planą. • Skiria stazuotojui mentorių ir pagal galiojančius teisės aktus įtraukia mentorstės veiklą į pedagoginio darbo krūvį. • Pasirašo trišalę pedagoginės stažuotės sutartį. • Sudaro sąlygas mentoriumi ir mokyklos bendruomenei dalyvauti Nacionalinėje pedagoginių stažuotių programoje. • Išduoda stazuotojui pažymą apie pedagoginės stažuotės įvykdymą.
Mentorius	<ul style="list-style-type: none"> • Teikia konsultacinę / metodinę pagalbą ir profesinį palaikymą stazuotojui. • Tobulina savo kompetencijas mentoriams skirtuose mokymuose, stažuotėse ir profesinio palaikymo veiklose. • Dalyvauja pedagoginės stažuotės stebėsenos procesuose: stebi ir reflektuoja stazuotojo veiklą institucijoje ir teikia grįžtamąjį ryšį. • Teikia stažuotės vadovui rekomendacijas dėl pedagoginės stažuotės rezultatų pripažinimo.
Stazuotės vadovas	<ul style="list-style-type: none"> • Pateikia duomenis nacionaliniam koordinatoriui apie stazuotoją ir jam priskirtą mentorių. • Teikia duomenis nacionaliniam koordinatoriui apie stažuotės eigą. • Bendrauja ir bendradarbiauja su savivaldybės (savininko) įgaliota institucija stažuotės įgyvendinimo / plėtojimo / sklaidos klausimais savivaldos lygmenyje. • Vertina pedagoginės stažuotės rezultatus atsižvelgiant į mentoriaus rekomendacijas.
Nacionalinės pedagoginių stažuotių programos koordinatorius	<ul style="list-style-type: none"> • Kaupia duomenis iš švietimo įstaigų apie stazuotojus ir mentorius. • Pasirašo trišalę pedagoginės stažuotės sutartį. • Pasirašo dvišalę sutartį su pedagogus rengiančiomis aukštosiomis mokyklomis dėl Nacionalinės pedagoginių stažuotių programos įgyvendinimo. • Įgyvendina Nacionalinę pedagoginių stažuotių programą: organizuoja mokymus ir profesinį palaikymą (grupines refleksijas ir supervizijas) mentoriams, stazuotojams ir mokyklos bendruomenei.

	<ul style="list-style-type: none"> • Vykdo Nacionalinės pedagoginių stažučių programos įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą bei atnaujina Nacionalinę pedagoginių stažučių programą. • Kaupia informaciją apie įvykdžiusius pedagoginę stažuotę stažuotojus ir išduoda patvirtinantį dokumentą apie dalyvavimą Nacionalinėje pedagoginių stažučių programoje. • Vykdo pedagoginės stažuotės rezultatų sklaidą.
Pedagogus rengianti aukštoji mokykla	<ul style="list-style-type: none"> • Pasirašo dvišalę sutartį su nacionaliniu koordinatoriumi dėl Nacionalinės pedagoginių stažučių programos įgyvendinimo. • Dalyvauja Nacionalinės pedagoginių stažučių programos kūrimo bei įgyvendinime: vykdo mokymus ir profesinį palaikymą (grupines refleksijas ir supervizijas) mentoriams, stažuotojams ir mokyklos bendruomenei. • Pagal poreikį teikia stažuotojui ir mentoriams tikslines konsultacijas. • Vykdo Nacionalinės pedagoginių stažučių programos įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą bei atnaujina Nacionalinę pedagoginių stažučių programą. • Rengia ir įgyvendina mentorių rengimo ir jų kompetencijų tobulinimo programas. • Vykdo programos sklaidą.
LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	<ul style="list-style-type: none"> • Inicijuoja norminių dokumentų, būtinų efektyviam stažuotės įgyvenimui, kaitą, vykdo bendrųjų finansavimo principų lėšų šaltinių numatymą ir koordinavimą. • Skelbia normatyvinius aktus ir įgyvendina administracines funkcijas užtikrinančias stažuotės prielaidų nacionaliniu lygmeniu sukūrimą ir palaikymą. • Vykdo stažuotės rezultatų sklaidą.
Savivaldybės įgaliota institucija	<ul style="list-style-type: none"> • Telkia stažuotojus ir kuria bei palaiko savivaldybėje dirbančių stažuotojų, mentorių partnerystės tinklus. • Pagal poreikį teikia stažuotojui tikslines konsultacijas.

NACIONALINĖS PEDAGOGINIŲ STAŽUOČIŲ MOKYMŲ PROGRAMOS TEMŲ PAVYZDŽIAI

Kvalifikacijos tobulinimo programa stažuotojams „Pradedančiųjų mokytojų profesinių gebėjimų tobulinimas“ (trukmė 40 akad. val., 2 moduliai).

Programos tikslas – sustiprinti pradedančiųjų mokytojų kompetencijas ir jų gebėjimą dirbti šiuolaikinėje švietimo institucijoje savarankiškai, kūrybingai ir atsakingai modeliuojant pedagoginę veiklą, taikant modernias ugdymo technologijas, strategijas, kaip bendrauti ir bendradarbiauti su mokyklos bendruomenės nariais, sprendžiant problemas, gauti ir teikti grįžtamąjį ryšį, įsivertinti profesinį augimą.

Modulis Nr. 1 „Pradedančiojo mokytojo savivaldus ugdymasis“ (trukmė 24 akad. val.). Mokymų temos: individualaus profesinio tobulinimo plano rengimas; profesinės veiklos tobulinimo aplanko formavimas ir pildymas; profesinio augimo įsivertinimas: kriterijai ir jų atitikties matavimas; pradedančiojo mokytojo sampratos apie šiuolaikišką ir inovatyvų ugdymą komponavimas. Mokymų turinys turi sudaryti sąlygas tobulinti šiuos gebėjimus: suprasti ir išdiskutuoti adaptavimosi naujoje darbo aplinkoje sąlygas, išbandyti ir aptarti įvairias pamokos planavimo, darbo su mokiniais, bendradarbiavimo su tėvais strategijas, numatyti, pastebėti ir įvertinti problemas, numatyti galimus sprendimo kelius, diskutuoti saviugdai aktualiais klausimais (profesinio tobulėjimo aplanko pildymas, jo tikslas, prasmė, sudarymas, struktūra, turinys, derinimas su individualiu stažuotės planu), aptarti savo patirtis pradedant darbą švietimo įstaigoje, bendraujant su mentoriumi, teikiant ir priimant grįžtamąjį ryšį bei reflektuojant šias patirtis įsivertinti savo augimą. Šiame modulyje yra privalomas vizitas į ugdymo instituciją, dirbančią netradicinio ar specializuoto ugdymo srityje, ir (arba) su specialiuju ugdymosi poreikių vaikais (turint omenyje tiek turinčius specialiuju poreikių, tiek gabius vaikus).

Modulis Nr. 2 „Pradedančiojo mokytojo bendravimo ir bendradarbiavimo kompetencijų tobulinimas“ (trukmė 16 akad. val.). Mokymų temos: kolegialus bendravimas ir bendradarbiavimas sprendžiant pedagogines problemas: grįžtamojo ryšio teikimo ir priėmimo kultūra; bendrabūvis ir besimokančios mokyklos kultūros kūrimas; bendravimas ir bendradarbiavimas su tėvais, švietimo bendruomenės nariais ir socialiniais partneriais.

Mokymų dalyviai turi susipažinti su mokytojų sėkmės istorijomis ugdant vaikus, mokyklų bendravimo ir bendradarbiavimo istorijomis, švietimo pagalbos specialistų sėkmės pavyzdžiais. Mokymų dalyviai turėtų aptarti savo patirtis bei jiems turi būti sudarytos sąlygos gilinti žinias apie bendrabūvio ir mokyklos kultūros kūrimo principus, bendravimo ir bendradarbiavimo iššūkius ir galimybes „kolega – kolegai“ aplinkoje, mikroklimato poveikį mokinių pasiekimams. Mokymų

dalyviai turėtų tobulinti bendravimo ir bendradarbiavimo gebėjimus praktinėse veiklose, skirtose pedagoginių problemų ugdymo procese sprendimui ir grįžtamojo ryšio teikimo ir priėmimo kultūros puoselėjimui. Mokymų programoje rekomenduotina skirti laiko žmogaus teisių, lygių galimybių ir nediskriminavimo temų aptarimui. Šios temos atskleidžiamos vadovaujantis Jungtinių Tautų rekomendacijomis ir iššūkiams Lietuvos švietimo sistemai.

Kvalifikacijos tobulinimo programa mentoriams „Mentoriaus praktinių gebėjimų tobulinimas“ (trukmė 40 akad. val., 2 moduliai).

Programos tikslas – stiprinti mentorių gebėjimus ugdyti nedidelę pedagoginę patirtį turinčius pedagogus šiuolaikinėje švietimo institucijoje savarankiškam, kūrybingam ir atsakingam jų darbui, išbandyti strategijas, kaip bendrauti ir bendradarbiauti, teikti pagalbą ir ugdyti pradedančiuosius mokytojus.

Modulis Nr. 1, „Mentoriaus vaidmenys ir svarba“ (trukmė 16 akad. val.). Mokymų temos: mentorystės samprata, modeliai ir mentoriaus vaidmenys; skirtingų mentoriaus vaidmenų įtaka pradedančiojo pedagogo identiteto formavimui; pradedančiojo mokytojo profesinės veiklos modeliavimas asmeniniu pavyzdžiu, ugdymo įstaigos gerą patirtimi.

Mokymų dalyviams turėtų būti sudarytos sąlygos susipažinti, analizuoti ir vertinti mentoriaus vaidmenis, suprasti ir aptarti veiklos priemones, metodus ir naujoves, įsivertinimą ir atskaitomybę, gebėti nusakyti specifinius veiklos požymius ir atpažinti juos praktikoje, analizuoti ir įsivertinti praktiškai išbandytą mentorystei aktualų metodą, suprasti naujoves ir tendencijas, žinoti mentoriaus veiklos įsivertinimo ir atskaitomybės kriterijus ir procedūras, žinoti, kokie reikalingi ir (arba turimi) duomenys gali būti panaudojami savistabos, refleksijos ir mentoriaus veiklos kokybės gerinimui, gebėti juos taikyti ir analizuoti savo kompetencijų ir veiklos tobulinimui. Baigę šį modulį, dalyviai turėtų įsivardinti savo, kaip mentoriaus vaidmenį, gebėti nusakyti specifinius jo ypatumus ir atpažinti juos praktikoje, kolegialiai su stažuotoju planuoti pradedančiojo mokytojo stažuotės veiklas.

Modulis Nr. 2 „Pradedančiojo mokytojo savarankaus ir savaiminio mokymosi stimuliavimas“ (trukmė 24 akad. val.). Mokymų temos: pagalbos teikimas stažuotojui rengiant individualų profesinio tobulinimo planą; pedagoginės veiklos stebėjimo būdai ir profesinio tobulėjimo fiksavimas; efektyvūs grįžtamojo ryšio teikimo būdai ir priemonės; bendravimas ir bendradarbiavimas profesinio tobulėjimo kelyje.

Baigę šį modulį, mokymų dalyviai turėtų žinoti, kas yra savaiminis mokymasis, savianalizė, refleksija, grįžtamojo ryšio teikimas ir priėmimas, kūrybiškas problemų sprendimas mentoriaus veiklą organizuojant ugdomojo vadovavimo principais, praktiškai išbandyti „kolega – kolegai“ veiklos organizavimą, grįžtamojo ryšio teikimą, suprasti savarankaus ir savaiminio mokymosi

psichologinius procesus ir valdyti pedagoginės diagnostikos instrumentus pradedančiųjų mokytojų mokymosi stimuliavimui, pedagoginių problemų sprendimui ir savo profesinės veiklos įsivertinimui. Baigę šį modulį, mokymų dalyviai turėtų įsivardinti savo, kaip mentoriaus, gebėjimus teikti paramą pradedantiesiems mokytojams: žinoti ir suplanuoti, ką ir kaip stebės, dalyvaudami stažuotojo pamokoje, kaip teiks pagalbą stažuotojui rengiant individualų profesinio tobulinimo planą, formuluos bei teiks grįžtamąjį ryšį, konstruos pasitikėjimu grįstą bendravimą ir bendradarbiavimą.

Po pirmosios mokymų sesijos dalyviams turėtų būti pateiktos užduotys darbui namuose (užduotis turėtų būti sukonstruota kartu su stažuotoju ir tinkama veiklai institucijoje, kurioje jis dirba). Rekomenduotina, kad ne mažiau kaip du trečdaliai valandų kiekvieno programos modulio būtų orientuota į praktinę veiklą, gerosios praktikos pavyzdžių bei rekomendacijų analizę (individualų, grupinį, savarankišką darbą su mokymų dalyviais ar jų grupėmis).

Kvalifikacijos tobulinimo programa švietimo įstaigų bendruomenėms „Bendradarbiavimas profesinio tobulėjimo kelyje“ (trukmė 40 akad. val., 2 moduliai).

Šia programa siekiama plėtoti bendradarbiavimu grįstos mokyklos kultūrą, praktiškai išbandyti bendradarbiavimo strategijas, aptarti profesinės pagalbos teikimo būdus ir priemones.

Modulis Nr. 1 „Bendradarbiavimu pagrįstas pradedančiųjų mokytojų įveiklinimas“ (trukmė 16 akad. val.). Mokymų temos: bendradarbiavimas mokyklos bendruomenėje; savivaldis mokymasis ir profesinis tobulėjimas; užsienio ir Lietuvos mokyklų gerosios praktikos pavyzdžių analizė.

Baigę šį modulį, mokymų dalyviai įgyja praktinių įgūdžių ir žinių apie bendradarbiavimu grįstą mokyklos kultūrą, savivaldų mokymąsi ir profesinį tobulėjimą, analizuoja ir reflektuoja profesinės veiklos pavyzdžius.

Modulis Nr. 2 „Pagalba pradedančiajam mokytojui: bendradarbiavimo ir konstruktyvaus mokymosi skatinimas“ (trukmė 24 akad. val.). Mokymų temos: pradedančiųjų mokytojų tobulėjimas; kasdienė praktika ir profesinio tobulėjimo pagrindinės kryptys; žmogaus teisės, lygios galimybės ir nediskriminavimas – iššūkiai Lietuvos švietimo sistemai.

Baigę šį modulį, mokymų dalyviai įgyja žinių apie profesinio tobulėjimo galimybes pradedantiesiems mokytojams, išsiaiškina, kaip teikti profesinę pagalbą kasdienėje pradedančiųjų mokytojų veikloje.

Mokymų dalyviai šioje programoje tobulina šias pagrindines kompetencijas: refleksijos ir įsivertinimo, profesinės veiklos tyrimo, tinklaveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo, ugdytinių ir jų aplinkos pažinimo. Rekomenduotina, kad ne mažiau nei pusė mokymams skirto laiko būtų panaudojama praktinei veiklai, savarankiško darbo užduotims.

NACIONALINĖS PEDAGOGINIŲ STAŽUOČIŲ MOKYMŲ PROGRAMOS FORMA

Teikėjas (Teikėjo rekvizitai, vardas ir pavardė)

--

Programos pavadinimas ir lygis

--

Programos rengėjas(-ai)

--

Programos anotacija (aktualumas, reikalingumas tikslinei grupei)

--

Programos tikslas

--

Programos uždaviniai

--

Programos modulių turinys, trukmė, naudojami mokymo(si) metodai (būdai)

Eil. Nr.	Tema	Teorija	Praktika	Savarankiškas darbas	Iš viso	Mokymo(si) metodai
1.						

Tikėtina(-os) kompetencija(-os), kurią(-ias) įgis Programą baigęs asmuo

Kompetencijos

Įgytų kompetencijų įvertinimo būdai

Programai vykdyti naudojama mokomoji medžiaga ir techninės priemonės

Mokomoji medžiaga

Tema	Mokomosios medžiagos pavadinimas	Mokomosios medžiagos apimtis

Techninės priemonės

--

Programai rengti naudotos literatūros ir kitų informacinių šaltinių sąrašas

--

Lektoriai

--

Reikalavimai dalyviams

--

Nuorodos į elektroninius išteklius

--

Priedai

--

PEDAGOGINIŲ STAŽUOČIŲ REZULTATŲ SKLAIDA

Lygmuo	Veiklos
Institucinis	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagoginės stažuotės procesai ir rezultatai aptariami švietimo įstaigos bendruomenėje – dalijamasi pedagoginėje stažuotėje įgytomis žiniomis, ugdymo patirtimi metodinėse grupėse. • Pedagoginės stažuotės procesas švietimo įstaigos lygmenyje pristatomas ir aptariamas ne mažiau kaip du kartus per metus. • Stažuotės rezultatai pristatomi pasibaigus mokslo metams. • Už pedagoginių stažuočių proceso ir rezultatų aptarimą instituciniu lygmeniu atsakingas stažuotės vadovas.
Savivaldos	<ul style="list-style-type: none"> • Kuriami ir palaikomi savivaldybėje dirbančių stažuotojų ir mentorių partnerystės tinklai. • Savivaldybės metodiniuose būreliuose ir (arba) su stažuotojais, dirbančiais kitose švietimo įstaigose, aptariama stažuotojų patirtis, bendravimo iššūkiai, tobulėjimo galimybės. • Stažuotės rezultatais dalijamasi profesinio tobulinimosi (augimo) renginiuose ne rečiau nei kartą per mokslo metus (esant poreikiui – ir dažniau). • Už pedagoginės stažuotės proceso aptarimą ir rezultatų sklaidą savivaldybės lygmeniu atsakingas konkretaus (pagal stažuotojo mokomąjį dalyką) metodinio būrelio pirmininkas.
Nacionalinis	<ul style="list-style-type: none"> • Sistemingai rengiami pedagoginių stažuočių gerosios praktikos sklaidos renginiai (konferencijos, forumai ir kt.), skirti pasidalinti stažuotės dalyvių patirtimi įgyvendinant stažuotės tikslus. • Pedagoginių stažuočių rezultatai pristatomi švietimo bendruomenėms, socialiniams partneriams, mokslininkams. Nacionaliniame lygmenyje stažuočių rezultatų sklaidą organizuoja ir už ją atsakingas yra Nacionalinis koordinatorius drauge su Nacionalinės programos įgyvendintojais – pedagogus rengiančiomis aukštosiomis mokyklomis.

PEDAGOGINĖS STAŽUOTĖS ĮGYVENDINIMO PAŽYMA

STAŽUOTOJO (vardas, pavardė)

PEDAGOGINĖS STAŽUOTĖS ĮGYVENDINIMO

P A Ž Y M A

_____ (data)

Remiantis _____ pasirašyta trišale sutartimi Nr. _____, patvirtintu individualiu
(data)
stažuotės planu bei jo įgyvendinimo įrodymais _____

_____ (įvardijama kokiais)

tvirtinu, kad stažuotojas _____

(vardas, pavardė)

atliko pedagoginę stažuotę _____

(švietimo įstaigos pavadinimas)

ir pasiekė / iš dalies pasiekė planuotus rezultatus.

_____
Vardas, pavardė, pareigos, parašas

**DALYVAVIMO NACIONALINĖJE PEDAGOGINIŲ STAŽUOČIŲ PROGRAMOJE
PAŽYMĖJIMAS**

PAŽYMĖJIMAS

_____
(data, Nr.)

Šiuo pažymėjimu tvirtinama, kad stažuotojas _____
(vardas, pavardė)

dalyvavo _____ akad. val. Nacionalinėje pedagoginių stažuochių programoje ir tobulino šias

kompetencijas _____

_____
Nacionalinės pedagoginių stažuochių programos koordinatorius

METODINIAI ASPEKTAI ASMENINEI STAŽUOTOJO STEBĖSENAI ORGANIZUOTI IR VYKDYTI

Pedagginės stažuotės metu stažuotojui aktualus stebėsenos duomenų rinkimas, kaupimas, analizavimas, reflektavimas ir įsivertinimas. Remiantis pedagoginės stažuotės stebėsenos uždaviniais, stažuotojui rekomenduojama:

- įsivertinti ar jo (stažuotojo) vykdomos veiklos sudaro prielaidas pasiekti stažuotės tikslą ir užsibrėžtus uždavinius;
- stebėti asmeninį profesinį tobulėjimą bei kaip, kokiais būdais atsiskleidžia gebėjimas įsivertinti ir reflektuoti bei koreguoti pedagoginę veiklą;
- stebėti savo bendravimą ir bendradarbiavimą su švietimo įstaigos bendruomene bei kaip sekasi integruotis į bendruomenę;
- esant poreikiui ir galimybei bendrauti ir bendradarbiauti su kitais stažuotojais;
- pagal poreikį, stebėsenos duomenis ir analitinę informaciją teikti mentoriui, švietimo įstaigos vadovui, nacionaliniam koordinatoriui ar kt.

Viena esminių stažuotojo veiklų pedagoginės stažuotės metu – kokybiškai organizuoti ugdymo procesą bei užtikrinti mokinių galimybes atitinkantį mokymą(si). Pamoka / ugdymo veikla – pagrindinė ugdymo organizavimo forma. Rekomenduojama, kad per pedagoginės stažuotės laikotarpį (dvejus metus), stažuotojas įgytų šios praktinės patirties ir stebėtų su tuo susijusius pokyčius:

- suformuluoti aiškius mokymosi uždavinius;
- suplanuoti ugdymo procesą (pvz. pamoką / ugdomąją veiklą);
- sukurti teigiamą mikroklimatą klasėje;
- taikyti efektyvius mokymo(si) ir (įsi)vertinimo metodus;
- pamokoje derinti įvairias veiklos formas (individualias, grupinio darbo, frontalaus mokymo ir kt.);
- metodiškai teikti grįžtamąjį ryšį;
- individualizuoti ir diferencijuoti mokymą ir mokymąsi.

Rekomenduojama savistabą analizuoti proceso organizavimo ir rezultatų rodiklių aspektu. Tai galima įgyvendinti analizuojant, stebinti parengtų pamokos / veiklos planų pokyčius. Pamokos / veiklos planas gali būti rengiamas pagal švietimo įstaigoje patvirtintas pamokos plano formas.

Stažuotojui rekomenduojama stebėti, kaip pavyksta tobulinti studijų metu įgytas kompetencijas. Todėl tikslinga įsivardinti ką ir kodėl svarbu stebėti bei kokie yra laukiami

rezultatai, kokie bus požymiai, nurodantys asmeninius profesinės veiklos pokyčius. Tai tik rekomendacinio pobūdžio pavyzdys, struktūrinės gairės stažuotojo savistabai (4 lentelė).

4 lentelė. Struktūrinės gairės stažuotojo savistabai

Siekiami tobulinti ir stebėti kaitą	Kodėl aktualu?	Stebėsenos požymiai (ką stebime, kas gali būti apibrėžta, kaip pokyčio rodmuo)	Stazuotojo stebėsenos priemonės ir pan.

Svarbu, kad stažuotojas (asmeniniame savistabos lygmenyje) būtų:

- aiškiai apibrėžęs pedagoginės stažuotės stebėsenos tikslą / uždavinius;
- nusistatęs konkrečius terminus jų įgyvendinimui;
- įsivardijęs stebėsenos objektą (stebimas kompetencijas, pedagoginės veiklos dalis ir pan.);
- įsivardijęs požymius, pagal kuriuos vykdoma stebėseną;
- nusimatęs stebėsenos reguliarumą;
- apibrėžęs stebėsenos duomenų rinkimo, reflektavimo, įsivertinimo, analizės vykdymą ir rinktų duomenis siekiant reflektuoti ir įvertinti būklę, pvz. kauptų duomenis profesinės veiklos tobulinimo aplanke;
- būtų susidaręs asmeniškai patogia ir metodiškai pagrindžiamą stebėsenos praktiką;
- bendradarbiautų su mentorius, švietimo įstaigos vadovu, aukštosios mokyklos atstovu at kt. susijusiais asmenimis bei analizuotų ir informuotų apie rezultatus;
- teiktų stebėsenos duomenis su pedagoginės stažuotės stebėseną susijusiems asmenims;
- taikytų pedagoginės stažuotės metu organizuotų mokymų įgytas žinias;
- konsultuotųsi su aukštųjų mokyklų dėstytojais (pagal poreikį, pvz. siekiant spręsti kylančias problemas, kurių nepavyksta išspręsti švietimo įstaigoje).

Pedagoginės stažuotės stebėseną turi būti planuojama. Stažuotojui ją planuojant rekomenduojama bendradarbiaujant su mentoriumi, o jei reikia ir su stažuotės vadovu ir (ar) švietimo įstaigos administracija. Žemiau pateikiamo pedagoginės stažuotės stebėsenos plano forma yra rekomendacinio pobūdžio. Stažuotojas gali pats pasirinkti, susiskurti sau tinkamą formą ir pasirinkti jam aktualų turinį. Taip pat naudotis švietimo įstaigos siūlomais plano šablonais, jei tokių esama.

PEDAGOGINĖS STAŽUOTĖS STEBĖSENOS PLANAS

Veikla (1 etapas)	Mėnesiai ⁶									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Veikla (2 etapas)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pedagoginės stažuotės stebėsenos plano sudarymas ir suderinimas (su mentoriumi ir (ar) stažuotės vadovu).	+									
Profesinės veiklos tobulinimo aplanko struktūros pasirengimas, įsivardijimas stebėsenai aktualių dalių ir suderinimas su mentoriumi.	+	+								
Asmeninei stebėsenai aktualių duomenų, įrodymų rinkimas ir sisteminimas profesinės veiklos tobulinimo aplanke.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Savirefleksija ir įsivertinimas.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Kitų asmenų (pvz. mentoriaus) stebėsenos rezultatų refleksijos, jų integravimas ir sisteminimas.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Tarpinė pedagoginės stažuotės stebėsenos rezultatų peržiūra, duomenų teikimas pagal poreikį švietimo įstaigos administracijai.				+			+			+

Stažuotojas

_____ (vardas, pavardė)

_____ (parašas)

_____ (data)

Mentorius

_____ (vardas, pavardė)

_____ (parašas)

_____ (data)

⁶ Mėnesių eiliškumas skaičiuojamas pagal pedagoginės stažuotės pradžią.

PROFESINĖS VEIKLOS TOBULINIMO APLANKO SUDĖTINĖS DALYS

- Titulinis lapas.
- Pedagoginės stažuotės planas.
- Tobulinamų kompetencijų sąrašas ir aprašas.
- Laisvos formos refleksija prieš pradėdant pedagoginę stažuotę – asmeninės situacijos diagnozavimas, turimų kompetencijų analizė (stipriosios ir tobulintinos pusės).
- Pedagoginės stažuotės stebėsenos dalis (tikslas, požymiai, reguliarumas ir pan.).
- Pedagoginės stažuotės įsivertinimas ir reflektavimas, pagal pedagoginės stažuotės stebėsenos sritis (rekomenduojama suderinti su mentoriumi).
- Stebėtų pamokų / užsiėmimų / veiklų planai.
- Refleksijos pagal pasirinktą pamokos / užsiėmimo / veiklos savistabos formą (10 priedas).
- Laisvos formos refleksijos visos pedagoginės stažuotės metu. Rekomenduojama apibrėžti refleksijų periodiškumą. Remiantis metodine praktika, refleksija tiksliausia po kiekvienos svarbios veiklos.
- Patobulintų kompetencijų pagrindimas ir reflektavimas (susisteminti tiesioginiai ir netiesioginiai įrodymai, kiekvienas jų pakomentuotas). Šioje dalyje dedami ir profesinį tobulinimą pagrindžiantys dokumentai.
- Geriausių darbų pavyzdžiai (pamokų / ugdomųjų veiklų planai, užduotys ir kt.).
- Kitų asmenų vertinimai ir atsiliepimai (pagal poreikį).
- Metinės veiklos refleksija.
- Stažuotės refleksija.
- Asmeninės veiklos planas kitiems metams.

Pastaba: tai tik rekomenduojama profesinės veiklos tobulinimo aplanko struktūra. Jo sudėtinės dalys gali būti keičiamos kitomis, atsisakant netinkamų ar papildant naujomis dalimis.

Atsižvelgiant į pedagogų profesinės veiklos sudėtingumą ir kompleksiskumą, šiame aplanke kaupiami tobulintasi kompetencijas įrodantys stažuotojo veiklos ir individualūs profesinio tobulėjimo įrodymai turi:

- būti grindžiami faktine veikla, o ne vien teorinėmis žiniomis;
- atskleisti atitinkamą kompetencijų lygį;
- parodyti žinių ir įgūdžių perkėlimą esant skirtingoms profesinės veiklos situacijoms;
- būti aktualūs (įgyti pakankamai neseniai);
- pateikti kartu su atlikto darbo pavyzdžiais;
- pateikiami kartu su mokinių, jų tėvų ar globėjų bei kolegų atsiliepimais.

METODINIAI ASPEKTAI STAŽUOTOJO STEBĖSENAI ORGANIZUOTI IR ĮGYVENDINTI INSTITUCINIŲ LYGMENIU

Remiantis pedagoginės stažuotės stebėsenos uždaviniais, mentoriumi ir kitiems su pedagogine stažuote susijusiems asmenims, rekomenduojama:

- įvertinti, ar stažuotojo vykdomos veiklos sudaro prielaidas pasiekti stažuotės tikslą ir užsibrėžtus uždavinius;
- stebėti, kaip vyksta stažuotojo profesinis tobulėjimas, kaip ir kokiais būdais atsiskleidžia gebėjimas įsivertinti ir reflektuoti bei koreguoti pedagoginę veiklą;
- stebėti stažuotojo bendravimą ir bendradarbiavimą su švietimo įstaigos bendruomenę bei kaip stažuotojui sekasi integruotis į profesinę bendruomenę;
- sudaryti sąlygas stažuotojui dalyvauti profesinio tobulinimo renginiuose, dalintis įgyta patirtimi su mokyklos bendruomene, bei esant galimybėms stebėti, kaip jam sekasi tai atlikti;
- užtikrinti stebėsenos duomenų ir analitinės informacijos teikimą nacionaliniam koordinatoriui.

Instituciniame pedagoginės stažuotės stebėsenos lygmenyje labai svarbus mentoriaus vaidmuo. Jis tiesiogiai atlieka stebėseną bei aptaria jos būklę su stažuotės vadovu ir (ar) švietimo įstaigos vadovu. Mentoriaus veiklose svarbu:

- nuoseklumas ir sistemingumas – nuosekliai ir sistemingai stebėti stažuotojo veiklas, siekiant suteikti būtiną profesinę paramą;
- profesionalumas (kompetentingumas) – kompetentingai aptarti ir padėti įgyvendinti išsikeltus uždavinius bei išspręsti kylančius klausimus;
- reguliarumas – pagal su stažuotoju aptartą planą reguliariai fiksuoti situaciją ir teikti laisvos formos žodinį ir (ar) rašytinį grįžtamąjį ryšį;
- reflektavimas ir apibendrinimas - apibendrinti stebėjimo duomenis ir pedagoginės stažuotės pabaigoje supažindinti su jais stažuotoją bei stažuotės vadovą ir (ar) švietimo įstaigos administraciją / jos įgaliotą asmenį.

Stazuotės vadovas (jei jis tuo pačiu nėra ir švietimo įstaigos vadovas), bendradarbiaudamas su švietimo įstaigos vadovu ar jo įgaliotu asmeniu, užtikrina pedagoginės stažuotės kokybę ir valdo rizikas. Todėl labai svarbu analizuoti pedagoginės stažuotės stebėsenos rezultatus, juos aptarti su stažuotoju ir priimti savalaikius sprendimus dėl rizikų valdymo ir pagalbos suteikimo.

Neretai stažuotojai susiduria su sunkumais apsisprenddami koks turėtų būti jų veiklą, rezultatų, kompetencijų pokyčių stebėsenos objektas, ir pan. Patardamas mentorius gali remtis savo patirtimi arba pasiremti metodinėje literatūroje išskirtais pradedančiam pedagoginę veiklą svarbiais aspektais. Pvz. Nacionalinio pradedančiųjų mokytojų vertinimo ir pagalbos konsorciumo (JAV) įvardintais aspektais (Helmke, 2012):

- dalyko turinys ir pedagogika;
- ugdytinių raida;
- ugdytinių įvairovė;
- ugdymo metodų įvairovė;
- motyvacija ir valdymas;
- komunikacija ir technologijos;
- planavimas;
- vertinimas;
- refleksi vi praktika, profesinė raida;
- dalyvavimas švietimo įstaigos ir bendruomenės veikloje.

Mentoriui organizuojant stebėseną, rekomenduojama remtis žemiau išvardintais aspektais, kurie svarbūs aptariant pradedančiojo pedagogo veiklos kokybę (Martin & Drew, 2016):

- gebėjimas pripažinti klaidas ir noras jas ištaisyti;
- pasiruošimas pamokoms / ugdymo veikloms;
- atsakomybė ir indėlis kuriant klasės / ugdymo erdvės aplinką;
- keliami ir įsivardinami lūkesčiai;
- bendravimas su ugdytiniais;
- ugdytinių savarankiško darbo organizavimas;
- palankios aplinkos mokymui(si) kūrimas;
- ugdymo(si) proceso valdymas;
- drausmės klasėje / grupėje palaikymas;
- veiksmingo grįžtamojo ryšio organizavimas;
- mokytojo apranga ir laikymasis institucinių „praktikos kodeksų“;
- sprendimo ieškojimas konfliktinėse situacijose;
- kalbėjimas tinkamu tonu ir garsumu;
- konfidencialaus pasitikėjimo ir pagarbos palaikymas.

Labai svarbu, kad pedagoginės stažuotės stebėsenos organizavimas ir įgyvendinimas būtų aptartas kolegialiai – mentoriai gebėtų išaiškinti stebėsenos tikslą ir sąsajas su profesiniu palaikymu, o stažuotojas aiškiai suvoktų stebėsenos poreikį, savo atsakomybes, galimą stebėsenos naudą.

PAMOKOS / UŽSIĖMIMO STEBĖJIMO FORMA**Nr. 1****STAŽUOTOJO (vardas, pavardė)
PAMOKOS / UŽSIĖMIMO (įvardijama) STEBĖSENA**_____
(data)_____
(sudarymo vieta)

1. Profesinės kompetencijos tobulinimo sritys

_____

2. Konkretūs tikslai / uždaviniai

_____

3. Pasiakta / patobulinta (konkretūs požymiai)

_____

4. Stipriosios praktinės veiklos sritys:

_____

_____

_____

_____

5. Tobulintinos veiklos sritys:

_____

_____

_____

_____

6. Išvados ir siūlymai:

_____

_____

_____

Stebėtojas (-ai)

_____
(parašas)_____
(vardas ir pavardė)

NR. 2

PAMOKOS / UŽSIĖMIMO VERTINIMO LENTELE⁷

_____ (data)

_____ (dokumento sudarymo vieta)

_____ (institucijos pavadinimas)

Mokytojas ar pagalbos mokiniui specialistas

Vertintojas

_____ (vardas ir pavardė)

_____ (vardas ir pavardė,)

_____ (turima kvalifikacinė kategorija)

_____ (pareigos, kvalifikacinė kategorija)

Klasė _____

Pamokos /užsiėmimo (ugdomosios veiklos, pratybų, renginio) tema

Stebimi mokytojo veiklos pamokoje aspektai		Labai gerai	Gerai	Patenkami	Reikia tobulinti	Nepatenkinamai	Nėra / negalėjo būti
1.	Geba numatyti konkrečius ugdymo tikslus ir uždavinius						
2.	Geba planuoti ugdymo turinį						
3.	Geba parinkti ir taikyti ugdymo būdus bei metodus						
4.	Geba tinkamai parinkti mokymo ir mokymosi medžiagą						
5.	Geba atskleisti ugdymo turinį						
6.	Geba kurti ugdymo ir mokymosi aplinką						
7.	Geba naudoti laiką ir išteklius						
8.	Geba vertinti mokinių pasiekimus ir pažangą						

⁷ Mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų (išskyrus psichologus) atestacijos nuostatai. 5 priedas (2008).

PAMOKOS / UŽSIĖMIMO STEBĖJIMO LAPAS⁸

Mokytojas: (vardas ir pavardė)	Stebėtojas: (vardas ir pavardė)
-----------------------------------	------------------------------------

Data _____ Klasė / grupė _____

Pamokos tema

Mokymosi uždavinys
<i>Ar mokymosi uždavinys yra žinomas ir suprantamas mokiniams? Kokia forma paskelbiamas (užrašomas, pasakomas, parodomas ekrane ir kt.)</i>
Veiklos pamokoje ir jų tikslingumas
<i>Ar veiklos pamokoje dera su išsikeltu mokymosi uždaviniu? Koks santykis tarp mokymo ir mokymosi veiklų? Ar yra diferencijuojamos ir individualizuojamos užduotys, integravimas su kitais mokomaisiais dalykais? Ar teikiama pagalba atskiriems, įvairių poreikių turintiems (specialiųjų poreikių, gabiems, turintiems elgesio sutrikimų ir kt.) mokiniams bei jų grupėms pagal poreikius?</i>
Dalykinių ir bendrųjų kompetencijų ugdymas
<i>Kaip dera dalykinių ir bendrųjų kompetencijų ugdymas pamokoje? Kaip sąmoningai mokytojas suplanavęs šias veiklas? Bendrųjų ir dalykinių kompetencijų ugdymo raiškos pavyzdžiai.</i>
Mokymosi aplinka
<i>Ar klasės mikroklimatas palankus mokymuisi: mokinių tarpusavio santykiai ir savijauta klasėje, mokinių ir mokytojo santykiai? Ar aiškūs tvarką ir drausmę palaikantys reikalavimai? Destruktyvaus elgesio ir kitų problemų sprendimas. Ar mokymosi aplinka</i>

⁸ Pradedančiųjų pedagogų kvalifikacijos tobulinimo rekomendacijų ir reikalavimų modelis (2014).

<i>pritaikyta veikloms pamokoje?</i>
Mokytis padedantis vertinimas
<i>Ar pamokoje yra formuojamasis vertinimas? Kaip vertinimas suteikia informacijos kiekvienam mokiniui? Yra skatinamas ir proceso, ir rezultato įsivertinimas. Formuojamojo vertinimo ir įsivertinimo raiškos pavyzdžiai.</i>
Pasiekimai pamokoje
<i>Mokinių pasiekimai lyginant su išsikeltu uždaviniu. Pamokos rezultatų apibendrinimas, aptarimas, įvertinimas; tikrinimas, kiek mokiniai suprato ar ką išmoko.</i>
Kitos pastabos ir pasiūlymai

Pastaba: stažuotojas gali pasirinkti jam tinkamiausią variantą, ar naudodamasis šiomis formomis susidaryti originalią formą, arba pasirinkti švietimo įstaigoje taikomą formą.

AKTUALŪS ASPEKTAI GRĮŽTAMOJO RYŠIO TEIKIMUI

Grįžtamasis ryšys – informacija apie veiklos rezultatus bei veiksmingumą, kuri tam tikrame pavidale pasiekia jos dalyvius ir kurių pagrindu vykdoma tos veiklos korekcija. Kad grįžtamasis ryšys galėtų vykti, yra būtinos dvi pusės: grįžtamojo ryšio suteikėjas ir gavėjas. Grįžtamojo ryšio gavėju gali būti asmenų grupė arba vienas asmuo, vis dėlto dažniausiai grįžtamasis ryšys yra suteikiamas vienam asmeniui. Stažuotojui grįžtamasis ryšys gali būti suteiktas iš kelių šaltinių: vadovų, bendradarbių, mokinių / ugdytinių, mokinių / ugdytinių tėvų ir kt.

Grįžtamojo ryšio kokybė apima grįžtamojo ryšio nuoseklumą, pastovumą ir reikalingumą. Tai ypač svarbi pedagoginės stažuotės stebėsenos dalis mentoriaus veikloje. Grįžtamąjį ryšį reikėtų puoselėti kaip darbo praktiką švietimo įstaigoje, kuri bus taikoma ir po stažuotės (Enns et al. 2002):

- grįžtamasis ryšys kaip profesinio mokymosi ir tobulėjimo priemonė;
- grįžtamasis ryšys skatinantis realistinį požiūrį į savo profesiją;
- grįžtamasis ryšys prisidedantis prie sveikatingumo gerinimo;
- grįžtamasis ryšys gerinantis mokyklos mikroklimatą.

Atkreipiamas dėmesys, kad grįžtamasis ryšys teikiamas suaugusiems asmenims (stažuotojams) gali pasižymėti kiek kitokiomis, nei mentorius įpratęs, praktikomis. Svarbu, kad sukūrus abipusiu pasitikėjimu grindžiamus santykius, mentorius suteiktų stažuotojui objektyviais vertinimais grįstą grįžtamąjį ryšį, kuris pasitarnautų ne tiek įvertinimui, kiek ilgalaikės veiklos tobulinimui. Stažuotojai ne retai gali labai jautriai reaguoti į pateikiamus pastebėjimus, taip pat nereikėtų apsiriboti tik teigiamais komentarais. Stažuotojui teikiama grįžtamojo ryšio informacija turi būti tokia ir teikiama tokiu būdu, kad jis:

- sužinotų, ką ir kaip jam daryti, kad jo vykdoma veikla tobulėtų;
- įgytų didesnę tikėjimą ir pasitikėjimą savo jėgomis;
- nesijaustų prastesnis už kitus dirbančiuosius;
- jaustų, kad jis yra svarbus, kad mentorius siekia jam padėti;

Tinkamai organizuotas grįžtamasis ryšys sudaro galimybes stažuotojui išsiaiškinti tobulintinus mokymosi aspektus. Tai turi įtakos stažuotojo motyvacijai keistis, gebėjimui priimti grįžtamąjį ryšį. Pateikiant grįžtamojo ryšio informaciją, rekomenduojama susiskirstyti ją pagal svarbumą, numatyti kaip ji bus pateikiama, ypač jei ketinama pristatyti įvairius – pozityvius ir negatyvius aspektus. Pedagoginėje literatūroje dažnai nurodoma, kad visą grįžtamąją informaciją ne visada reikia pateikti iš karto. Taip pat reikia aiškiai išskirti kas yra ypač svarbu, kas mažiau svarbu, ir kodėl. Teikiant

grįžtamąją informaciją, rekomenduojama aptarti tai, kas aktualu stažuotojui, pagrįsti faktais ir susieti su konkrečiais įvykiais, kurie nutiko besimokančiajam, paaiškinti, kodėl tokie rezultatai. Veiksminga, kai aptariami konkretūs įvykiai, kurie trukdė ar padėjo mokymosi bei tobulėjimo procesui, o komentarai formuluojami kaip tikslūs, įgyvendinami siekiniai.

Mentoriui pateikiant grįžtamąją informaciją, ją komentuojant, siūloma pradėti nuo teigiamų aspektų. Teigiama informacija pozityviai veikia besimokančiojo savigarbą, tokiu būdu sudaromos sąlygos asmeniui palankiau reaguoti į kritiką ir pasiruošti kaitai. Pirmiau pateikus pozityvų grįžtamąjį ryšį, skatinamas asmens pasitikėjimas savimi, o tada jis yra labiau linkęs geriau priimti ir negatyvią grįžtamąją informaciją, mažiau priešinasi informacijai apie jo daromas klaidas. Be to, teigiamas grįžtamasis ryšys pateiktas po neigiamo yra mažiau girdimas ir suvokiamas kaip pozityvus.

Taigi, konstruktyvus grįžtamasis ryšys nėra tik teigiami atsiliepimai. Grįžtamasis ryšys naudingesnis, kai pedagogas su besimokančiuoju aptaria kaip tobulinti veiklą, kokios tobulinimo alternatyvos, ką ir kodėl pasirinkti. Konstruktyvaus grįžtamojo ryšio metu akcentuojama tai, kas taisytina, tačiau nurodomi ir alternatyvūs būdai, kaip tai padaryti.

Grįžtamojo ryšio metu svarbu kalbėti pagrįstai, argumentuojant, apie tai kas sujaudino, kokius sukėlė jausmus, kalbėti apie požiūrį, asmens veiklą, bet ne apie asmenį. Svarbu suteikti stažuotojui galimybę kalbėti, klausti, tartis ką daryti, kad pasiektų norimą rezultatą. Mentorius turėtų pateikti pasiūlymų stažuotojo veiklos tobulinimui, kad būtų pasirinkimo galimybė.

Alternatyvų siūlymas būtinas, kai pateikiama neigiama grįžtamoji informacija. Alternatyvos gali būti aptariamoms kartu su besimokančiuoju tam, kad grįžtamoji informacija būtų konstruktyvi, galėtų pasitarnauti diskusijos, pasiūlytos alternatyvos ar efektyvios veiklos strategijos. Grįžtamojo ryšio metu išsakomos pastabos gali būti labai naudingos, kai teikiamos metodiškai. Stažuotojas gali pasikliauti tuo, kad mentoriaus, išmanančio švietimo įstaigos, klasės / grupės situaciją, atsiliepimai bus jam naudingi. Drauge su kitais jis galės ieškoti galimybių, kaip keisti netenkinančius dalykus.

Kritika – tai neigiamas grįžtamasis ryšys, kada pateikiama tik negatyvi ir kritiška informacija apie pedagogą, kaip profesionalą, ar net apie patį asmenį. Tuomet mažai tikėtina, kad stažuotojas norės tobulėti. Greičiausiai jis neteks pasitikėjimo, mažės jo motyvacija, taip pat gali atsirasti tarpusavio bendravimo sunkumai.

Kertiniai efektyvus grįžtamojo ryšio aspektai (Indrašienė ir Žibėnienė, 2014; Garber, 2014):

- pirmiausiai teikiami pozityvūs komentarai, paaiškinimai, o ne pradedama nuo įvertinimo, kritikos;
- teikiamas iš karto atlikus darbą arba jį atliekant;
- patvirtinama, kas atliekama teisingai;

- identifikuojamos klaidos ir spragos;
- pateikiamos aiškios rekomendacijos veiklos tobulinimui;
- kalbama aiškiai, konkrečiai, pagrįstai ir argumentuojant;
- kalbama apie tai kas sujaudino ir kokius sukėlė jausmus;
- kalbama apie požiūrį, asmens veiklą, bet ne apie asmenį;
- empatiškai išklausoma, tikslinamasi ir atsakoma.

Efektyvaus grįžtamojo ryšio kokybę veikiantys veiksniai (Garber, 2014; Susan, 2008, Žibėnienė ir Indrašienė, 2017):

- laikas;
- grįžtamojo ryšys apimtis;
- grįžtamojo ryšio forma;
- grįžtamojo ryšio dalyviai;
- balso tonas;
- akių kontaktas;
- aplinka ir situacinės aplinkybės;
- konfidencialumo lygmuo;
- kitos aplinkybės.

Grįžtamojo ryšio teikimo būdai:

- žodžiu;
- raštu;
- tiesioginio kontakto būdu;
- ne tiesioginio kontakto būdu.

ORGANIZACINIŲ-PROCESINIŲ VEIKLŲ STEBĖSENA IR VERTINIMAS

Etapas	Kriterijai	Rodikliai
Pradžios etapas	Bendravimas ir bendradarbiavimas	<i>Komunikacija</i> (informacijos teikimas / tarimasis / koordinavimo veiksmai). <i>Isitraukimas</i> į parengiamąjį darbą (visų dalininkų / suinteresuotų pusių / socialinių partnerių dalyvavimas rengiant būtinus dokumentus, teikiant pastabas ar pan.). <i>Parama</i> (sprendžiant aktualius klausimus ir problemas).
	Laikas	Veiklų grafiko / plano / susitarimų laikymasis, nuoseklus grafiko įgyvendinimas; laiko valdymas, siekiant įgyvendinti užsibrėžtas užduotis.
	Veiklos / apimtis	<i>Pasirengimas veikloms</i> (dokumentų parengimas, rekomendacijos ir pan.). <i>Veiklų / darbų / apimčių</i> valdymas.
Įgyvendinimo etapas	Bendravimas ir bendradarbiavimas	<i>Komunikacija</i> (informacijos teikimas / tarimasis / koordinavimo veiksmai). <i>Isitraukimas</i> į planavimo darbus (visų dalininkų / suinteresuotų pusių / socialinių partnerių dalyvavimas rengiantis ir organizuojant stažuotės įgyvendinimą). <i>Parama</i> (sprendžiant aktualius klausimus ir problemas).
	Laikas	Veiklų grafiko / plano / susitarimų laikymasis, nuoseklus grafiko įgyvendinimas; laiko valdymas, siekiant įgyvendinti užsibrėžtas užduotis; lankstus grafiko adaptavimas / koregavimas.
	Veiklos / apimtis	Dalyvavimas planavimo / organizavimo / įgyvendinimo veiklose (pvz.: mokymuose / konsultacijose; stažuotės modeliavime; konsultacijose ir pan.) visa / derama apimtimi;
Į(si)vertinimo etapas	Bendravimas ir bendradarbiavimas	<i>Komunikacija</i> (informacijos teikimas / tarimasis / koordinavimo veiksmai), susijusi su stažuotės vertinimo eiga / procesu / galutiniu vertinimu. <i>Isitraukimas</i> į vertinimą (visų dalininkų / suinteresuotų pusių / socialinių partnerių dalyvavimas teikiant pastabas, pasiūlymus ar pan.). <i>Parama</i> (sprendžiant aktualius klausimus ir problemas, susijusias su vertinimo eiga ir procesu).
	Laikas	Visos stažuotės programos (plano) vertinimas laiko aspektu (veiklų grafikas / planas ir jo kryptingas, nuoseklus laikymasis); lankstus grafiko adaptavimas / koregavimas.
	Veiklos / apimtis	Visų stažuotės veiklų vertinimas (pvz.: jų tikslingumas, eiliškumas, apimtis / proporcijos ir pan.).

PEDAGOGŲ VEIKLOS STEBĖSENOS PRAKTIKA KAI KURIOSE LIETUVOS ŠVIETIMO ĮSTAIGOSE

Pedagogų veiklos stebėsenos praktikos Lietuvos švietimo įstaigose skirtingos, dažniausios yra šios:

- pateikiamas pedagogų profesinės veiklos stebėsenos planas;
- nustatyta pedagogų profesinės veiklos stebėsenos tvarka;
- įvardijami kriterijai pedagogų profesinės veiklos stebėsenai;
- neviešinamos pedagogų profesinės veiklos stebėsenos praktikos arba netaikoma.

Švietimo praktikoje taikomi pedagogo profesinės veiklos stebėsenos požymiai, galimi taikyti stažuotojo organizuojamai ugdymo veiklai pedagoginės stažuotės metu.

Remiant Lietuvos švietimo įstaigų praktika (internetinių puslapių apžvalga) pedagoginės veiklos stebėsenos aspektai:

- ugdymo planai;
- pamoka ir ugdymo renginiai;
- klasės valandėlės;
- mokinių pasiekimai ir pažanga;
- elektroninio dienyno pildymas;
- skaitmeninių priemonių ir metodinės medžiagos naudojimas, kūrimas;
- pedagogo kompetencijų atitikmuo kvalifikacinei kategorijai;
- veikla metodinėse grupėse;
- neformaliojo vaikų švietimo veikla;
- bendradarbiavimas ir bendradarbiavimas su kolegomis, pagalbos švietimo specialistais ir kt.;
- bendravimas su tėvais.

METODINIAI ASPEKTAI STAŽUOTOJO STEBĖSENAI ORGANIZUOTI IR ĮGYVENDINTI NACIONALINIŲ LYGMENIU

Remiantis pedagoginės stažuotės stebėsenos uždaviniais, mentoriumi ir kitiems su pedagogine stažuote susijusiems asmenims, rekomenduojama:

- surinkti stebėsenos duomenis ir analitinę informaciją;
- sisteminti ir analizuoti iš įvairių regionų švietimo įstaigų surinktus pedagoginės stažuotės stebėsenos duomenis pedagoginės stažuotės tobulinimui ir kokybės užtikrinimui nacionaliniu lygmeniu.

Nacionalinis koordinatorius stebėsenos duomenų analizei gali pasitelkti aukštųjų mokyklų ar kt. ekspertus.

Pedagoginės stažuotės duomenų analizė gali būti taikoma:

- siekiant užtikrinti pedagoginės stažuotės kokybę;
- siekiant tobulinti pedagoginę stažuotę (remiantis stebėsenos duomenimis, pasitelkiant ekspertus inicijuoti pedagoginės stažuotės pokyčius ir pan.);
- priimti sprendimus dėl metodinės paramos ar kt. veiksmų, aktualių stažuotojų profesiniam tobulėjimui (pvz. aktualių kvalifikacijos renginių tematika, kvalifikacijos tobulinimo formos ir kt.);
- švietimo būklės ir duomenų analizei (pvz. pedagoginės stažuotės veiksmingumas, kuriama pridėtinė vertė ir pan.).

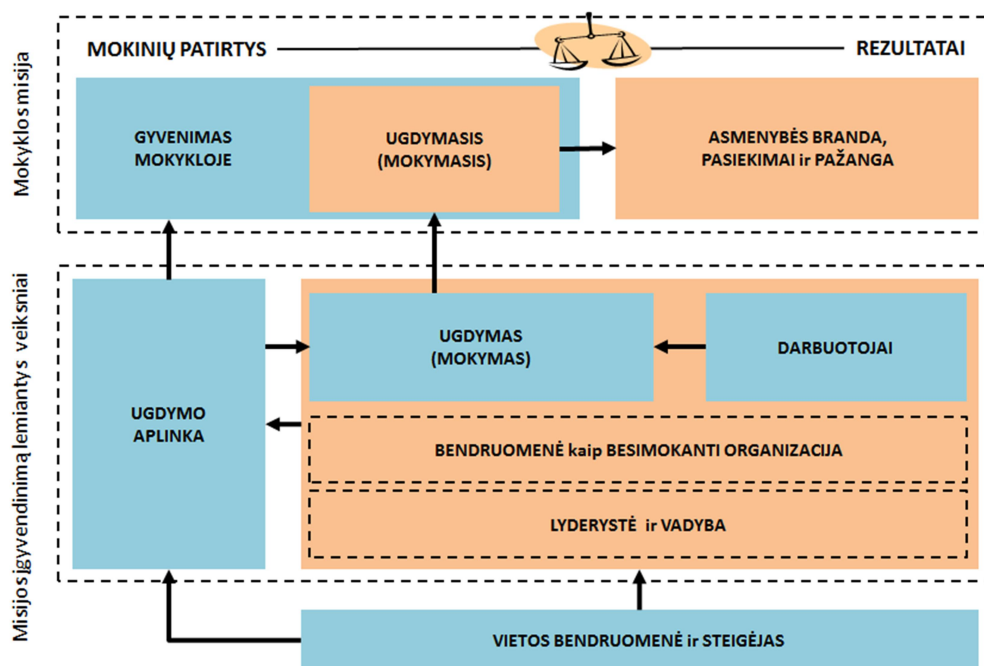
PEDAGOGINĖS STAŽUOTĖS STEBĖSENOS PLANAS

Stebėjimo dalyviai	Pedagoginės stažuotės mėnesiai (1 etapas)									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Mentorius	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Stažuotojas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Stažuotės vadovas	+				+					+
Aukštosios mokyklos atstovas*										
Nacionalinis koordinatorius										+
	Pedagoginės stažuotės mėnesiai (2 etapas)									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Mentorius	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Stažuotojas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Stažuotės vadovas	+				+					+
Aukštosios mokyklos atstovas*										
Nacionalinis koordinatorius										+

*Pastaba: pagal poreikį teikia konsultaciją aktualiais klausimais ar teikia siūlymus pedagoginės stažuotės ir jos stebėsenos tobulinimui

PEDAGOGINĖS STAŽUOTĖS DALYVIŲ BENDRADARBIAVIMAS BEI BESIMOKANTI ŠVIETIMO ĮSTAIGA

Pedagoginės stažuotės ir pedagoginės stažuotės stebėsenos sėkmė priklauso nuo įvairių veiksnių. Vienas jų yra holistinis – tai bendradarbiaujanti bendruomenė, palanki švietimo įstaigos aplinka, besimokanti, bendradarbiaujanti švietimo įstaiga. Remianti Geros mokyklos koncepcija (2015) – gera mokykla – „pamatinėmis humanistinėmis vertybėmis ugdymą grindžianti, prasmės, atradimų ir asmens ugdymo(si) sėkmės siekianti mokykla, kuri savo veikloje vadovaujasi mokyklos bendruomenės susitarimais ir mokymusi. Ši geros mokyklos sąvoka apibrėžia pagrindines Koncepcijos vertybes ir nusako mokyklos veiklos tobulinimo kryptį“ (žr. 6. pav.).

6 pav. Geros mokyklos veiklos aspektai ir jų ryšiai

Stažuotojui svarbu švietimo įstaigos bendruomenės palaikymas, parama ir siekis kuo greičiau sėkmingai integruotis į švietimo įstaigos bendruomenę. Remiantis Geros mokyklos koncepcija (2015) švietimo įstaiga turėtų pasižymėti šiais bruožais:

- Besimokanti organizacija. Ją apibūdina šie bruožai: mokymasis su kitais ir iš kitų (bendruomenės mokymasis – dirbant su kolegomis, dalijantis patirtimi, atradimais, sumanymais ir kūriniais, stebint kolegų pamokas, drauge studijuojant įvairius šaltinius, mokantis iš mokinių); sutelktumas (mokytojų ir kito personalo telkimas į pasidalijusias pareigomis, vienos kitoms padedančias ir bendrų profesinių tikslų siekiančias grupes);

- refleksyvumas (mokyklos bendruomenės diskusijos, veiklos apmąstymas, įsivertinimas, jais pagrįsti susitarimai dėl ateities ir planavimas);
- mokymosi ir asmeninio tobulėjimo skatinimas (personalo tobulinimosi paskatos ir jo organizavimo sistema);
- organizacijos atvirumas pasauliui (partnerystės, bendri projektai, absolventų pasitelkimas, tinkliniai ryšiai ir kt.).
- Mokyklos bendruomenė susibūrusi į nuolatinio mokymosi organizaciją. Savistaba, apmąstymas, ką žinau ir gebu, o ko – ne, kaip dirbu ir kaip būtų galima dirbti, tapęs įprasta praktika, kuria grindžiamas asmeninio mokymosi ir mokymosi su kitais bei iš jų planavimas.
- Mokykloje klesti mokymosi kultūra – besimokantieji bei mokantys yra skatinami, gerbiami ir palaikomi.
- Mokyklos bendruomenė refleksyvi: apmąsto ir aptaria savo veiklą ir bendro gyvenimo įvykius, įsivertina, geba pasimokyti iš patirties ir pagrįstai planuoti. Mokyklos nariai geba bendrai formuluoti tikslus, kurti viziją, derinti asmeninius tikslus su mokyklos bendruomenės tikslais.
- Mokykla yra atvira pasauliui: mokyklos bendruomenės nariai domisi kintančia aplinka ir reaguoja į pokyčius. Skatinamas bendradarbiavimas su vietos bendruomene, išorinėmis organizacijomis, kitomis mokyklomis, palaikomi ilgalaikiai prasmingi santykiai su mokyklą baigusiais mokiniais.

SUMMARY

The aim of the internship teacher training model is to conceptualize the pedagogical internship implementation process based on project experience, current needs of novice teachers and real opportunities for pedagogical internship implementation after the project period.

Direct target groups of the internship model for beginning teachers – beginner teachers, mentors, pedagogical communities of educational institutions; indirect target groups – representatives of education policy at the national and municipal level, specialists of pedagogical in-service training institutions and teachers of higher education institutions training teachers.

The modelling of the pedagogical internship is directed towards a unified goal – the successful beginning of the professional career of novice teachers, providing opportunities for purposeful professional development and professional support during the entire pedagogical internship, support for smooth integration into the professional community. Professional development and support are organized at the institutional, municipal and national levels. At the institutional level, there are trainees, mentors, internship supervisors, the administration of the educational institution and the entire professional community of the educational institution. At the municipal level – an institution authorized by the owner of an educational institution. At the national level, the National coordinator of pedagogical traineeships and higher education institutions training teachers.

The content of the internship model for beginning teachers reflects its organization, implementation and communication schemes, requirements for participants and programs, quality parameters and evaluation of the implementation of pedagogical internships.

The purpose of pedagogical internship monitoring is to ensure the smoothness of internship organizational processes and to monitor and evaluate the professional development of interns during the entire pedagogical internship. Monitoring of pedagogical traineeships is implemented at three levels.

The trainee's personal level of self-awareness includes monitoring and evaluating the performance of a particular trainee in order to provide timely and targeted assistance at the beginning of the professional development path. Specific areas of competence and tasks set out in the individual plan are monitored and evaluated, based on the data of the portfolio of direct observation and professional development, and the trainee's reflection.

The institutional level includes monitoring by a mentor and discussion with the trainee supervisor and (or) the head of the educational institution.

The national level occurs when the National coordinator of pedagogical traineeships systematizes and analyses the monitoring data of pedagogical traineeships collected from various

institutions and regions, on the basis of which he makes decisions on methodological support, etc. actions relevant to the professional development of trainees and the effectiveness of pedagogical traineeships.

All stakeholders responsible in one way or another for the implementation of the pedagogical traineeship are involved in the process of monitoring the processes of the pedagogical traineeship. The key players in the professional development monitoring process are the trainee and the mentor. Monitoring shall be carried out on the basis of the principles of purpose, systematicity, impartiality, reliability, confidentiality and moderation. The results of the monitoring are analysed and discussed collegially by all participants in this process and recorded in a protocol of an agreed form. The results of pedagogical internship monitoring are used for self-knowledge, professional progress (self-assessment) and further professional development planning.